

3 Banka a.d. Novi Sad

**Finansijski izveštaji
31. decembar 2022. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 3
Finansijski izveštaji:	
Bilans stanja	1
Bilans uspeha	2
Izveštaj o ostalom rezultatu	3
Izveštaj o promenama na kapitalu	4
Izveštaj o tokovima gotovine	5
Napomene uz finansijske izveštaje	6 - 92
Prilog: Godišnji izveštaj o poslovanju	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima 3 Banke a.d. Novi Sad

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja 3 Banke a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2022. godine i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja..

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine su bili predmet revizije drugog revizora koji je dana 15. aprila 2022. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u Godišnji izveštaj o poslovanju, ali ne uključuju finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima. Naše mišljenje o finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pri tom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja, odnosno da li naša saznanja stečena tokom revizije, ili na drugi način, ukazuju na postojanje materijalno pogrešnih iskaza. U vezi sa Godišnjim izveštajem o poslovanju, sproveli smo postupke propisane Zakonom o računovodstvu Republike Srbije. Ti postupci uključuju proveru da li je Godišnji izveštaj o poslovanju u formalnom smislu pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da to ocenimo, izveštavamo da:

1. Informacije prikazane u Godišnjem izveštaju o poslovanju za 2022. godinu su usklađene, u svim materijalno značajnim aspektima, sa priloženim finansijskim izveštajima za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine.
2. Priloženi Godišnji izveštaj o poslovanju za 2022. godinu je pripremljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu poznavanja i razumevanja Banke i njenog okruženja stečenog tokom revizije, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne navode u Godišnjem izveštaju o poslovanju.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima 3 Banke a.d. Novi Sad (nastavak)

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i fer prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezano obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima 3 Banke a.d. Novi Sad (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke internih kontrola koje smo identifikovali tokom revizije.

Beograd, 18. april 2023. godine

Jelena Čvorović

Jelena Čvorović
Ovlašćeni revizor
Deloitte d.o.o. Beograd

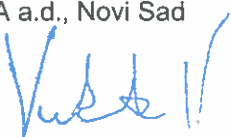

BILANS STANJA na dan 31. decembar 2022. godine

U hiljadama dinara	Napomena	31.12.2022.	31.12.2021.
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	40(H), 20	3.445.787	2.255.148
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	40(J), 21	2.270.500	1.750.783
Kredit i potraživanja od klijenata	40(J), 22	20.183.220	16.750.958
Nematerijalna imovina	40(L), 24	218.565	203.307
Nekretnine, postrojenja i oprema	40(K), 23	670.787	542.969
Tekuća poreska sredstva	40(F)	-	46.381
Odložena poreska sredstva	18(B)	21.208	27.305
Ostala sredstva	25	83.057	126.696
UKUPNO AKTIVA		26.893.124	21.703.547
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	40(N), 26	5.765.557	3.320.999
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim klijentima	40(N), 27	14.680.767	12.387.935
Subordinirane obaveze	40(N), 28	1.186.884	1.185.456
Rezervisanja	40(O), 29	68.839	91.072
Tekuće poreske obaveze		10.740	43.401
Ostale obaveze	40(P), 30	515.471	421.372
Ukupne obaveze		22.228.258	17.450.235
Kapital			
Akcijski kapital i emisiona premija	31	1.864.938	1.864.938
Neraspoređeni dobitak	31	495.038	436.624
Rezerve	31	2.304.889	1.951.750
Ukupno kapital		4.664.866	4.253.312
UKUPNO PASIVA		26.893.124	21.703.547

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora

BILANS USPEHA u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

U hiljadama dinara	Napomena	2022.	2021.
Prihodi od kamata	40(C), 9	3.545.275	3.079.062
Rashodi od kamata	40(C), 9	(627.890)	(609.228)
Neto prihod po osnovu kamata		2.917.385	2.469.834
Prihodi od naknada i provizija	40(D), 10	70.659	50.021
Rashodi naknada i provizija	40(D), 10	(36.836)	(45.335)
Neto prihod/rashod po osnovu naknada i provizija		33.823	4.686
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti instrumenata	40(G), 11	-	(63)
Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	40(B), 12	60	(1.707)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	40(G), 14	(217.795)	(77.280)
Ostali poslovni prihodi	40(B,G,K), 13	211	596
Ukupan neto poslovni prihod		2.733.684	2.396.066
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	15	(1.176.625)	(964.048)
Troškovi amortizacije	40(L), 40(K), 23, 24	(118.440)	(105.666)
Ostali prihodi	16	19.888	10.774
Ostali rashodi	17	(880.234)	(866.680)
Dobitak pre oporezivanja		578.273	470.446
Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza	40(F,ii), 18	6.629	12.356
Porez na dobitak	40(F,i), 18	(89.864)	(82.415)
DOBITAK PERIODA		495.038	400.387

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
 3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
 Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
 Član Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

U hiljadama dinara	Napomena	2022.	2021.
Dobitak perioda		495.038	400.387
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Dobitak od revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme		62.895	-
Aktuarski gubitak		(612)	-
Porez na ostali prihod		(9.434)	-
Ukupan pozitivan/(negativan) ostali rezultat perioda bez poreza		52.849	-
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		547.887	400.387

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

U hiljadama dinara	Napomena	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Neraspoređeni dobitak	Ukupno
Početno stanje na 1. januar 2021. godine		1.783.080	81.858	1.640.879	105.527	241.581	3.852.925
Dobitak tekuće godine	31	-	-	-	-	400.387	400.387
Ostali rezultat perioda	31	-	-	-	-	-	-
Ukupan rezultat perioda						400.387	400.387
Raspodela dobitka	31	-	-	205.344	-	(205.344)	-
Krajnje stanje na 31. decembar 2021. godine		1.783.080	81.858	1.846.223	105.527	436.624	4.253.312
Početno stanje na 1. januar 2022. godine		1.783.080	81.858	1.846.223	105.527	436.624	4.253.312
Dobitak tekuće godine	31	-	-	-	-	495.038	495.038
Ostali rezultat perioda	31				52.849		52.849
Ukupan rezultat perioda					52.849	495.038	547.887
Raspodela dobitka	31	-	-	300.290	-	(436.624)	(136.333)
Krajnje stanje na 31. decembar 2022. godine		1.783.080	81.858	2.146.513	158.376	495.038	4.664.866

Novi Sad, 18, april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

U hiljadama dinara	2022.	2021.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	3.766.643	3.325.719
Prilivi od kamata	3.588.960	3.196.727
Prilivi od naknada	68.730	43.907
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	108.953	85.085
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(2.847.070)	(2.432.193)
Odlivi po osnovu kamata	(593.891)	(619.770)
Odlivi po osnovu naknada	(55.243)	(50.775)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1.086.020)	(849.770)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(232.934)	(179.623)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(878.982)	(732.255)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	919.573	893.526
Neto priliv po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	2.334.260	659.942
Neto priliv po osnovu depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i klijentima	2.334.260	445.227
Neto priliv po osnovu kredita i drugih potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i klijenata	4.620.158	-
Neto odliv po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	-
Neto odliv po osnovu kredita i drugih potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i klijenata	-	(214.715)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	(1.366.325)	1.553.468
Plaćeni porez na dobit	(192.083)	(82.924)
Isplaćene dividende	(114.485)	-
NETO PRILIV/(ODLIV) GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	(1.672.893)	1.470.544
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(112.363)	(81.474)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(112.363)	(81.474)
NETO PRILIV/(ODLIV) GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	(112.363)	(81.474)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	3.367.932	587.942
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	-	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	3.367.932	587.942
Prilivi po osnovu subordiniranih kredita	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(990.064)	(2.186.649)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(959.247)	(2.161.390)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja (Napomena 23)	(30.817)	(25.259)
NETO PRILIV/(ODLIV) GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	2.377.868	(1.598.707)
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	9.468.835	4.573.603
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(8.876.223)	(4.783.240)
NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE	592.612	(209.637)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	2.349.226	2.558.878
Pozitivne / (negativne) kursne razlike	(2.590)	(15)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	2.939.248	2.349.226

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora

1. OSNOVNI PODACI O BANCI

3 BANKA a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: Banka) osnovana je 27. maja 2002. godine kao Opportunity International štedionica a.d. Novi Sad koja je dobila licencu za poslovanje od Narodne banke Jugoslavije 28. juna 2002. godine i registrovana je kod Privrednog suda 2. jula 2002. godine.

U skladu sa Zakonom o bankama (Službeni glasnik RS“ . br. 107/2005. br. 91/2010 i 14/2015) i ugovorom o osnivanju potpisanim 4. decembra 2006. godine od strane Opportunity Transformation Investments Inc, Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Nederlandse Financierings-Maatschappij Voor Ontwikkelingslanden N.V. i Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A. Opportunity International štedionica a.d. Novi Sad je transformisana u Banku. Promena naziva Banke u Opportunity bank a.d. Novi Sad, kao i promene u registrovanim aktivnostima, zavedene su u Agenciji za privredne registre pod brojem BD 24798/2007 dana 20. aprila 2007. godine. Banka je zvanično počela da posluje 7. februara 2007. godine kada joj je Narodna Banka Srbije izdala dozvolu za rad.

Banka je 22. novembra 2021. godine promenila ime u 3 BANKA a.d. Novi Sad. Promena naziva banke je zavedena u Agenciji za privredne registre pod brojem BD 94731/2021 dana 19. novembra 2021. godine na osnovu člana 15. stav 1. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre („Službeni glasnik RS“ . br. 99/2011. 83/2014. 31/2019).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

- kreditni poslovi (davanje i uzimanje kredita u zemlji i inostranstvu),
- depozitni poslovi (primanje i polaganje depozita),
- poslovi platnog prometa,
- Devizni, devizno valutni i menjački poslovi,
- garancijski poslovi (izdavanje garancija i drugih oblika jemstava) i
- drugi poslovi za koje je ovlašćena zakonom.

Na dan 31. decembar 2021. godine. Banka ima sedište u Novom Sadu, filijale u Novom Sadu, Novom Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Jagodini i poslovnice u Požarevcu, Pančevu, Šapcu, Valjevu, Loznici, Obrenovcu, Staroj Pazovi, Zrenjaninu, Sremskoj Mitrovici, Bačkoj Palanci, Somboru, Kraljevu, Užicu, Prijepolju, Kruševcu, Topoli, Ivanjici, Leskovcu, Pirotu, Vranju, Subotici, Čačku, Zaječaru, Aleksincu, Kikindi, Velikoj Plani, Novom Pazaru, Prokuplju, Smederevu, Paraćinu, Vrbasu, Mladenovcu i Bajinoj Bašti.

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je imala 623 zaposlenih (31. decembar 2021. godine: 503).

Matični broj banke je 08761132, a poreski identifikacioni broj 101643574.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koje podrazumeva da će Banka nastaviti da posluje u predvidivoj budućnosti.

Razmatrajući oblike i razmere poremećaja koji se mogu očekivati u bankarskom sektoru i na tržištima na kojima su aktivni klijenti Banke (Napomena 37) rukovodstvo Banke smatra da visina zaštitnih slojeva likvidnosti kao i postojeća adekvatnost kapitala obezbeđuju Banci nastavak poslovanja u toku i nakon prestanka vanrednih okolnosti.

Priloženi finansijski izveštaji Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (u daljem tekstu „MSFI“). Takođe su uskađeni sa propisima Narodne banke Srbije, koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

3. FUNKCIONALNA I IZVEŠTAJNA VALUTA

Finansijski izveštaji su prikazani u dinarima (RSD) koji ujedno predstavljaju funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Svi podaci prikazani u dinarima su prikazani u hiljadama, osim ako nije drugačije naznačeno. Sve transakcije izvršene u valutama koje nisu funkcionalna valuta tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

4. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od menadžmenta da izvrši procenu i donese pretpostavke koje utiču na primenu politika i prezentirane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni iznosi se mogu razlikovati od ovih procena. Procene i pretpostavke na bazi kojih su izvršene razmatraju se kontinuirano.

Procene i pretpostavke se zasnivaju na principu kontinuiranog poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti. Izmene knjigovodstvenih procena se priznaju u periodu u kom su izvršene kao i u budućim periodima.

A. Pravila procenjivanja

Ne postoje finansijska sredstva i obaveze koje se vrednuju po fer vrednost kroz bilans uspeha ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

B. Neizvesnost prilikom procenjivanja

Informacije o pretpostavkama i procenama neizvesnosti kod kojih postoji znatan nivo rizika da mogu dovesti do materijalno značajnih prilagođavanja u 2021. i 2022. godini prikazan je u sledećim delovima teksta u okviru:

- Napomene 6.A: obezvređenje finansijskih sredstava: određivanje ulaznih informacija za model odmeravanja očekivanog kreditnog gubitka uključujući i forward looking informacije;
- Napomene 18. priznavanje odloženih poreskih sredstava (raspoloživost buduće oporezive dobiti);
- Napomene 29: rezervisanja: ključne pretpostavke o verovatnoći i veličini odliva sredstava;
- Napomene 40.G.: obezvređenje finansijskih instrumenata: ključne pretpostavke korišćene prilikom procene naplativih novčanih tokova; i
- Napomene 40. K i L.: procenjeni vek korišćenja nekretnine, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja.

5. PREGLED IZMENA OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Pregled standarda, izmena, dopuna i tumačenja standarda koja su prvi put u primeni za godišnje periode koji počinju nakon 1. januara 2022. godine:

Primena sledećih standarda, tumačenja standarda (IFRIC) i izmena i dopuna postojećih standarda koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2022. nije imala za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Banke, niti materijalno značajan efekat na priložene finansijske izveštaje Banke:

- Štetni ugovori – Troškovi izvršenja ugovora (izmene MRS 37) – izmene su u primeni za godišnje periode od 1. januara 2022. godine. Izmene preciziraju koje troškove entitet može uključiti u određivanje troškova izvršenja ugovora u svrhu procene štetnosti ugovora.
- Godišnja unapređenja MSFI standarda 2018-2020 – izmene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 su u primeni za godišnje periode od 1. januara 2022. godine. Izmene MSFI 16 uklanjaju ilustraciju nadoknade za ulaganja u tuđa osnovna sredstva kako bi se izbegla potencijalna zabuna oko tretmana podsticaja po osnovu lizinga.
- Osnovna sredstva: Primanja pre namenske upotrebe (izmene MRS 16) u primeni od 1. januara 2022. godine – svrha ovog projekta je da pojasni računovodstveni tretman neto priliva od prodaje proizvedenih sredstava u toku dovođenja osnovnog sredstva u stanje korišćenja.
- Referenca na konceptualni model (izmene MSFI 3) u primeni od 1. januara 2022. godine

A. Uporedni podaci

Računovodstvene politike i procene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2021. godinu.

6. PREGLED FINANSIJSKIH RIZIKA

Ova Napomena sadrži pregled izloženosti Banke finansijskim rizicima i načine upravljanja kapitalom. Informacije koje se odnose na okvir upravljanja rizicima koji Banka primenjuje date su Napomeni br. 40.

A. Kreditni rizik

U Napomeni br. 37. B data je definicija kreditnog rizika i detaljan opis okvira za upravljanje kreditnim rizikom Banke.

i. Analiza kvaliteta kreditnog portfolija

Tabele koje slede sadrže informacije o kvalitetu finansijskih sredstava koja se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti. Prikazani iznosi su bruto ukoliko nije eksplicitno navedeno drugačije. Vanbilansne stavke po garancijama prikazane u tabelama predstavljaju preuzete ili garantovane iznose po kojima može doći do plaćanja. Objašnjenja pojmova Nivo 1, Nivo 2 i Nivo 3 prezentovana su u delu III ove napomene. Banka upravlja izloženošću kreditnom riziku primenom sledećih kontrolnih mera: redovnom procenom primenom interno definisanih kreditnih kriterijuma i diversifikacijom sektorskog rizika kako bi izbegla koncentraciju po bilo kom tipu biznisa. Banka uzima kolaterale u vidu hipoteka na nepokretnostima, depozita i zaloge sa ciljem umanjenja izloženosti kreditnom riziku.

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kredit i potraživanja od komitenata				
Pravna lica i preduzetnici				
Rejting 1	196.538	43.658	-	240.196
Rejting 2	339.294	76.186	-	415.480
Rejting 3	662.305	158.016	-	820.321
Rejting 4	859.711	292.041	-	1.151.752
Rejting 5	902.193	377.879	-	1.280.072
Rejting 6	837.084	424.293	-	1.261.377
Rejting 7	606.784	340.489	-	947.273
Rejting 8	297.691	260.111	-	557.802
Rejting 9	126.095	236.204	-	362.299
Default	-	-	297.651	297.651
Bruto knjigovodstvena vrednost	4.827.695	2.208.877	297.651	7.334.223
Ispravka vrednosti	(41.221)	(49.689)	(116.528)	(207.438)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.786.474	2.159.188	181.123	7.126.785
Fizička lica – penzioneri i zaposleni				
Rejting 1	76.416	7.447	-	83.863
Rejting 2	248.380	13.236	-	261.616
Rejting 3	392.877	29.554	-	422.431
Rejting 4	622.747	61.048	-	683.795
Rejting 5	940.561	76.401	-	1.016.962
Rejting 6	1.002.778	179.436	-	1.182.214
Rejting 7	875.445	190.123	-	1.065.568
Rejting 8	532.137	145.494	-	677.631
Rejting 9	40.808	67.172	-	107.980
Default	-	-	97.328	97.328
Bruto knjigovodstvena vrednost	4.732.149	769.911	97.328	5.599.388
Ispravka vrednosti	(63.264)	(35.990)	(36.184)	(135.438)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.668.885	733.921	61.144	5.463.950
Poljoprivredna gazdinstva				
Rejting 1	522.111	31.413	-	553.524
Rejting 2	654.667	92.822	-	747.489
Rejting 3	1.094.407	163.444	-	1.257.851
Rejting 4	901.482	180.172	-	1.081.654
Rejting 5	1.056.590	128.141	-	1.184.731
Rejting 6	783.515	97.046	-	880.561
Rejting 7	457.287	112.513	-	569.800
Rejting 8	299.980	240.428	-	540.408
Rejting 9	116.185	561.462	-	677.647
Default	-	-	279.774	279.774
Bruto knjigovodstvena vrednost	5.886.224	1.607.441	279.774	7.773.439
Ispravka vrednosti	(25.263)	(55.446)	(100.245)	(180.954)
Neto knjigovodstvena vrednost	5.860.961	1.551.995	179.529	7.592.485
Ukupno kredit i potraživanja od komitenata				
Bruto knjigovodstvena vrednost	15.446.068	4.586.229	674.753	20.707.050
Ispravka vrednosti	(129.748)	(141.125)	(252.957)	(523.830)
Neto knjigovodstvena vrednost	15.316.320	4.445.104	421.796	20.183.220

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija

Rejting 1	2.106.848	-	-	2.106.848
Rejting 2	-	-	-	-
Rejting 3	1.753	-	-	1.753
Rejting 4	1.670	-	-	1.670
Rejting 5	4.097	-	-	4.097
Rejting 6	405	164.658	-	165.063
Rejting 7	462	-	-	462
Rejting 8	289	-	-	289
Rejting 9	-	-	-	-
Default	-	-	15	15
Bruto knjigovodstvena vrednost	2.115.524	164.658	15	2.280.197
Ispravka vrednosti	(215)	(9.477)	(5)	(9.697)
Neto knjigovodstvena vrednost	2.115.309	155.181	10	2.270.500

Ostala sredstva

Rejting 1	2.951	5.571	-	8.522
Rejting 2	249	50	-	299
Rejting 3	410	81	-	491
Rejting 4	660	131	-	791
Rejting 5	845	181	-	1.026
Rejting 6	2.655	265	-	2.920
Rejting 7	3.611	415	-	4.026
Rejting 8	17.811	538	-	18.349
Rejting 9	47.627	997	-	48.624
Default	-	-	26.046	26.046
Bruto knjigovodstvena vrednost	76.819	8.229	26.046	111.094
Ispravka vrednosti	(4.088)	(120)	(24.393)	(28.601)
Neto knjigovodstvena vrednost	72.731	8.109	1.653	82.493

Vanbilansne stavke

Rejting 1	-	-	-	-
Rejting 2	700	500	-	1.200
Rejting 3	729	-	-	729
Rejting 4	380	301	-	681
Rejting 5	499	49	-	548
Rejting 6	697	31	-	728
Rejting 7	592	0	-	592
Rejting 8	-	151	-	151
Rejting 9	-	-	-	-
Default	-	-	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	3.597	1.032	-	4.629
Ispravka vrednosti	(12)	(4)	-	(16)
Neto knjigovodstvena vrednost	3.585	1.028	-	4.613

Ukupna bruto knjigovodstvena vrednost	17.642.008	4.760.148	700.814	23.102.970
Ukupna ispravka vrednosti	(134.063)	(150.726)	(277.355)	(562.144)
Ukupna neto knjigovodstvena vrednost	17.507.945	4.609.422	423.459	22.540.826

Na dan 31.12.2022. godine Banka nema POCI sredstva.

U hiljadama dinara	12-mesečni PD	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kredit i potraživanja od komitenata					
Pravna lica i preduzetnici					
Grupa 0-5 dana	2.47	3.459.755	1.601.319	39.319	5.100.393
Grupa 6-90 dana	23.78	42.903	199.596	20.378	262.877
Grupa >90 dana	100.00	-	-	119.045	119.045
Bruto knjigovodstvena vrednost		3.502.658	1.800.915	178.742	5.482.315
Ispravka vrednosti		(34.199)	(44.931)	(86.022)	(165.152)
Neto knjigovodstvena vrednost		3.468.459	1.755.984	92.720	5.317.163
Fizička lica – penzioneri i zaposleni					
Grupa 0-5 dana	1.22	3.971.683	826.801	-	4.798.484
Grupa 6-90 dana	19.60	29.766	60.338	-	90.104
Grupa >90 dana	100.00	-	-	59.669	59.669
Bruto knjigovodstvena vrednost		4.001.449	887.139	59.669	4.948.257
Ispravka vrednosti		(28.342)	(21.057)	(30.288)	(79.687)
Neto knjigovodstvena vrednost		3.973.107	866.082	29.381	4.868.570
Poljoprivredna gazdinstva					
Grupa 0-5 dana	1.77	5.066.475	1.194.391	10.988	6.271.854
Grupa 6-90 dana	17.35	73.131	180.189	3.266	256.586
Grupa >90 dana	100.00	-	-	168.653	168.653
Bruto knjigovodstvena vrednost		5.139.606	1.374.580	182.907	6.697.093
Ispravka vrednosti		(21.433)	(16.564)	(93.871)	(131.868)
Neto knjigovodstvena vrednost		5.118.173	1.358.016	89.036	6.565.225
Ukupno kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto knjigovodstvena vrednost		12.643.713	4.062.634	421.318	17.127.665
Ispravka vrednosti		(83.974)	(82.552)	(210.181)	(376.707)
Neto knjigovodstvena vrednost		12.559.739	3.980.082	211.137	16.750.958
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija					
Grupa 0-5 dana	0.48-2.47	1.603.419	158.069	-	1.761.488
Grupa 6-90 dana		-	-	-	-
Grupa >90 dana	100.00	-	-	48	48
Bruto knjigovodstvena vrednost		1.603.419	158.069	48	1.761.536
Ispravka vrednosti		(316)	(10.416)	(21)	(10.753)
Neto knjigovodstvena vrednost		1.603.103	147.653	27	1.750.783
Ostala sredstva					
Grupa 0-5 dana	1.77-2.47	86.653	2.159	17	88.829
Grupa 6-90 dana	17.35-23.78	188	399	6	593
Grupa >90 dana	100.00	-	-	47.677	47.677
Bruto knjigovodstvena vrednost		86.841	2.558	47.700	137.099
Ispravka vrednosti		(878)	(64)	(26.225)	(27.167)
Neto knjigovodstvena vrednost		85.963	2.494	21.475	109.932
Vanbilansne stavke					
Grupa 0-5 dana	2.47	4.993	927	-	5.920
Grupa 6-90 dana	23.78	65	-	-	65
Grupa >90 dana		-	-	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost		5.058	927	-	5.985
Ispravka vrednosti		(32)	(3)	-	(35)
Neto knjigovodstvena vredost		5.026	924	-	5.950
Ukupna bruto knjigovodstvena vrednost		14.339.031	4.224.188	469.066	19.032.285
Ukupna ispravka vrednosti		(85.200)	(93.035)	(236.427)	(414.662)
Ukupna neto knjigovodstvena vrednost		14.253.831	4.131.153	232.639	18.617.623

Na dan 31.12.2021. godine Banka nema POCI sredstva.

U tabeli koja sledi prikazan je status kašnjenja kredita i potraživanja od komitenata sa presečnom tačkom za kašnjenje od 30 dana koja predstavlja indikator povećanja kreditnog rizika:

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kredit i potraživanja od komitenata				
Pravna lica i preduzetnici				
Bez kašnjenja u otplati	4.711.700	1.901.531	37.961	6.651.192
U kašnjenju do 30 dana	115.995	237.080	25.536	378.611
U kašnjenju preko 30 dana	0	70.266	234.154	304.420
Bruto knjigovodstvena vrednost	4.827.695	2.208.877	297.651	7.334.223
Ispravka vrednosti	(41.221)	(49.689)	(116.528)	(207.438)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.786.474	2.159.188	181.123	7.126.785
Fizička lica – penzioneri i zaposleni				
Bez kašnjenja u otplati	4.678.326	676.420	5.145	5.359.891
U kašnjenju do 30 dana	53.823	60.548	3.674	118.045
U kašnjenju preko 30 dana	0	32.943	88.509	121.452
Bruto knjigovodstvena vrednost	4.732.149	769.911	97.328	5.599.388
Ispravka vrednosti	(63.264)	(35.990)	(36.184)	(135.438)
Neto knjigovodstvena vrednost	4.668.885	733.921	61.144	5.463.950
Poljoprivredna gazdinstva				
Bez kašnjenja u otplati	5.808.964	1.243.575	27.109	7.079.648
U kašnjenju do 30 dana	76.716	259.185	10.974	346.875
U kašnjenju preko 30 dana	544	104.681	241.691	346.916
Bruto knjigovodstvena vrednost	5.886.224	1.607.441	279.774	7.773.439
Ispravka vrednosti	(25.263)	(55.446)	(100.245)	(180.954)
Neto knjigovodstvena vrednost	5.860.961	1.551.995	179.529	7.592.485
Ukupno kredit i potraživanja od komitenata				
Bruto knjigovodstvena vrednost	15.446.068	4.586.229	674.753	20.707.050
Ispravka vrednosti	(129.748)	(141.125)	(252.957)	(523.830)
Neto knjigovodstvena vrednost	15.316.320	4.445.104	421.796	20.183.220
Kredit i potraživanja od banaka i finansijskih organizacija				
Bez kašnjenja u otplati	2.115.409	164.658	-	2.280.067
U kašnjenju do 30 dana	115	-	-	115
U kašnjenju preko 30 dana	0	-	15	15
Bruto knjigovodstvena vrednost	2.115.524	164.658	15	2.280.197
Ispravka vrednosti	(215)	(9.477)	(5)	(9.697)
Neto knjigovodstvena vrednost	2.115.309	155.181	10	2.270.500
Ostala sredstva				
Bez kašnjenja u otplati	76.472	7.742	69	84.283
U kašnjenju do 30 dana	347	156	53	556
U kašnjenju preko 30 dana	0	331	25.924	26.255
Bruto knjigovodstvena vrednost	76.819	8.229	26.046	111.094
Ispravka vrednosti	(4.088)	(120)	(24.393)	(28.601)
Neto knjigovodstvena vrednost	72.731	8.109	1.653	82.493
Vanbilansne stavke				
Bez kašnjenja u otplati	3.597	1.032	-	4.629
U kašnjenju do 30 dana	-	-	-	-
U kašnjenju preko 30 dana	-	-	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	3.597	1.032	-	4.629
Ispravka vrednosti	(12)	(4)	-	(16)
Neto knjigovodstvena vrednost	3.585	1.028	-	4.613
Ukupna bruto knjigovodstvena vrednost	17.642.008	4.760.148	700.814	23.102.970
Ukupna ispravka vrednosti	(134.063)	(150.726)	(277.355)	(562.144)
Ukupna neto knjigovodstvena vrednost	17.507.945	4.609.422	423.459	22.540.826

Na dan 31.12.2022. godine Banka nema kredita i potraživanja koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz bilans uspeha niti dužničkih instrumenata koja se klasifikuju kao FVOCI.

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kredit i potraživanja od komitenata				
Pravna lica i preduzetnici				
Bez kašnjenja u otplati	3.378.400	1.506.810	35.692	4.920.902
U kašnjenju do 30 dana	124.258	216.513	12.685	353.456
U kašnjenju preko 30 dana	-	77.592	130.365	207.957
Bruto knjigovodstvena vrednost	3.502.658	1.800.915	178.742	5.482.315
Ispravka vrednosti	(34.199)	(44.931)	(86.022)	(165.152)
Neto knjigovodstvena vrednost	3.468.459	1.755.984	92.720	5.317.163
Fizička lica – penzioneri i zaposleni				
Bez kašnjenja u otplati	3.957.110	818.406	-	4.775.516
U kašnjenju do 30 dana	44.339	47.913	-	92.252
U kašnjenju preko 30 dana	-	20.820	59.669	80.489
Bruto knjigovodstvena vrednost	4.001.449	887.139	59.669	4.948.257
Ispravka vrednosti	(28.342)	(21.057)	(30.288)	(79.687)
Neto knjigovodstvena vrednost	3.973.107	866.082	29.381	4.868.570
Poljoprivredna gazdinstva				
Bez kašnjenja u otplati	5.025.026	1.148.886	9.587	6.183.499
U kašnjenju do 30 dana	114.580	151.557	2.930	269.067
U kašnjenju preko 30 dana	-	74.137	170.390	244.527
Bruto knjigovodstvena vrednost	5.139.606	1.374.580	182.907	6.697.093
Ispravka vrednosti	(21.433)	(16.564)	(93.871)	(131.868)
Neto knjigovodstvena vrednost	5.118.173	1.358.016	89.036	6.565.225
Ukupno kredit i potraživanja od komitenata				
Bruto knjigovodstvena vrednost	12.643.713	4.062.634	421.318	17.127.665
Ispravka vrednosti	(83.974)	(82.552)	(210.181)	(376.707)
Neto knjigovodstvena vrednost	12.559.739	3.980.082	211.137	16.750.958
Kredit i potraživanja od banaka i finansijskih organizacija				
Bez kašnjenja u otplati	1.603.419	158.069	-	1.761.488
U kašnjenju do 30 dana	-	-	-	-
U kašnjenju preko 30 dana	-	-	48	48
Bruto knjigovodstvena vrednost	1.603.419	158.069	48	1.761.536
Ispravka vrednosti	(316)	(10.416)	(21)	(10.753)
Neto knjigovodstvena vrednost	1.603.103	147.653	27	1.750.783
Ostala sredstva				
Bez kašnjenja u otplati	86.544	2.108	17	88.669
U kašnjenju do 30 dana	297	152	1	450
U kašnjenju preko 30 dana	-	298	47.682	47.980
Bruto knjigovodstvena vrednost	86.841	2.558	47.700	137.099
Ispravka vrednosti	(878)	(64)	(26.225)	(27.167)
Neto knjigovodstvena vrednost	85.963	2.494	21.475	109.932
Vanbilansne stavke				
Bez kašnjenja u otplati	4.993	927	-	5.920
U kašnjenju do 30 dana	65	-	-	65
U kašnjenju preko 30 dana	-	-	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	5.058	927	-	5.985
Ispravka vrednosti	(32)	(3)	-	(35)
Neto knjigovodstvena vrednost	5.026	924	-	5.950
Ukupna bruto knjigovodstvena vrednost	14.339.031	4.224.188	469.066	19.032.285
Ukupna ispravka vrednosti	(85.200)	(93.035)	(236.427)	(414.662)
Ukupna neto knjigovodstvena vrednost	14.253.831	4.131.153	232.639	18.617.623

Na dan 31.12.2021. godine Banka nema kredita i potraživanja koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz bilans uspeha niti dužničkih instrumenata koja se klasifikuju kao FVOCI.

ii. Obezbeđenje plasmana

Za određene izloženosti Banka pribavlja kolaterale i druge vrste obezbeđenja. Prodaji kolaterala se pristupa onda kad dužnik ne izmiruje svoje obaveze prema Banci.

Banka ima kolaterale po osnovu kredita i potraživanja od komitenata. Vrste obezbeđenja koje Banka prihvata su sledeći:

- jedan ili više žiranata koji potpisuju menicu i dostavljaju administrativnu zabranu na platu ili penziju,
- blanko menice izdate od strane preduzetnika ili pravnog lica koje je uzelo kredit,
- zaloga na pokretnim stvarima,
- hipoteka na nepokretnostima,
- nenamenski gotovinski depoziti i
- polisa osiguranja u korist Banke.

Procena fer vrednosti se zasniva na vrednosti instrumenta obezbeđenja procenjenog u trenutku zaduživanja. Nakon procene u trenutku zaduživanja ovlašćeni procenitelj vrši procenu nepokretnosti najmanje jednom u tri godine, a po potrebi i češće u zavisnosti od promenljivosti njihovih vrednosti.

Za problematična potraživanja (finansijska sredstva u nivou 3) procena vrednosti instrumenata obezbeđenja vrši se jednom godišnje.

Banka ne uzima kolaterale po osnovu kredita i potraživanja od banaka, osim hartija od vrednosti koje se drže u sklopu reverznih repo transakcija i hartija od vrednosti koje služe kao obezbeđenje potraživanja.

Procena fer vrednosti sredstava obezbeđenja upotrebljena u obračunu obezvređenja finansijskih sredstava na dan 31.12.2022. odnosno 31.12.2021. prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Nekretnine	32.566	38.624	32.963	104.153
Gotovinski depoziti	3.577	86	-	3.663
Ukupno	36.143	38.710	32.963	107.816

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Nekretnine	85.314	48.567	46.073	179.954
Gotovinski depoziti	10.530	28	-	10.558
Ukupno	95.844	48.595	46.073	190.512

Prikazana vrednost sredstva obezbeđenja ograničena je na bruto izloženost po finansijskom instrumentu u slučaju kada je vrednost kolaterala veća od preostale finansijske obaveze klijenta prema Banci.

Poboljšanje naplate kredita obezbeđenih hipotekom na nepokretnostima razmatra se na redovnim sednicama Odbora za upravljanje lošom aktivom.

Tabela ispod prikazuje razloženu kreditnu izloženost po osnovu kredita i potraživanja od komitenata obezbeđenih hipotekama na nepokretnostima prema vrednostima odnosa bruto odobrenog kredita i procenjene vrednosti kolaterala (LTV racio). LTV se računa kao odnos bruto iznosa kredita i procenjene vrednosti kolaterala.

	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost	Ispravka bez korišćenja kolaterala	Neto izloženost bez korišćenja kolaterala
2022.					
<50%	96.634	(18.852)	77.782	(19.733)	76.901
51%-70%	10.493	(2.656)	7.837	(2.714)	7.779
71%-90%	1.895	(13)	1.882	(16)	1.879
2021.					
<50%	99.911	(12.826)	87.085	(13.441)	86.470
51%-70%	57.273	(12.869)	44.404	(13.067)	44.206
71%-90%	18.303	(2.448)	15.855	(2.478)	15.825
90%-100%	12.793	(86)	12.707	(137)	12.656
>100%	8.482	(71)	8.411	(95)	8.387

iii. Ispravka vrednosti za očekivane kreditne gubike (ECL)

Računovodstvene politike za procenu obezvređenja dati su i u okviru napomene 40 (G)(VII).

Značajno povećanje kreditnog rizika

Kada određuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika pojedinačnog finansijskog instrumenta nakon inicijalnog odmeravanja Banka razmatra kvantitativne i kvalitativne informacije i vrši analize na bazi istorijskih podataka i ekspertskih procena koje uključuju „forward looking“ informacije.

Banka periodično procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na dan početnog priznavanja i obračunava adekvatan iznos obezvređenja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka.

Značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema fizičkim licima, preduzetnicima i pravnim licima se utvrđuje na osnovu kašnjenja od 30 dana i kvalitativnih faktora (docnja u Kreditnom birou, status u APR, stanje računa u prinudnoj naplati, kriterijumi na „watch“ listi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika, kao što su aktivacija sredstava obezbeđenja, loša istorija, izvršen reprogram, prebacivanje predmeta u nadležnost službe za naplatu i sl.)

Banka je razvojem modela internog rejtinga po segmentima klijenata stvorila uslove za merenje značajnog povećanja kreditnog rizika putem relativnog pogoršanja rizika neizvršenja obaveza dužnika po instrumentu za ceo period života (kretanja u lifetime PD-u). Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja izračunava se poređenjem PD parametra tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog PD parametra tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Ukoliko je racio veći od 200% smatra se da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Dodatno, ukoliko se na datum izveštavanja apsolutna vrednost godišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD parametra) povećala na nivo iznad 20% takođe se utvrđuje značajno povećanje kreditnog rizika.

U cilju uzimanja u obzir okolnosti pandemije COVID-19 u procenu kreditnog rizika Banka je početkom pandemije kroz direktnu komunikaciju sa klijentima sagledala očekivane i potencijalne probleme u naplati kredita. Zaposleni u Banci su obavili pozivanje i intervjuisanje agro i poslovnih klijenata (pravnih lica i preduzetnika). Sagledavanjem odgovora klijenata u kvalitativne kriterijume za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika uključene su šifre delatnosti na koje je epidemiološka situacija imala značajan negativni uticaj (delatnosti restorana i ugostiteljskih objekata. priprema i posluživanje pića. prevoz putnika u kopnenom saobraćaju, trgovina na malo odećom, robom na tezgama i pijacama i sl.).

Značajno povećanje kreditnog rizika za segment izloženosti prema državama i finansijskim institucijama je utvrđen kao pad od dve rejting kategorije, posmatrano u odnosu na rejting skale renomiranih eksternih rejting agencija.

Nivoi kreditnog rizika

Banka određuje nivo kreditnog rizika na svaku izloženosti na osnovu različitih podataka koji su utvrđeni da predviđaju rizik od neizvršenja obaveza i primenjuju iskustvenu kreditnu procenu. Banka koristi ove ocene kreditnog rizika u identifikaciji povećanja kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9. Ocena kreditnog rizika određuje se korišćenjem određenih kvalitativnih i kvantitativnih faktora koji ukazuju na rizik od neizvršenja obaveza.

Sve izloženosti su alocirane u određene ocene kreditnog rizika prilikom inicijalnog priznavanja na osnovu dostupnih informacija o klijentu. Izloženosti su podvrgnute stalnom praćenju što može prouzrokovati premeštanje jedne izloženosti iz jednog u drugi nivo kreditnog rizika.

Banka je identifikovala parametre čija identifikacija odražava povećanje rizika neizvršenja obaveza (default-a). U identifikaciji značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog finansijskog instrumenta. Banka vodi računa da je taj momenat identifikovan pre samog momenta default-a.

Ocena kreditnog rizika predstavlja primarnu ulaznu informaciju u određivanju perioda na koji se odnosi PD.

U 2021. godini u skladu sa zahtevom standarda MSFI 9 Banka je statističku analizu uticaja makroekonomskih parametara na stopu defaulta radila posebno za svaki poslovni segment (agro, poslovni i segment stanovništva).

U 2022. godini. Banka je uradila statističku analizu uticaja makroekonomskih parametara na stopu defaulta na novoj segmentaciji klijenata:

- segment registrovanih poljoprivrednih gazdinstava,
- segment pravnih lica i preduzetnika koji su dostavili bilanse ne starije od dve godine,
- segment preduzetnika koji nisu dostavili bilanse u poslednje dve godine odnosno vrše paušalno plaćanje poreza,
- segment penzionera u okviru grupe fizičkih lica,
- segment zaposlenih lica u okviru grupe fizičkih lica.

Analiza uključuje identifikaciju i kalibraciju odnosa između promena u stopi default-a i promenu makroekonomskih faktora, kao i duboku analizu određenih ostalih faktora na rizik default-a.

Sva finansijska sredstva za koje se vrši obračun ispravke vrednosti se raspoređuju u jedan od nivoa 1, 2 ili 3, u zavisnosti od kvaliteta samog instrumenta, i to na sledeći način:

- Nivo 1 – finansijska sredstva koji imaju nizak kreditni rizik,
- Nivo 2 – finansijska sredstva kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i
- Nivo 3 – finansijska sredstva kod kojih su identifikovani objektivni dokazi obezvređenja.

Banka na svaki izveštajni period procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika za sva finansijska sredstva. Ukoliko se ispravka vrednosti za finansijska sredstva odmerava po iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog veka iz prethodnog izveštajnog perioda, ali se utvrdi na tekući datum izveštavanja da uslovi više nisu ispunjeni, Banka će odmeravati ispravku vrednosti po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima na tekući datum izveštavanja.

U svakom izveštajnom periodu, odnosno u momentu procene očekivanih kreditnih gubitaka za potrebe obračuna ispravke vrednosti, Banka u skladu s internom Metodologijom procenjuje za sva finansijska sredstva pojedinačno (na nivou pojedinačne partije) da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

U identifikaciji značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog finansijskog sredstva Banka vodi računa da je taj momenat identifikovan pre samog momenta default-a.

Za potrebe analize Banka je identifikovala niz kriterijuma koje koristi za potrebe procene i koje će koristiti radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9

i internom metodologijom. Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Raspoređivanje prema nivou rizika (nivoi 1,2 i 3) vrši se na osnovu raspoloživih informacija o klijentu. Izloženosti su predmet kontinuiranog monitoringa što može rezultirati prelaskom u drugi nivo rizika. Uobičajeno se monitoring vrši na bazi sledećih podataka:

- Izloženosti prema pravnim licima: informacije dobijene na bazi periodične analize finansijskih izveštaja, podaci dobijeni od Kreditnog biroa, stvarnih i očekivanih značajnih promena u političkom, poslovnom, regulatornom i tehnološkom okruženju klijenta, informacije o istoriji zaduživanja i izvršavanja obaveza koje ima Banka statusu kašnjenja, iskorišćenost odobrenih limita, reprogrami drugih obaveza
- Izloženosti prema fizičkim licima: informacije dobijene od Kreditnog biroa, informacije o istoriji zaduživanja i izvršavanja obaveza koje ima Banka, statusi kašnjenja, refinansiranja i reprogrami, izmene u finansijskom i ekonomskom okruženju.

Definicija default-a

Status default identifikuje se na osnovu kriterijuma propisanih Metodologijom za određivanje statusa neizmirenja obaveza usklađenom sa Uputstvom za utvrđivanje statusa neizmirenja obaveza Narodne banke Srbije. U okviru obaveznih kriterijuma Banka uzima u obzir da li je dužnik je u docnji više od 90 dana u iznosu koji je viši od relevantnog praga materijalnosti, da li je prestala da evidentira prihode od kamata, provizija i naknada u bilansu uspeha po osnovu potraživanja od dužnika usled pogoršanja kreditnog kvaliteta potraživanja, da li su potraživanja već restrukturirana zbog finansijskih poteškoća dužnika, da li je restrukturiranje potraživanja dovelo do umanjenja iznosa tog potraživanja, da li je za dužnika pokrenut stečaj ili sličan postupak, uz razmatranje i ostalih okolnosti koje mogu ukazivati na malu verovatnoću izmirenja obaveza.

Dodatno, Banka je identifikovala listu indikatora koje će pratiti radi identifikacije statusa neizmirenja obaveza, za materijalno značajne plasmane:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju (blokada računa duže od 90 dana u kontinuitetu. posmatrano u poslednjih 6 meseci)
- značajno smanjenje poslovnih prihoda (smanjenje > 50% posmatrano u poslednja dva finansijska izveštaja)
- značajno smanjenje kapitala dužnika (smanjenje > 50% posmatrano u poslednja dva finansijska izveštaja)
- pokazatelj kapaciteta servisiranja duga (negativan pokazatelj odnosa novčanog toka i celokupnih rashoda. pozicije iz poslednjeg finansijskog izveštaja)
- podaci o neizmirenju obaveza u otplati kamata i/ili glavnice
- klijent je brisan iz registra privrednih subjekata
- Banka je bitno promenila uslove otplate plasmana usled finansijskih teškoća klijenta. u poslednje dve godine
- klijent nije predao poslednji finansijski izveštaj u registar privrednih subjekata i
- informacije koje ukazuju na probleme u poslovanju i mogu uticati na nemogućnost servisiranja duga. osim gore navedenih događaja.

Uključivanje informacija o budućnosti

U skladu sa MSFI 9 Banka razmatra uključivanje informacija koje se odnose na budućnost u svoje procene kreditnog rizika.

Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika i kreditnih gubitaka za svaki portfolio finansijskih instrumenata i uzimajući u obzir analizu istorijskih podataka radila na utvrđivanju relacija između makro-ekonomskih varijabli i kreditnog rizika i kreditnih gubitaka.

U 2021. godini Banka je najpre kroz model linearne regresije, a zatim i kroz model sa korekcijom ravnotežne greške (ECM), pokušala da opiše zavisnost stopa defaulta i makroekonomskih parametara.

Kako nijedan od ovih modela na raspoloživim podacima nije ispunjavao minimalne standarde u pogledu statističke prihvatljivosti i reprezentativnosti Banka je u obračunu očekivanih kreditnih gubitaka koristila TTC PD-eve. Sprovedenom backtesting analizom utvrđeno je da korišćenjem ovih vrednosti PD-eva Banka nije potcenila svoju izloženost kreditnom riziku tokom 2021. godine.

U 2022. godini Banka je konstruisala makroekonomske modele u segmentima pravnih lica i preduzetnika koji vode dvostruko knjigovodstvo, preduzetnika koji vrše paušalno plaćanje poreza i zaposlenih koji zadovoljavaju sve neophodne statističke kriterijume i kao takvi se mogu koristiti u izračunu PD parametra za potrebe obračuna ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9. U segmentima poljoprivrednih gazdinstava i penzionera nije identifikovana zavisnost stope defaulta od makroekonomskih parametara te Banka za potrebe obračuna ispravke vrednosti koristi PiT (Point in Time) PD.

Banka je Covid 19 efekat inkorporirala kroz identifikatore značajnog rizika za sve klijente koji pripadaju industrijama koje su ocenjene kao rizične.

Modifikovana finansijska sredstva

Ponovno ugovaranje ili modifikacija ugovornih tokova gotovine finansijskog sredstva mogu da dovedu do prestanka priznavanja postojećeg finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Kada modifikacija finansijskog sredstva rezultira u prestanku priznavanja postojećeg finansijskog sredstva i naknadnog priznavanja modifikovanog finansijskog sredstva, modifikovano sredstvo će se smatrati "novim" finansijskim sredstvom za svrhe ovog standarda u skladu sa računovodstvenom politikom u napomeni 40. G (IV).

U ovakvim situacijama Banka vrši kvantitativnu i kvalitativnu procenu i ocenjuje da li postoji značajna razlika između novčanih tokova originalnog finansijskog sredstva i novčanih tokova modifikovanog ili zamenjenog finansijskog sredstva. Ukoliko postoji značajna razlika u novčanim tokovima ugovorna prava od originalnog finansijskog sredstva se smatraju isteklim i potrebno je priznati novo sredstvo izdato pod novim uslovima.

U 2021. godini Banka je procenila gubitak po osnovu modifikacije finansijskih sredstava u okviru moratorijuma propisanih od strane Narodne banke Srbije u iznosu od 12.976 hiljada dinara odnosno ukupni gubitak od 12.504 sa efektom restrukturiranjima po drugim osnovama.

U 2022. godini procenjen je dobitak po osnovu modifikacije finansijskih sredstava iz redovnog restrukturiranja u iznosu od 307 hiljada dinara.

Takođe, u 2021. i 2022. godini ne postoje finansijska sredstva koja su kreditno obezvređena, a kod kojih su ugovoreni uslovi značajno izmenjeni tako da dolazi do prestanka priznavanja originalnog sredstva i priznavanja novog finansijskog sredstva (POCI). Za potrebe obračuna ispravke vrednosti ova sredstva bi za ceo period trajanja ostala u nivou 3, odnosno obračunu životnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

Generalni pristup Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo period trajanja finansijskog instrumenta se može prikazati sledećom formulom:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

- ECL Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
- EAD Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
- MPD Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
- LGD Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
- DF EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Na ovaj način obračunati očekivani kreditni gubici za celi period trajanja finansijskog instrumenta predstavljaju gubitke koje Banka priznaje za potrebe obračuna ispravke vrednosti u nivou 2, dok najviše jednogodišnja porcija ovako obračunatih kreditnih gubitaka predstavlja očekivani kreditni gubitak koji se priznaje za finansijske instrumente u nivou 1.

Ključni parametri za obračun očekivanih gubitaka predstavljaju sledeće varijable:

- verovatnoća default-a - probability of default (PD),
- gubitak u slučaju default-a klijenta - loss given default (LGD) i
- exposure at default - izloženosti u trenutku default-u (EAD).

Ovi parametri se izvode na osnovu interno razvijenih statističkih metoda i modela i ostalih istorijskih podataka koji koriste regulatorne modele i prilagođavaju se da odražavaju informacije koje se odnose na budućnost.

Banka vrši obračun prosečnih PD-eva zasebno za svih pet prethodno definisanih segmenata za posmatrane istorijske periode.

U 2021. godini Banka je u okviru svakog segmenta (agro, poslovni i segment stanovništva) delila dužnike po danima kašnjenja na sledeće grupe: 0-5, 6-90 i preko 90 dana u kojoj se nalaze klijenti u statusu default-a odnosno neizmirenja obaveza.

Na osnovu serije migracionih matrica Banka je računala prosečne PD TTC koji su odražavali sve interne i eksterne faktore dominantne u posmatranom periodu. Za potrebe analize posmatrani su istorijski podaci od 2012. do marta 2020. godine.

Od 2022. godini u Banci pored nove segmentacije klijenata postoji i 9 non-default internih rejting kategorija i jedna default kategorija. Migracione matrice izračunate su na osnovu raspoloživih podataka (2014 – 2021), a na osnovu njih i odgovarajuće TTC matrice koje se dalje prilagođavaju u zavisnosti od budućih očekivanja.

Banka primenjuje koncept odvojenog računanja LGDsecured i LGDunsecured u zavisnosti od toga da li postoji obezbeđenje pojedinačnog plasmana.

Za potrebe obračuna unsecured LGD-a, Banka prati naplatu slučajeva u default-u i identifikuje izvore iz kojih je došlo do iste. U te svrhe, odvojeno se posmatra svaki ulazak potraživanja u status neizmirenja obaveza, kao i hronološki identifikuju sve naplate po tom osnovu.

Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivanog stopa gubitka nakon realizacije kolaterala, Banka uzima u obzir sve interno raspoložive hipotekovane nekretnine gde postoji procena o mogućoj naplativosti.

EAD – Predstavlja izloženosti u trenutku default-a, odnosno trenutnu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja iz odobrenih linija pre momenta default-a. Kod instrumenata gde postoje ugovoreni novčani tokovi kao i gde je jasno ugovoren rok dospeća Banka uzima u obzir ugovorene novčane tokove po planu otplate kao relevantne. Kod finansijskih sredstava kod kojih ne postoje definisani novčani tokovi kao ni ugovoreni rokovi dospeća, isti se utvrđuju na osnovu empirijskog iskustva.

Procena obračuna ispravke vrednosti za izloženosti koje se nalaze u nivou 3 se vrši za sve izloženosti sa identifikovanim statusom neizmirenja obaveza, tj. statusom default-a.

Za ove finansijske instrumente ispravka vrednosti se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva.

U skladu sa MSFI 9 očekivani kreditni gubici predstavljaju verovatnoću ponderisane procene kreditnih gubitaka, te Banka u skladu sa tim uvažava postojanje više mogućih scenarija naplate prilikom pojedinačne procene očekivanih budućih tokova gotovine.

Tom prilikom, primenjena scenarija uzimaju u obzir:

- realizaciju kolaterala (pa zatim odvojeno sudski i vansudski),

- restrukturiranje i reprogramiranje,
- stečaj,
- prodaja potraživanja,
- namirenje i
- sve ostalo što smatra relevantnim.

Prilikom određivanja procenata verovatnoće određenih scenarija Banka se vodi istorijom realizacije i naplate problematičnih slučajeva, ali i specifičnostima pojedinačnog finansijskog sredstva i u skladu sa tim se dodeljuju odgovarajući ponderi koji u zbiru svih scenarija moraju iznositi 100%.

Banka je u internoj metodologiji odredila prag materijalnosti na osnovu koga se vrši selekcija koje izloženosti se procenjuju procenom očekivanih novčanih tokova, a koji su određeni prema segmentima klijenata.

Za izloženosti manje od praga materijalne značajnosti primenjuje se grupni pristup koji podrazumeva grupisanje preostalih finansijskih sredstava u Nivou 3 po segmentima. U trenutnom nedostatku dovoljne kreditne istorije kao i istorije realizacije hipotekovanih nepokretnosti Banka obračun ispravke vrednosti za izloženosti iz Nivoa 3 radi po sledećem pojednostavljenom modelu:

$$ECL = EAD \cdot LGD_{unsecured} \cdot (1 - p)$$

pri čemu je EAD zbir svih izloženosti iz Nivoa 3 u trenutku obračuna a p odražava pretpostavku dva moguća scenarija naplate:

- Sa verovatnoćom 90% Banka će se naplatiti iz svih preostalih kolaterala diskontovanih efektivnom kamatenom stopom na 5 godina, dok će se deo preostalog iznosa ($1 - LGD_{unsecured}$) naplatiti mimo sredstava obezbeđenja.
- Sa verovatnoćom 10% Banka će naplatiti 5% ukupnog potraživanja iz Nivoa 3.

Politika otpisa potraživanja

Banka vrši otpis finansijskih sredstava (i njihovu ispravku vrednosti) kada utvrdi da su finansijska sredstva nenaplativa i u celosti obezvređena u skladu sa Odlukom o računovodstvenom otpisu („Službeni glasnik RS“ br. 77/2017) i Politikom upravljanja rizicima kreditnog portfolija nakon razmatranja informacija kao što su pojave značajnih promena u finansijskom stanju dužnika tako da dužnik ne može više da plaća obaveze ili ako prilivi od prodaje sredstava obezbeđenja neće biti dovoljni za pokriće cele izloženosti.

Banka otpisuje finansijska sredstva na kraju svakog meseca, a najkasnije na kraju kvartala, i svaki predlog otpisa se pojedinačno procenjuje na sednicama Odbora za upravljanje rizicima. Otpisana finansijska sredstva i dalje mogu biti predmet naplate.

Promena ispravke u toku 2022. i 2021. godine prikazana je u narednim tabelama:

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata – Poljoprivredna gazdinstva				
Stanje na dan 1. januara	21.433	16.564	93.871	131.868
Prebacivanje u Nivo 1	11.684	(11.000)	(684)	-
Prebacivanje u Nivo 2	(30.093)	60.014	(29.921)	-
Prebacivanje u Nivo 3	(42)	(19.343)	19.385	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	713	13.298	72.055	86.066
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	28.477	-	-	28.477
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(6.871)	(4.044)	(8.285)	(19.200)
Otpisi	(2)	(9)	(53.403)	(53.414)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	7.351	7.351
Kursne razlike	(36)	(34)	(124)	(194)
Stanje na dan 31. decembra	25.263	55.446	100.245	180.954

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata - Poljoprivredna gazdinstva				
Stanje na dan 1. januara	24.855	11.914	73.999	110.768
Prelazak u Nivo 1	15.501	(9.524)	(5.977)	-
Prelazak u Nivo 2	(28.300)	103.383	(75.083)	-
Prelazak u Nivo 3	(209)	(12.118)	12.327	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(2.644)	(74.856)	100.877	23.377
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	18.032	-	-	18.032
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(5.780)	(2.188)	(8.779)	(16.747)
Otpisi	(30)	(52)	(8.675)	(8.757)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	5.178	5.178
Kursne razlike	8	5	4	17
Stanje na dan 31. decembra	21.433	16.564	93.871	131.868

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata – penzioneri i zaposleni				
Stanje na dan 1. januara	28.342	21.057	30.288	79.687
Prelazak u Nivo 1	13.631	(13.286)	(345)	-
Prelazak u Nivo 2	(27.537)	32.273	(4.736)	-
Prelazak u Nivo 3	(227)	(20.898)	21.125	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	32.454	27.494	30.475	90.423
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	31.837	-	-	31.837
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(15.236)	(10.647)	(2.988)	(28.871)
Otpisi	-	(2)	(39.186)	(39.188)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	1.551	1.551
Kursne razlike	-	(1)	-	(1)
Stanje na dan 31. decembra	63.264	35.990	36.184	135.438

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata – penzioneri i zaposleni				
Stanje na dan 1. januara	28.391	22.423	23.717	74.531
Prelazak u Nivo 1	6.918	(5.671)	(1.247)	-
Prelazak u Nivo 2	(13.343)	24.966	(11.623)	-
Prelazak u Nivo 3	(83)	(13.197)	13.280	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(2.259)	745	34.363	32.849
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	19.776	-	-	19.776
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(10.876)	(5.131)	(1.873)	(17.880)
Otpisi	(182)	(3.078)	(28.151)	(31.411)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	1.822	1.822
Kursne razlike	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra	28.342	21.057	30.288	79.687

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata – pravna lica i preduzetnici				
Stanje na dan 1. januara	34.199	44.931	86.022	165.152
Prelazak u Nivo 1	8.532	(4.561)	(3.971)	-
Prelazak u Nivo 2	(31.685)	56.753	(25.068)	-
Prelazak u Nivo 3	(520)	(21.564)	22.084	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(9.817)	(17.325)	62.001	34.859
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	47.783	-	-	47.783
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(7.208)	(8.468)	(4.988)	(20.664)
Otpisi	-	(1)	(26.808)	(26.809)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	7.449	7.449
Kursne razlike	(63)	(76)	(193)	(332)
Stanje na dan 31. decembra	41.221	49.689	116.528	207.438

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata – pravna lica i preduzetnici				
Stanje na dan 1. januara	24.024	31.670	66.914	122.608
Prelazak u Nivo 1	9.670	(6.384)	(3.286)	-
Prelazak u Nivo 2	(29.581)	75.246	(45.665)	-
Prelazak u Nivo 3	(76)	(15.741)	15.817	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	454	(36.114)	57.874	22.214
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	34.290	-	-	34.290
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(4.589)	(3.753)	(2.949)	(11.291)
Otpisi	(1)	(3)	(7.125)	(7.129)
Prihod od kamata na obezvređena sredstva	-	-	4.440	4.440
Kursne razlike	8	10	2	20
Stanje na dan 31. decembra	34.199	44.931	86.022	165.152

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija				
Stanje na dan 1. januara	316	10.416	21	10.753
Prelazak u Nivo 1	-	-	-	-
Prelazak u Nivo 2	-	-	-	-
Prelazak u Nivo 3	-	-	-	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(160)	(913)	(16)	(1.089)
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	280	-	-	280
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(195)	-	-	(195)
Kursne razlike	(26)	(26)	-	(52)
Stanje na dan 31. decembra	215	9.477	5	9.697

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija				
Stanje na dan 1. januara	384	10.005	-	10.389
Prelazak u Nivo 1	3	(3)	-	-
Prelazak u Nivo 2	-	144	(144)	-
Prelazak u Nivo 3	-	(35)	35	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(109)	305	130	326
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	167	-	-	167
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(129)	-	-	(129)
Kursne razlike	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra	316	10.416	21	10.753

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu ostalih sredstava				
Stanje na dan 1. januara	878	64	26.225	27.167
Prelazak u Nivo 1	73	(32)	(41)	0
Prelazak u Nivo 2	(290)	337	(47)	0
Prelazak u Nivo 3	(2)	(191)	193	0
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	3.181	240	(945)	2.476
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	707	0	0	707
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(416)	(154)	(472)	(1.042)
Otpisi	(44)	(142)	(483)	(669)
Kursne razlike	1	(1)	(38)	(38)
Stanje na dan 31. decembra	4.088	121	24.392	28.601

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje ispravke vrednosti po osnovu ostalih sredstava				
Stanje na dan 1. januara	654	31	16.535	17.220
Prelazak u Nivo 1	173	(114)	(59)	-
Prelazak u Nivo 2	(265)	333	(68)	-
Prelazak u Nivo 3	(1)	(715)	716	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	8	570	9.212	9.790
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	798	-	-	798
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(473)	(14)	(83)	(570)
Otpisi	(17)	(27)	(28)	(72)
Kursne razlike	1	-	-	1
Stanje na dan 31. decembra	878	64	26.225	27.167

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2022.
Kretanje rezervisanja po osnovu vanbilansnih stavki				
Stanje na dan 1. januara	32	3	-	35
Prelazak u Nivo 1	86	(9)	(77)	-
Prelazak u Nivo 2	(22)	22	-	-
Prelazak u Nivo 3	(1)	-	1	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(120)	(10)	76	(564)
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	40	-	-	40
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(3)	(2)	-	(5)
Stanje na dan 31. decembra	12	4	-	16

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno 2021.
Kretanje rezervisanja po osnovu vanbilansnih stavki				
Stanje na dan 1. januara	25	3	-	28
Prelazak u Nivo 1	20	(3)	(17)	-
Prelazak u Nivo 2	(74)	163	(89)	-
Prelazak u Nivo 3	0	(16)	16	-
Neto promena ispravke vrednosti tekućeg perioda	(3)	(89)	90	(2)
Nova finansijska sredstva priznata ili preuzeta	74	-	-	74
Prestanak priznavanja finansijskog sredstva	(10)	(55)	-	(65)
Stanje na dan 31. decembra	32	3	0	35

iv. Koncentracija kreditnog rizika

Banka prati koncentracije kreditnog rizika po industrijskim sektorima. Pregled izloženosti Banke kreditnom riziku po industrijskim sektorima dat je u sledećim tabelama:

U hiljadama dinara	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Kredit i potraživanja od banaka	Ostala sredstva	Vanbilansne stavke	Ukupno 2022.
Preduzeća					
Trgovina	230.904	-	3.266	311	234.481
Proizvodnja	168.959	-	1.014	-	169.973
Poljoprivreda	10.607	-	151	-	10.758
Građevinarstvo	52.569	-	979	201	53.749
Saobraćaj i skladištenje, smeštaj i ishrana, informisanje i komunikacija	247.528	-	12.959	541	261.028
Ostalo	200.738	-	9.943	200	210.881
Ukupno	911.305	-	28.312	1.253	940.870
Stanovništvo					
Fizička lica	5.599.388	-	33.406	-	5.632.794
Poljoprivredna gazdinstva	7.773.439	-	112	-	7.773.551
Preduzetnici					
Trgovina	1.606.771	-	1.107	145	1.608.023
Proizvodnja	1.204.261	-	779	858	1.205.898
Poljoprivreda	62.059	-	56	0	62.115
Građevinarstvo	554.412	-	348	417	555.177
Saobraćaj i skladištenje, smeštaj i ishrana, informisanje i komunikacija	1.792.602	-	1.383	1.427	1.795.412
Ostalo	1.202.771	-	9.337	529	1.212.637
Ukupno	19.795.703	-	46.528	3.376	19.845.607
Državni sektor	42	-	20.112	-	20.154
Strana pravna lica	-	164.658	510	-	165.168
Strane banke	-	23.395	-	-	23.395
Finansijski sektor	-	2.092.144	15.632	-	2.107.776
Ispravka vrednosti	(523.830)	(9.697)	(28.601)	(16)	(562.144)
Stanje na dan 31. decembra	20.183.220	2.270.500	82.493	4.613	22.540.826

3 BANKA A.D., NOVI SAD
Napomene uz finansijske izveštaje

U hiljadama dinara	Kredit i potraživanja od komitenata	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Ostala sredstva	Vanbilansne stavke	Ukupno 2021.
Preduzeća					
Trgovina	164.181	-	5.831	41	170.053
Proizvodnja	116.170	-	1.370	-	117.540
Poljoprivreda	7.342	-	174	-	7.516
Građevinarstvo	31.057	-	1.256	200	32.513
Saobraćaj i skladištenje, smeštaj i ishrana, informisanje i komunikacija	164.844	-	26.335	237	191.416
Ostalo	113.325	-	14.501	65	127.891
Ukupno	596.919	-	49.467	543	646.929
Stanovništvo					
Fizička lica	4.948.257	-	52.908	-	5.001.165
Poljoprivredna gazdinstva	6.697.093	-	81	-	6.697.174
Preduzetnici					
Trgovina	1.299.737	-	1.093	498	1.301.328
Proizvodnja	989.713	-	734	996	991.443
Poljoprivreda	52.516	-	59	-	52.575
Građevinarstvo	381.619	-	318	650	382.587
Saobraćaj i skladištenje, smeštaj i ishrana, informisanje i komunikacija	1.266.859	-	1.204	2.834	1.270.897
Ostalo	894.909	-	7.121	464	902.494
Ukupno	16.530.703	-	63.518	5.442	16.599.663
Državni sektor	43	-	11.147	-	11.190
Strana pravna lica	-	158.069	378	-	158.447
Strane banke	-	68.025	-	-	68.025
Finansijski sektor	-	1.535.442	12.589	-	1.548.031
Ispravka vrednosti	(376.707)	(10.753)	(27.167)	(35)	(414.662)
Stanje na dan 31. decembra	16.750.958	1.750.783	109.932	5.950	18.617.623

Banka nije plasirala sredstva komitentima van Srbije u 2022. i 2021. godini. U okviru potraživanja finansijskim organizacijama iznos od 165 miliona dinara na dan 31. decembar 2022. godine (31. decembar 2021. godine: 158 miliona dinara) odnosi se na kreditiranje stranog pravnog lica sa sedištem u Holandiji čija je delatnost investiranje u kapital malih i srednjih preduzeća u Srbiji (SEAF SERBIA IMPACT FUND B.V.)

v. Netiranje finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kad Banka ima zakonsko pravo da netira iznose ili kad namerava da ih izmiri na neto osnovi ili da realizuje sredstvo i obavezu istovremeno. Prihodi i rashodi su prikazani na neto osnovi samo kad to MSFI dozvoljava kao i dobici i gubici iz grupe sličnih transakcija.

Na 31.12.2022. godine Banka nema važećih okvirnih ugovora o netiranju niti finansijskih sredstava i obaveza na koje bi se mogle primeniti odredbe o netiranju.

B. Rizik likvidnosti

Definicija rizika likvidnosti i informacije o tome kako Banka upravlja rizikom likvidnosti date su u Napomeni br. 37.C.

i. Izloženost riziku likvidnosti

Izloženost riziku likvidnosti Banka prati na nivou eksterno i interno propisanih limita. Pokazatelje likvidnosti Banka obračunava svakog dana i u propisanim rokovima i na propisan način dostavlja Narodnoj banci Srbije. Interne pokazatelje likvidnosti Banka prati kroz interne izveštaje o dinarskoj i deviznoj likvidnosti koji se dostavljaju rukovodstvu Banke dnevno.

Narodna banka Srbije propisala je minimalnu vrednost pokazatelja likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog i drugog reda i zbira obaveza po viđenju bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana. Likvidna sredstva prvog reda čine gotovina u blagajni, sredstva na tekćem računu, sredstva na računima koda banaka koje imaju investicioni rang i depoziti kod Narodne banke Srbije. Likvidna potraživanja drugog reda čine ostala potraživanja banke koja dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti.

Propisane minimalne vrednosti pokazatelja likvidnosti su:

- 1.0 za prosek pokazatelja likvidnosti za sve dane u mesecu,
- 0.9 duže od tri uzastopna radna dana i
- 0.8 kada je obračunat za jedan radni dan.

Odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih obaveza na dan izveštavanja i tokom izveštajnog perioda:

U %	2022.	2021.
Na dan 31. decembar	4.82	3.60
Prosek za period	3.33	4.26
Maksimum za period	5.17	6.60
Minimum za peri	2.40	2.51

Narodna banka Srbije propisala je minimalnu vrednost užeg pokazatelja likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda i zbira obaveza po viđenju bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana. Definicija likvidnih sredstava prvog reda jednaka je kao i za pokazatelj likvidnosti. Propisane minimalne vrednosti užeg pokazatelja likvidnosti su:

- 0.7 za prosek pokazatelja likvidnosti za sve dane u mesecu,
- 0.6 duže od tri uzastopna radna dana i
- 0.5 kada je obračunat za jedan radni dan.

Uži pokazatelj likvidnosti na dan izveštavanja i tokom izveštajnog perioda:

U %	2022.	2021.
Na dan 31. decembar	4.26	3.10
Prosek za period	2.27	3.78
Maksimum za period	4.58	5.88
Minimum za period	1.94	2.30

Banka posebnu pažnju posvećuje merama likvidnosti definisanim regulativom Narodne banke Srbije. Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR) prati se na mesečnom nivou kao odnos zaštitnog sloja likvidnosti Banke i neto odliva likvidnosti u toku razdoblja od 30 kalendarskih dana. Cilj Banke je da održava dovoljno visokim nivo kvalitetne likvidne aktive da može da izdrži stres scenario u periodu od 30 dana, odnosno da može pokriti neto odlive likvidnih sredstava. Interni limit nivoa pokazatelja pokrića likvidnom aktivom uključen ju u interni sistem limita za upravljanje rizicima i iznosi 135%, što je iznad nivoa koji propisuje regulator.

ii. Analiza ročnosti finansijskih sredstava i obaveza

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti izračunavaju se gepovi likvidnosti pri čemu podaci korišćeni za analizu strukture bilansa stanja Banke takođe obezbeđuju i osnovu za uspostavljanje indikatora strukture i indikatora koncentracije koji se koriste za utvrđivanje nivoa rizika likvidnosti. U sledećoj tabeli prikazane su preostale ugovorne ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Banke.

Naredna tabela prikazuje analizu finansijskih sredstava i obaveza Banke po odgovarajućim grupama ročnosti. prema preostalom dospeću na dan 31. decembra 2022. godine, obračunatih na bazi nediskontovanih novčanih tokova koji sadrže i očekivane kamate. Ugovorni novčani tokovi modifikovani su za očekivane prevremene otplate kredita i prevremena povlačenja oročenih depozita. Za stavke bez ugovorne ročnosti primenjene su pretpostavke dobijene na bazi internih modela o tome kada će generisati novčani tok. Iskazani su potencijalni odlivi po izdatim garancijama i ostalim preuzetim obavezama.

3 BANKA A.D., NOVI SAD
Napomene uz finansijske izveštaje

U hiljadama dinara	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do 1 godine	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno novčani tok	Knjigo- vodstvena vrednost
31.12.2022. godine							
Aktiva							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	4.355.389	-	-	-	-	4.355.389	3.445.787
Potraživanja od derivata	-	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.181.058	1.157	4.942	151.342	-	2.338.499	2.270.500
Kredit i potraživanja od komitenata	1.342.099	2.596.990	9.626.255	10.419.283	299.170	24.283.797	20.183.220
Ostala sredstva	5.106	15.074	2.370	871	307	23.606	83.057
Ukupno sredstva	7.883.652	2.613.221	9.633.566	10.571.496	299.478	31.001.413	25.982.564
Obaveze							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	286.053	-	940.982	3.432.051	158.151	4.817.237	5.765.557
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	1.286.118	1.432.950	7.651.146	5.152.182	125.971	15.648.367	14.680.767
Subordinirane obaveze	-	436.196	789.453	694.414	510.831	2.430.894	1.186.884
Rezervisanja	16	7.237	21.712	33.046	6.828	68.799	68.839
Ostale obaveze	98.841	-	14.888	-	-	113.729	515.471
Ukupno obaveze	1.671.028	1.876.383	9.418.181	9.311.694	801.781	23.079.066	22.217.518
Neto gep likvidnosti na dan 31.12.2022.	6.212.624	736.838	215.385	1.259.802	(502.303)	7.922.347	
Kumulativni gap likvidnosti	6.212.624	6.949.462	7.164.847	8.424.649	7.922.346		

Naredna tabela prikazuje analizu finansijskih sredstava i obaveza Banke po odgovarajućim grupama ročnosti. prema preostalom dospeću na dan 31. decembra 2021. godine.

U hiljadama dinara	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do 1 godine	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno novčani tok	Knjiго- vodstvena vrednost
31.12.2021. godine							
Aktiva							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	2.443.884	-	-	-	-	2.443.884	2.255.148
Potraživanja od derivata							-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.724.191	1.028	2.907	142.861	-	1.870.987	1.750.783
Kredit i potraživanja od komitenata	1.154.015	2.320.957	7.936.885	8.107.581	472.009	19.991.448	16.750.958
Ostala sredstva	71.381	22.460	7.161	9	4	101.015	126.696
Ukupno sredstva	5.393.471	2.344.445	7.946.953	8.250.451	472.013	24.407.334	20.883.585
Obaveze							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	214.461	14.103	733.766	2.203.912	173.522	3.339.764	3.320.999
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	1.467.697	1.780.459	4.313.792	4.833.419	536.895	12.932.262	12.387.935
Subordinirane obaveze	-	313.994	206.800	502.557	533.127	1.556.478	1.185.456
Rezervisanja	-	-	58.618	21.647	10.807	91.072	91.072
Ostale obaveze	12.871	300.698	1.303	-	-	314.872	421.372
Ukupno obaveze	1.695.029	2.409.254	5.314.279	7.561.535	1.254.351	18.234.448	17.406.834
Odlivi po preuzetim obavezama za kreditne okvire	598	-	-	-	-	598	5.985
Neto gep likvidnosti na dan 31.12.2021.	3.697.844	(64.809)	2.632.674	688.916	(782.338)	6.172.287	
Kumulativni gap likvidnosti	3.697.844	3.633.035	6.265.709	6.954.625	6.172.287		

Značajniji negativni gep u intervalu dužem od 5 godina na dan 31. decembar 2022. godine, uzrokovan je u najvećoj meri očekivanim dospećima dugoročnih oročenih depozita i dugoročnih kredita uzetih od međunarodnih finansijskih institucija. Banka svojim planom finansiranja predviđa proširivanje svog depozitnog potencijala i obnavljanje uzetih dugoročnih kredita pre dospeća postojećih obaveza. Istovremeno nivo priliva od vraćanja kredita plasiranih klijentima raste u tom vremenskom intervalu, pa se gep smanjuje iz godine u godinu.

Tabela koja sledi prikazuje nominalne vrednosti nederivatnih finansijskih sredstava i obaveza za koje se očekuje da će biti preuzete ili izmirene nakon više od 12 meseci od datuma izveštavanja.

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	151.342	142.861
Kredit i potraživanja od komitenata	10.718.453	8.579.590
Finansijska sredstva	10.869.795	8.722.451
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.590.202	2.555.603
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	5.278.153	5.370.314
Subordinirane obaveze	1.205.245	1.035.684
Rezervisanja	39.874	32.453
Finansijske obaveze	10.113.474	8.994.054

iii. Rezerve likvidnosti Banke

Sledeća tabela prikazuje elemente rezervi likvidnosti Banke:

U hiljadama dinara	2022.		2021.	
	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost	Knjigo- vodstvena vrednost	Fer vrednost
Sredstva kod centralne banke	3.276.919	3.276.919	2.145.502	2.145.502
Sredstva kod drugih banaka	77.175	77.175	124.295	124.295
Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	168.868	168.868	109.646	109.646
Ukupna likvidna sredstva	3.522.962	3.522.962	2.379.443	2.379.443

iv. Sredstva na raspolaganju za obezbeđenje budućeg finansiranja

Sledeća tabela prikazuje koliko je finansijskih sredstava Banke na raspolaganju kao podrška budućem finansiranju.

U hiljadama dinara	2022.		2021.	
	Raspoloživa sredstva	Ograničeno raspoloživa	Raspoloživa sredstva	Ograničeno raspoloživa
Sredstva kod centralne banke	1.700.000	-	659.000	-
Obavezna rezerva	-	907.436	-	843.361
Sredstva kod drugih banaka	77.175	-	124.295	-
Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	168.868	-	109.646	-
Kredit i potraživanja od klijenata	104.153	15.198.989	179.954	12.360.536
Ukupno	2.050.196	16.106.425	1.072.895	13.203.897

Pod sredstvima koja su ograničeno na raspolaganju za obezbeđenje budućeg finansiranja Banka podrazumeva obaveznu rezervu koja se drži kod Narodne banke Srbije i kojom se može raspolagati samo uz poštovanje ograničenja koja propisuje domaće zakonodavstvo i pravila Narodne banke Srbije. Takođe, Banka smatra da se ne može očekivati da su krediti odmah raspoloživi i kao raspoloživa sredstva navodi vrednost primljenih kolaterala (osim primljenih depozita), a kao vrednost ograničeno raspoloživih sredstava po kreditima bruto kredite bez kašnjenja u otplati nivoa 1.

v. Založena finansijska sredstva

Nad finansijskim sredstvima koje Banka iskazuje na 31.12.2022. godine ne postoje tereti (hipoteke, založna prava, stvarne službenosti, stvarni tereti, zabeležbe, prava zakupa, zabrane otuđenja. itd.) niti su ona predmet rešenja o izvršenju.

C. Tržišni rizici

Definicija tržišnih rizika i informacije o tome kako Banka upravlja tržišnim rizicima bankarske knjige date su u Napomeni br. 37.D.

i. Izloženost tržišnim rizicima – knjiga trgovanja

Banka analizira finansijska sredstva kojim raspolaže sa aspekta svrstavanja u knjigu trgovanja ili bankarsku knjigu na osnovu sledećih kriterijuma:

U knjigu trgovanja svrstavaju se finansijska sredstva ako ispunjavaju sledeće kriterijume:

- hartije od vrednosti kojima se redovno trguje;
- instrumentom se upravlja kroz organizacionu jedinicu Trading desk;
- cilj držanja instrumenta je:
 - prodaja u kratkom roku.
 - ostvarivanje dobiti zbog kratkoročnih promena u cen.
 - fiksiranje profita ostvarenog arbitražom i
 - hedžovanje rizika koji proističu iz instrumenata klasifikovanih u knjigu trgovanja.

Banka na dan 31.12.2022. godine nema finansijskih sredstava koja spadaju u knjigu trgovanja.

ii. Izloženost kamatnom riziku – bankarska knjiga

Sledeća tabela sadrži analizu izloženosti Banke riziku promene kamatnih stopa sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine po osnovu bankarske knjige. Gap analiza kamatnog rizika uključuje bilansne pozicije koje Banka ima nameru da drži do dospeća i koje su razvrstane prema vremenu preostalom do sledećeg utvrđivanja kamatne stope (re-pricing), odnosno prema preostaloj ročnosti (pozicije sa fiksnom kamatnom stopom). Na 31.12.2022. godine Banka nema kamatno osetljivih vanbilansnih pozicija. Banka je najviše izložena uticaju varijabilnih EUR stopa - EURIBOR 1 M, EURIBOR 3M , and EURIBOR 6M.

iii. Struktura kamatnih stopa finansijskih instrumenata

	EURIBOR		BELIBOR		ESTER		RKS	
	31/12/2022	31/12/2021	31/12/2022	31/12/2021	31/12/2022	31/12/2021	31/12/2022	31/12/2021
Finansijska sredstva								
Likvidna sredstva	-	-	-	-	2.025.866	1.472.168	1.700.000	659.000
Kreditni	177.933	207.859	230	1.598	-	-	-	-
Finansijske obaveze								
Depoziti	-	-	-	-	-	-	748.658	743.117
Primljeni krediti	3.812.978	2.959.150	960.000	-	-	-	-	-

Sledeća tabela sadrži analizu izloženosti Banke riziku promene kamatnih stopa sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine.

U hiljadama dinara	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do 1 godine	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno kamatno osetljivo	Knjigo- vodstvena vrednost
31.12.2022. godine							
Aktiva							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	1.865.684	1.535.178	-	-	-	3.400.862	3.445.787
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.181.677	1.157	71.731	83.702	-	2.338.267	2.270.500
Kredit i potraživanja od komitenata	1.341.432	2.603.876	9.611.218	10.517.678	200.316	24.274.520	20.183.220
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-	83.057
Ukupno finansijska sredstva	5.388.793	4.140.211	9.682.949	10.601.380	200.316	30.013.649	25.982.564
Ukupno aktiva	5.388.793	4.140.211	9.682.949	10.601.380	200.316	30.013.649	25.982.564
Obaveze i kapital							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	972.499	9.705	937.964	3.684.062	390.436	5.994.666	5.241.092
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	1.415.316	2.498.981	8.527.173	2.373.905	-	14.815.375	11.606.018
Subordinirane obaveze	-	322.122	1.152.688	252.115	-	1.726.925	1.184.111
Ukupno finansijske obaveze	2.387.815	2.830.808	10.617.825	6.310.082	390.436	22.536.966	18.031.221
Ukupno obaveze i kapital	2.387.815	2.830.808	10.617.825	6.310.082	390.436	22.536.966	18.031.221
Gap kamatnih stopa	3.000.978	1.309.403	(934.876)	4.291.298	(190.120)	7.476.683	

Sledeća tabela sadrži analizu izloženosti Banke riziku promene kamatnih stopa sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine.

U hiljadama dinara	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do 1 godine	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno kamatno osetljivo	Knjigo- vodstvena vrednost
31.12.2021. godine							
Aktiva							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	1.524.189	-	605.803	-	-	2.129.992	2.255.148
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.786.708	1.028	2.907	205.377	-	1.996.020	1.750.783
Kredit i potraživanja od komitenata	1.158.058	2.358.054	7.903.871	8.388.965	369.288	20.178.236	16.750.958
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-	126.696
Ukupno finansijska sredstva	4.468.955	2.359.082	8.512.581	8.594.342	369.288	24.304.248	20.883.585
Ukupno aktiva	4.468.955	2.359.082	8.512.581	8.594.342	369.288	24.304.248	20.833.585
Obaveze i kapital							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	907.277	39.613	729.665	2.316.330	394.260	4.387.145	3.320.999
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	1.453.465	1.646.028	4.192.454	4.865.509	-	12.157.456	12.387.935
Subordinirane obaveze	-	-	520.795	492.003	359.605	1.372.403	1.185.456
Ukupno finansijske obaveze	2.360.742	1.685.641	5.442.914	7.673.842	753.865	17.917.004	16.894.390
Ukupno obaveze i kapital	2.360.742	1.685.641	5.442.914	7.673.842	753.865	17.917.004	16.894.390
Gap kamatnih stopa	2.108.213	673.441	3.069.667	920.500	(384.577)	6.387.244	

Upravljanje rizikom kamatne stope dopunjeno je kontrolisanjem osetljivosti finansijskih sredstava i obaveza Banke prema raznim standardnim i nestandardnim scenarijima kretanja kamatne stope. Standardni scenario se kreira na mesečnom nivou i uključuje 200 (bps) paralelnog pada ili rasta na svim krivama prinosa u Srbiji dok nestandardni podrazumevaju promenu oblika i promenu nagiba kriva prinosa.

Analiza osetljivosti Banke na rast ili pad tržišne kamatne stope uz pretpostavke paralelnog pomeranja krive prinosa na datume 31. decembra 2022. godine i 31. decembra 2021. godine je prikazana u sledećoj tabeli:

Efekti promene tržišne kamatne stope na kapital	100 bp paralelno povećanje	100 bp paralelno smanjenje	200 bp paralelno povećanje	200 bp paralelno smanjenje	300 bp paralelno povećanje	300 bp paralelno smanjenje
Na dan 31. decembra 2022.						
Promena kamatne stope						
Sredstva	5.56%	-5.67%	11.02%	-11.46%	16.38%	-17.36%
Obaveze	4.12%	-4.21%	8.15%	-8.50%	12.10%	-12.89%
Gep	1.45%	-1.47%	2.87%	-2.96%	4.28%	-4.46%
Limit	10.00%	-10.00%	10.00%	-10.00%	10.00%	-10.00%

Na dan 31. decembra 2021.						
Promena kamatne stope						
Sredstva	5.63%	-5.76%	11.14%	-11.64%	16.53%	-17.67%
Obaveze	6.07%	-6.30%	11.93%	-12.84%	17.59%	-19.63%
Gep	-0.44%	0.54%	-0.79%	1.19%	-1.06%	1.97%
Limit	10.00%	-10.00%	10.00%	-10.00%	10.00%	-10.00%

Efekti promene tržišne kamatne stope na bilans uspeha	100 bp paralelno povećanje	100 bp paralelno smanjenje	200 bp paralelno povećanje	200 bp paralelno smanjenje	300 bp paralelno povećanje	300 bp paralelno smanjenje
--	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Na dan 31. decembra 2022.						
Promena kamatne stope						
Sredstva	8.90%	-9.07%	17.62%	-18.32%	26.19%	-27.75%
Obaveze	6.58%	-6.72%	13.03%	-13.59%	19.34%	-20.62%
Kumulativno	2.31%	-2.35%	4.60%	-4.73%	6.84%	-7.14%

Na dan 31. decembra 2021.						
Promena kamatne stope						
Sredstva	9.70%	-9.91%	19.18%	-20.05%	28.47%	-30.43%
Obaveze	10.46%	-10.85%	20.55%	-22.11%	30.29%	-33.81%
Kumulativno	-0.76%	0.93%	-1.36%	2.06%	-1.82%	3.39%

Promene kriva prinosa utiču na kapital kroz povećanje/smanjenje neto prihoda od kamata. Merenje, praćenje i izveštavanje o kamatnom riziku vrši Odeljenje za tržišne i ostale rizike ICAAP i upravljanje portfoliom. Izvršni odbor na predlog ALCO odbora donosi odluke o upravljanju agregiranim pozicijama koje utiču na rizik kamatne stope: investicije u hartije od vrednosti, visina i ročnost međubankarskih pozajmica, održavanje stanja na računima kod centralne i drugih banaka.

iv. Izloženost deviznom riziku – bankarska knjiga

Maksimalni pokazatelj deviznog rizika (neto otvorena pozicija) na kraju svakog radnog dana utvrđen je u skladu sa propisima Narodne banke Srbije. Kako bi smanjila potencijalni negativan uticaj oscilacija kursa na strukturu devizne aktive i pasive Banka dnevno prati, meri i usaglašava deviznu poziciju. Poslovanje banke odvija se u dve valute: RSD i EUR.

Izloženost deviznom riziku

U hiljadama dinara	EUR i valutna klauzula	RSD	Ukupno
Aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	991.848	2.453.939	3.445.787
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.268.790	1.709	2.270.500
Kredit i potraživanja od komitenata	9.802.542	10.380.678	20.183.220
Nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema		889.352	889.352
Tekuća poreska sredstva		-	-
Odložena poreska sredstva		21.208	21.208
Ostala sredstva	76.520	6.537	83.057
Ukupno aktiva	13.139.700	13.753.423	26.893.124
Obaveze			
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.364.318	1.401.239	5.765.557
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	7.273.692	7.407.075	14.680.767
Subordinirane obaveze	1.186.884	-	1.186.884
Rezervisanja		68.839	68.839
Tekuće poreske obaveze		10.740	10.740
Ostale obaveze	196.090	319.381	515.471
Ukupno obaveze	13.020.984	9.207.274	22.228.258
Neto valutna neusklađenost na dan 31.12.2022.	118.716	4.546.149	
Neto valutna neusklađenost na dan 31.12.2021.	48.247	4.205.065	

Devizni podbilans osim sredstava i obaveza denominovanih u stranoj valuti uključuje i sredstva i obaveze u dinarima sa valutnom klauzulom. Na 31.12.2022. kao i na 31.12.2021. banka nema vanbilansnih pozicija koje bi uticale na devizni rizik.

Naredna tabela prikazuje osetljivost regulatornog kapitala i dobitka na promenu deviznih kurseva za 20%:

	EUR	Ukupno
31.12.2022.		
Efekti rasta valute za 20%	19.786	19.786
Efekti na regulatorni kapital	0.42%	0.42%
Efekti na dobitak	4.00%	4.00%
31.12.2021.		
Efekti rasta valute za 20%	8.041	8.041
Efekti na regulatorni kapital	0.19%	0.19%
Efekti na dobitak	1.84%	1.84%

D. Upravljanje kapitalom

i. Regulatorni kapital

Regulator Banke, Narodna banka Srbije (NBS), postavlja i prati kapitalne zahteve Banke na principima Basela III. U cilju ostvarivanja postojećih kapitalnih zahteva NBS zahteva od Banke da održava minimalni pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala od 5.56% koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive Banke. Minimalni pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala od 7.43% koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive Banke i minimalni propisani pokazatelj adekvatnosti kapitala od 9.90% koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive Banke.

Rizična aktiva predstavlja zbir sledećih iznosa:

- ukupnog iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja za sve poslovne aktivnosti banke osim za aktivnosti iz knjige trgovanja i rizik izmirenja i
- kapitalnog zahteva za operativni rizik, pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti.

Regulatorni kapital Banke čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala pri čemu osnovni kapital Banke čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

Osnovni akcijski kapital banke čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbačene stavke:

- akcija i drugih instrumenata osnovnog akcijskog kapitala;
- pripadajuće emisije premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala. tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka; i
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke.

Odbačene stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- nematerijalna ulaganja. umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita. gotovinskih kredita ili ostalih kredita kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita pri čemu se ova odbačna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta; i
- bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbačene stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.*

Dopunski kapital Banke čine instrumenti dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima.

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze uključuju u obračun dopunskog kapitala Banke tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza na dan vršenja obračuna.

U toku svog poslovanja Banka mora da osigura da iznos regulatornog kapitala nikad ne padne ispod EUR 10 miliona u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu.

ii. Alokacija kapitala

Prateća tabela pokazuje poziciju kapitala Banke na dan 31. decembra:

U hiljadama dinara	Napomena	31-Dec-22	31-Dec-21
OSNOVNI KAPITAL			
OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL		3.915.984	3.545.725
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuća emisiona premija		1.864.937	1.864.938
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	31	1.783.080	1.783.080
Emisiona premija	31	81.857	81.858
(-) Gubici iz ranijih godina		0	0
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	31	168.422	105.527
Rezerve iz dobiti	31	2.146.513	1.846.223
(-) Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za povezane odložene poreske obaveze		(208.779)	(193.520)
(-) Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze		(218.565)	(203.306)
Odložene poreske obaveze po osnovu ostalih nematerijalnih ulaganja koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja tih nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS		9.786	9.786
(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta		(37.662)	(48.634)
(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke*		(17.447)	(28.807)
DODATNI OSNOVNI KAPITAL		0	0
OSNOVNI KAPITAL		3.915.984	3.545.726
DOPUNSKI KAPITAL			
Uplaćen iznos subordiniranih obaveza	28	595.735	738.075
Od čega: uplaćen iznos subordiniranih obaveza koje su ispunjavale uslove za uključivanje u dopunski kapital Banke do 30.06.2017. a koje Banka uključuje u dopunski kapital 31.12.2022. u skladu sa prelaznim odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala Banke	28	48.573	142.695
Napomena: Subordinirane obaveze koje su prestale da ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	28	577.488	437.745
UKUPNO DOPUNSKI KAPITAL		595.735	738.075
UKUPNO KAPITAL		4.511.721	4.283.800

U hiljadama dinara	Napomena	31-Dec-22	31-Dec-21
RIZIČNA AKTIVA			
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i i rizik izmirenja/ispоруke		15.366.518	12.743.514
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku		4.329.992	4.068.944
UKUPNO RIZIČNA AKTIVA		19.696.510	16.812.458
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala		19.88%	21.09%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala		19.88%	21.09%
Pokazatelj adekvatnosti kapitala		22.91%	25.48%
ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA			
Zahtev za kombinovani zaštitni sloj kapitala		789.010	642.920
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala		492.412	420.311
Zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik		296.598	222.609

Na dan 31. decembar 2022. godine regulatorni kapital Banke iznosio je EUR 38.456 hiljada (31. decembar 2021. godine EUR 36.432 hiljada) čime je ispunjen zahtev da minimalni iznos bude EUR 10 miliona.

Banka je procenila da uticaj epidemije korona virusom i Ukrajinske krize na adekvatnost kapitala u 2022.godini nije materijalno značajan. Planirani rast regulatornog kapitala po osnovu alokacije profita iz 2022. godine na poziciju Rezerve iz dobiti biće realizovan u skladu sa utvrđenim rokovima.

Banka je u okviru interne procene adekvatnosti kapitala sproveda testove uticaja stresnih okolnosti na kapital i kapitalnu adekvatnosti a koji bi mogli da odraze sposobnost Banke da odoli uticajima krize izazvane epidemijom COVID-19 i Ukrajinskom krizom. Za potrebe stres testiranja kreditnog rizika razmotreno je povećanje nivoa problematičnih kredita za 100% te smanjivanje praga kašnjenja otplate kredita za nivo 2 sa 30 na 15 dana, i za nivo 3 sa 90 na 45 dana kašnjenja. Sagledano je povećanje deviznog kursa evra za 18.61% kao i efekat neadekvatnosti hipoteka na poslovne i stambene nepokretnosti. Moguća potcenjenost kapitalnog zahteva za devizni rizik obračunatog na osnovu standardizovanog pristupa je procenjena primenom VaR modela dok su šok i stres test za kamatni rizik zasnovani na 6 scenarija promene krive prinosa (paralelno pomeranje krive prinosa za +/- 200 bp, dodatnih 60 bp u uslovima stresa. „steepening“. „flattening“. šokovi kratkoročnih stopa). Povlačenje 10% depozita u dinarima i evrima, kao i smanjen priliv zbog udvostručenog nivoa problematičnih kredita bile su pretpostavke za stres testiranje rizika likvidnosti i procenjen je dodatni kapitalni trošak pribavljanja nedostajuće likvidnosti.

Banka je preispitala moguće potcenjivanje internog kapitalnog zahteva za operativni rizik izračunatog korišćenjem pristupa osnovnog indikatora (BIA) njegovim poređenjem sa zahtevom zasnovanim na Basel IV standardizovanom pristupu i gubicima koji bi nastali u stresnim okolnostima. Banka je dodatno kroz Procenjeni operativni gubitak u posmatranoj godini – Stres test pravnog rizika unutar gubitaka operativnog rizika posebno sproveda stres testove za pravni rizik, kao posledicu i daljeg prijema novog broja parnica protiv banaka u vezi sa naknadama za odobravanje kredita tokom 2021/2022. U najgorem mogućem scenariju, postavljajući pretpostavke najnepovoljnijeg – neočekivanog gubitka uzima se suma potencijalnih gubitaka po svim otvorenim parnicama uvećano za iznos novih potencijalnih gubitaka i umanjeno za ukupan iznos rezervacija po svim parnicama. Navedeni rezultati se upoređuje sa rezultatom u tekućoj godini i narednih 12 meseci, dobijemo moguću podcenjenost kapitalnog zahteva za operativni rizik korišćenjem BIA sa Basel IV standardizovanim pristupom. Eventualnu razliku kapitalnog zahteva između novog standardizovanog pristupa prema Bazel IV regulativi na kraju 2022. godine i kapitalnog zahteva za operativni rizik obračunatog putem BIA u 2022. godini Banka adresira na povećanje kapitalnog zahteva za operativni rizik generisano razvojem (promenom) pravnog rizika u stresnim okolnostima.

Rezultati interne procene adekvatnosti kapitala pokazali su da pretpostavljene stresne okolnosti ne bi dovele do ugrožavanja kapitala i kapitalne adekvatnosti Banke.

Banka je usaglašena sa regulatornim zahtevima na dan 31. decembar 2022. godine datim u okviru sledeće tabele:

	Regulatorni zahtevi	Ostvareni nerevidirani pozazatelji Banke	
		2022.	2021.
Regulatorni kapital (u milionima EUR)	min 10.00	38.46	36.43
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcij. kapitala	min 5.49%	19.88%	21.09%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	min 7.33%	19.88%	21.09%
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	min 9.77%	22.91%	25.48%
Pokazatelj trajnih ulaganja	max 60%	14.87%	12.67%
Izloženost prema jednom ili grupi povezanih lica	max 25%	-	-
Zbir velikih izloženosti Banke	max 400%	-	-
Racio likvidnosti	min 1.00	4.82	3.60
Uži pokazatelj likvidnosti	min 0.70	4.26	3.10
LCR	min 100%	463%	501%
Pokazatelj deviznog rizika	max 20%	1.08%	0.88%
Pokazatelj rizika koncentracije	max 30%	3.15%	5.24%

E. Reforma referentnih kamatnih stopa

U septembru 2019. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde objavio je izmene MRS 39, MSFI 9 i MSFI 7 koje se odnose na neizvesnosti tržišne reforme međubankarskih kamatnih stopa (IBOR reforma). Izmene najvećim delom utiču na finansijske instrumente koje se kvalifikuju za računovodstvo hedžinga u skladu sa MRS 39 i MSFI 9. Iste su primenljive u godišnjim izveštajnim periodima počevši od 1. januara 2020. godine. S obzirom da Banka do sada nije primenjivala računovodstvo hedžinga pomenute izmene nisu primenljive na poslovanje Banke.

Budući da je strateško opredeljenje Banke da nastavi:

- da plasira kredite klijentima sa fiksnim stopama, Banka je procenila da na strani kreditiranja klijenata ne postoji značajna izloženost rizicima iz reformi ključnih kamatnih stopa.
- da privlači depozite po viđenju klijenata, Banka već poseduje čitav niz depozitnih proizvoda po viđenju.

S toga je Banka je procenila da na strani ulaganja i izvora sredstava ne postoji značajna izloženost rizicima koji proizilaze iz reformi ključnih kamatnih stopa. Na dan 31.12.2021. Banka nije imala ugovora vezanih za stope koje su prestale da se objavljuju tako da nije morala da preduzima posebne radnje u vezi sa reformom kamatnih stopa.

Na dan 31.12.2022. Banka nije imala ugovora vezanih za stope koje su prestale da se objavljuju kao ni stope koje su u planu da se ukinu (kao što je USD LIBOR koji se ukida u 2023).

Banka će nastaviti da prati izmene u postupku određivanja referentnih kamatnih stopa i njihov mogući uticaj na svoje poslovanje i spremna je da uvaži najnovija kretanja i najbolju praksu banaka na ovom polju.

7. FER VREDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

A. Modeli određivanja vrednosti

Banka odmerava fer vrednosti korišćenjem hijerarhije fer vrednosti koja odražava značaj faktora korišćenih prilikom procene:

- Nivo 1: kotirane tržišne cene (nekorigovane) identičnih instrumenata na aktivnom tržištu.
- Nivo 2: tehnike vrednovanja koje nisu kotirane tržišne cene identičnih instrumenata, već se zasnivaju na uočljivim inputima, bilo direktno (npr. kao cene) ili indirektno (npr. izvedeno iz cena). Ova kategorija uključuje instrumente vrednovane korišćenjem: kotirane cene sličnih instrumenata na aktivnim tržištima, kotirane tržišne cene identičnih instrumenata ili instrumenata sličnih karakteristika na tržištima koja se smatraju manje aktivnim ili druge tehnike vrednovanja gde su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi na tržištu.
- Nivo 3: tehnike vrednovanja korišćenjem inputa koji nisu uočljivi. Ova kategorija uključuje sve instrumente gde tehnike vrednovanja uključuju inpute koji nisu bazirani na uočljivim i dostupnim informacijama i kao takvi imaju značajan uticaj na vrednost instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji su vrednovani na osnovu kotiranih tržišnih cena za instrumente sa sličnim karakteristikama, a gde su potrebna značajna prilagođavanja ili pretpostavke kako bi razlika između tih instrumenata bila odražena u njihovoj vrednosti.

Tehnike vrednovanja obuhvataju model diskontovanja budućih tokova gotovine u poređenju sa sličnim instrumentima za koje postoji tržišna cena kao i Nelson-Siegel-Svensson-ov (NSS) model za projektovanje krivih prinosa. Pretpostavke i podatke koji se koriste prilikom procenjivanja Banka prikuplja sa aktivnih tržišta u Republici Srbiji (međubankarsko. OTC. ponude banaka itd.).

Cilj tehnika procenjivanja je određivanje fer vrednosti koja će najbolje odraziti vrednost finansijskog instrumenta na dan izveštavanja i koja bi bila određena od strane učesnika na tržištu koje je van dohvata ruke. Fer vrednost je cena koja bi se dobila za prodaju aktive ili cena koja bi bila plaćena za transfer obaveze u regularnim transakcijama između tržišnih učesnika na dan vrednovanja.

Banka koristi modele određivanja vrednosti koji su u širokoj upotrebi za određivanje fer vrednosti jednostavnih finansijskih instrumenata, kao što su kamatne stope međubankarskog tržišta, kamatni swap-ovi koji su zanovani na uočljivim inputima i zahtevaju malo procena. Uočljive cene ili inputi za modele su uobičajeno na raspolaganju sa primarnog i sekundarnog tržišta hartija od vrednosti međubankarskog tržišta i kao kamatni swap-ovi. Postojanje ovih stopa smanjuje potrebu za procenama i smanjuje neizvesnost povezanu sa određivanjem fer vrednosti.

Za instrumente za koje ne postoje dovoljno široka i duboka tržišta Banka koristi modele procene koji polaze od tržišno uočljivih inputa. Procene se takođe koriste prilikom određivanja budućih novčanih tokova verovatnoće default-a, naplate ili budućih prevremenih otplata i povlačenja sredstava.

Fer vrednosti dobijene na osnovu modela prilagođavaju se za rizik likvidnosti, uticaj obavezne rezerve i očekivani prinos prosečnog investitora na tržištu u onoj meri u kojoj je to primenjivo za konkretni finansijski instrument koji se vrednuje. Fer vrednost takođe reflektuje kreditni rizik instrumenta i uključuje prilagođavanja koja su zasnovana na kreditnom riziku Banke ukoliko je to primenjivo za konkretni finansijski instrument koji se vrednuje.

Vrednovanje finansijskih instrumenata

I. Gotovina. sredstva kod centralne banke. depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci

Fer vrednost gotovine i sredstava kod centralne banke, depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci, jednaka je knjigovodstvenoj vrednosti navedenih finansijskih sredstava obzirom da su u pitanju viskoko likvidni, kratkoročni finansijski instrumenti.

II. Krediti i potraživanja od komitenata i Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Fer vrednost kredita i potraživanja od komitenata je obračunata primenom očekivanih i modeliranih novčanih tokova, odnosno ugovornih novčanih tokova korigovanih za očekivane gubitke po osnovu kreditnog i drugih rizika i korigovane za očekivane efekte po osnovu ugrađenih eksplicitnih i implicitnih opcija i diskontnih stopa. Budući da je novčani tok već uključio korekcije za rizike Banka je za potrebe utvrđivanja fer vrednosti koristila diskontnu stopu koja obuhvata vremensku vrednost novca, tj. „risk-free“ stopu, likvidnosnu premiju, trošak obavezne rezerve i zahtevanu marginu prosečnog investitora koja reflektuje dati horizont investiranja.

Za određivanje bezrizičnih stopa Banka polazi od javno dostupnih cene sa međubankarskog tržišta i primarnog i sekundarnog tržišta hartija od vrednosti za dinare i projektuje nedostajuće ročnosti pomoću Nelsson-Siegel-Svensson-ovog modela. Za određivanje bezrizičnih stopa za evre Banka polazi od javno dostupnih „zero-swap“ stopa. Premija likvidnosti određuje se pomoću kotacija na aktivnom međubankarskom tržištu, dok je stopa zahtevane margine prosečnog investitora određena na bazi prosečnog ROE (prinos na kapital) bankarskog sektora Srbije utvrđenog na osnovu poslednjih javno dostupnih podataka Narodne banka Srbije. Investitori u Srbiji su zainteresovani za stabilnost i prinos na kapital više nego za druge parametre.

III. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima

Za finansijske obaveze bez ugovorenog roka dospeća, odnosno plative na dan. Banka smatra da je, budući da se isplata može zahtevati u svakom trenutku, fer vrednost jednaka knjigovodstvenoj vrednosti date obaveze.

Fer vrednost depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima je obračunata primenom očekivanih i modeliranih novčanih tokova, odnosno ugovornih novčanih tokova korigovanih za očekivane efekte po osnovu ugrađenih eksplicitnih i implicitnih opcija i diskontnih stopa. Prilikom merenja fer vrednosti obaveza polazi se od pretpostavke da se data obaveza prenosi tržišnom učesniku na dan merenja, u nominalnom iznosu obaveze uvećanom za ugovorenu kamatu. koja će se isplatiti na dan dospeća obaveze.

Stope za diskontovanje na sadašnju vrednost Banka određuje tako što se polazi od stopa na slične depozite koje nude banke na tržištu Republike Srbije dostupne na njihovim internet stranicama, ponderisan depozitnim potencijalom konkretne banake na tržištu, utvrđenom na osnovu poslednjih dostupnih podataka Narodne banke Srbije o bilansu stanja banaka. Za ročnosti za koje ne postoji dovoljno validnih podataka sa tržišta radi se aproksimacija pomoću NSS modela.

IV. Subordinirane obaveze

Subordinirane obaveze se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti. Fer vrednost subordiniranih obaveza je obračunata primenom ugovorenih novčanih tokova. Kriva prinosa koja je potrebna za diskontovanje na sadašnju vrednost izračunava se tako što se izračuna idiosinkratski rizik banke kao razlika između poslednje validne ponude za subordinirani kredit u evrima koju je Banka dobila od bankarske institucija sa sedištem u Evropskoj uniji i rejtingom AAA i vrednosti „zero-swap“ krive za odgovarajuću ročnost. Ta premija rizika je dodata na sve vrednosti „zero-swap“ kriva.

Zbog činjenice da ova kriva sadrži ocenu kreditnog rizika Banke od strane bankarske institucije sa sedištem u Evropskoj uniji i rejtingom AAA smatra se da ona u najboljoj meri prikazuje rizični profil Banke.

B. Organizacija procesa

Za procese i metodologije za izračunavanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza odgovorno je Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom Banke. Najpre se utvrđuje da li je konkretan finansijski instrument predmet merenja po fer vrednosti i bira odgovarajući pristup i tehnike za vrednovanje po fer vrednosti. Zatim se definišu inputi za odmeravanje, vrše kalkulacije i obelodanjuju informacije o merenju fer vrednosti.

U postupku određivanja klasifikacije finansijskog instrumenta na nivoe 1-3 hijerarhije fer vrednosti Banka razmatra da li postoje kotirane cene za identičan instrument kojim se aktivno trguje. Ukoliko postoje i te cene se ne moraju korigovati Banka svrstava instrument u Nivo 1. Ukoliko postoje kotirane cene, ali ih je potrebno korigovati, međutim ne primenjuju se značajni neuočljivi inputi, instrument se svrstava u Nivo 2. U slučaju da se u merenju koristi neki značajan neuočljivi input finansijsko sredstvo i obaveza tretiraju se kao Nivo 3 u hijerarhiji vrednosti.

C. Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrednosti – hijerarhija fer vrednosti

Na 31.12.2022. kao i na 31.12.2021. godine Banka nije imala pozicija u bilansu stanja koje se vrednuju po fer vrednosti.

D. Finansijska sredstva i obaveze koja se ne vode po fer vrednosti

Sledeća tabela prikazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koja se ne vode po fer vrednosti i njihova analiza prema hijerarhiji fer vrednosti u kojoj je svaka fer vrednost kategorizovana:

U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigo- vodstvena vrednost
2022.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	- 3.445.787		-	3.445.787	3.445.787
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	- 2.173.595		-	2.173.595	2.270.500
Kredit i potraživanja od komitenata	-	- 20.819.876		20.819.876	20.183.220
Ukupno	- 5.619.382	20.819.876		26.439.258	25.899.507
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	- 4.253.717		-	4.253.717	5.765.557
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	- 13.655.446		13.655.446	14.680.767
Subordinirane obaveze	-	- 1.202.510		1.202.510	1.186.884
Ukupno	- 4.253.717	14.857.956		19.111.673	21.633.208
<hr/>					
U hiljadama dinara	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigo- vodstvena vrednost
2021.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	2.255.148	-	2.255.148	2.255.148
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	1.735.057	-	1.735.057	1.750.783
Kredit i potraživanja od komitenata	-	-	20.086.868	20.086.868	16.750.958
Ukupno	-	3.990.205	20.086.868	24.077.073	20.756.889
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-	2.985.072	-	2.985.072	3.320.999
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	11.153.111	11.153.111	12.387.935
Subordinirane obaveze	-	-	999.424	999.424	1.185.456
Ukupno	-	2.985.072	12.152.535	15.137.607	16.894.390

8. FUNKCIONALNI SEGMENTI BANKE

Izveštavanje u skladu sa MSFI 8 Segmenti poslovanja nije primenjivo za Banku.

9. NETO PRIHOD OD KAMATA

Neto prihod po osnovu kamata sadrži:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Prihod od kamata		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	22.364	2.143
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	7.971	6.128
Kredit i potraživanja od klijenata	3.514.940	3.070.791
Ukupno prihod od kamate	3.545.275	3.079.062
Rashodi kamata		
Depoziti finansijskih organizacija	(201.214)	(219.227)
Depoziti klijenata	(419.797)	(384.850)
Lizing	(6.245)	(5.151)
Rezervisanja za otpremnine	(634)	-
Ukupno rashodi od kamata	(627.890)	(609.228)
Neto prihod od kamate	2.917.385	2.469.834

Gore navedeni iznosi predstavljaju isključivo prihode i rashode od kamata obračunate upotrebom metode efektivne kamatne stope.

10. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

U sledećoj tabeli data je podela prihoda od naknada koje proizilaze iz ugovora sa klijentima na bazi najvažnijih vrsta usluga koje Banka pruža. Neto prihod po osnovu naknada i provizija sastoji se od:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Prihod od naknada i provizija		
Naknade platnog prometa	15.165	14.888
Naknade po depozitima	16.514	4.025
Poslovi u stranoj valuti	744	870
Ostale bankarske usluge	2.159	1.295
Ukupni prihodi od naknada i provizija po ugovorima sa klijentima	34,582	21,078
Naknade po kreditima	36.077	28.943
Ukupno prihodi od naknada i provizija	70.659	50.021
Rashodi od naknada i provizija		
Naknade platnog prometa	(2.886)	(2.958)
Naknade po kreditima	(13.159)	(21.888)
Ostale bankarske usluge	(20.791)	(20.489)
Ukupno rashodi od naknada i provizija	(36.836)	(45.335)
Neto prihod/rashod po osnovu naknada i provizija	33.823	4.686

U okviru ostalih bankarskih usluga, banka je ostvarila prihode po osnovu menjačkih poslova u iznosu od RSD 1.222 hiljada (2021: 600 RSD hiljada), odnovo rashode po osnovu menjačkih poslova u iznosu od RSD 568 hiljada (2021: 397 RSD hiljada).

Sledeća tabela prikazuje informacije o prirodima i trenutku izvršenja obaveza u ugovorima sa klijentima, kao i politike priznavanja prihoda u zavisnost od momenta/perioda pružanja usluge.

Proizvod/usluga	Vrsta prihoda	Trenutak priznavanja
Usluge u platnom prometu	Održavanje računa Provizije za gotovinske transakcije i bezgotovinski prenos sredstava (KLIRING naloga, RTGS, Instant plaćanja), usluga slanja SMS obaveštenja o prilivu na račun	Mesečno nakon isteka meseca Nakon izvršenja
Administracija depozita	Naknada za prevremeno povlačenje depozita	Nakon izvršenja
Ostale bankarske usluge	Komisiona prodaja menica, usluga registracije menica i meničnih ovlašćenja i usluge internet bankarstva (e-banking)	Nakon izvršenja

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija od raznovrsnih finansijskih usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada i provizija se priznaju u iznosu koji predstavlja naknadu na koju Banka ima pravo u zamenu za pružanje usluga. Trenutak priznavanja se određuje zaključenjem ugovora. Kada Banka pruži uslugu klijentima, naknada se fakturiše i obično dospeva odmah po izvršenju usluge pružene u određenom trenutku ili na kraju perioda za uslugu pruženu tokom perioda.

Prihodi od naknada i provizija od usluga koje se priznaju u određenom vremenskom periodu

Obaveze izvršenja koje se izmiruju tokom vremena obuhvataju održavanje tekućih računa i druge usluge. Prihod se priznaje ravnomerno tokom perioda, na osnov proteklog vremena.

Prihodi od naknada i provizija od usluga koje se priznaju u određenom trenutku

Obaveze izvršenja koje se izmiruju u određenom trenutku se priznaju kada se kontrola nad uslugama prenese na klijenta. Ovo se obično dešava po završetku osnovne transakcije ili za komponente naknada povezanih sa određenim učinkom, nakon ispunjavanja odgovarajućih kriterijuma učinka. To uključuje naknade za gotovinske transakcije i usluge bezgotovinskog prenosa sredstava, slanje SMS obaveštenja o prilivu na račun. Banka ima jedinstvenu obavezu izvršenja u vezi sa ovim uslugama, a to je da uspešno izvrši transakciju predviđenu ugovorom.

Banka nije obelodanila informacije o alokaciji cene transakcija na preostale obaveze izvršenja u ugovorima. To je zbog toga što su ugovorni periodi obično kraći od jedne godine.

11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

U hiljadama dinara	2022.	2021.
(Negativni)/ pozitivni obracunski efekti po kratkoročnim derivatima sa NBS	-	(63)
Ukupno	-	(63)

12. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule sadrži:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Pozitivne kursne razlike	64.529	9.271
Negativne kursne razlike	(64.469)	(10.978)
Ukupno	60	(1.707)

13. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Prihod od davanja u zakup nepokretnosti	211	212
Dobici od prodaje sredstava stečenih naplatom potraživanja	-	384
Ukupno	211	596

14. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Rashodi po osnovu obezvređenja kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	(13.900)	(12.885)
Rashodi po osnovu obezvređenja kredita i potraživanja od komitenata	(1.240.439)	(878.235)
Rashodi po osnovu obezvređenja ostalih sredstava	(11.490)	(13.509)
Rashodi po osnovu obezvređenja vanbilansnih stavki	(179)	(491)
Prihodi od ukidanja obvezvređenja po osnovu kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	14.929	12.534
Prihodi od ukidanja obvezvređenja po osnovu kredita i potraživanja od komitenata	989.045	773.576
Prihodi od ukidanja obvezvređenja po osnovu ostalih sredstava	10.017	3.575
Prihodi od ukidanja obvezvređenja po osnovu vanbilansnih stavki	198	484
Gubitak po osnovu modifikacije finansijskih sredstava	(241)	(14.040)
Dobitak po osnovu modifikacije finansijskih sredstava	548	1.536
Otpisi	(8.793)	(706)
Prihod od naplate iz otpisa	42.510	50.881
Ukupno	(217.795)	(77.280)

Promene na računima ispravki vrednosti bilansnih pozicija i rezervisanja u 2022. i 2021. godini prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Početno stanje - 1. januar	414.662	335.630
Povećanje rezervisanja u toku godine	1.266.010	905.120
Ukidanja rezervisanja u toku godine	(1.014.190)	(790.169)
Otpisi	(120.082)	(47.368)
Prihodi od kamata na obezvređene kredite	16.352	11.440
Efekat deviznog kursa	(608)	9
Stanje na dan 31. decembra	562.144	414.662

15. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Zarade i naknade	698.468	574.136
Porezi i doprinosi na zarade	260.205	212.845
Ostali lični rashodi	72.418	55.651
Naknade članovima Upravnog odbora	2.213	584
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	143.321	120.832
Ukupno	1.176.625	964.048

16. OSTALI PRIHODI

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Prihodi od ukidanja rezervisanja i obaveza	12.224	5.912
Naplaćena naknada štete od osiguranja	202	-
Naplaćeni sudski troškovi	1.107	568
Prihod iz ranijih godina	317	2.966
Učešće u pozitivnom tehničkom rezultatu društva za osiguranje	1.964	602
Prihodi od smanjenja obaveza po osnovu poreza	3.292	-
Ostali prihodi	782	726
Ukupno	19.888	10.774

17. OSTALI RASHODI

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Troškovi lizinga	9.474	7.785
Troškovi kratkoročnog lizinga	-	21
Troškovi lizinga putničkih vozila	2.685	2.687
Ostali troškovi lizinga –troškovi poreza	6.789	5.077
Održavanje i bezbednost prostorija	36.472	34.394
Troškovi marketinga i reprezentacije	33.506	11.873
Troškovi profesionalnih usluga	150.339	141.077
Troškovi usluga – management fees	2.231	1.303
Nabavka kancelarijske opreme	12.314	8.542
Troškovi telefona	22.704	22.978
Ostali porezi i dopinosi	96.948	77.519
Troškovi osiguranja	230.088	220.289
Troškovi goriva	121.546	85.364
Troškovi obuke zaposlenih	7.422	4.154
Ostala rezervisanja (Napomena 29)	72.856	138.998
Sudske takse	12.460	10.412
Ostalo	71.874	101.992
Ukupno	880.234	866.680

18. POREZ NA DOBIT

A. Tekući porez na dobit

Glavne komponente poreza na dobit su:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Tekući poreski trošak	(89.864)	(82.415)
Odloženi poreski (rashod) / prihod	6.629	12.356
Ukupno	(83.235)	(70.059)

B. Poreski bilans i efektivna poreska stopa

Banka je u cilju utvrđivanja zakonske obaveze po osnovu poreza na dobit za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine izvršila usklađivanje rashoda i prihoda iskazanih u bilansu uspeha, u skladu sa zakonskim odredbama. Shodno tome uvećana je poreska osnovica za RSD 20.186 hiljada (2021: bila uvećana za RSD 78.988 hiljada).

U hiljadama dinara	Efektivna poreska stopa	2022.	Efektivna poreska stopa	2021.
Dobitak pre oporezivanja		578.273		470.446
Porez na dobit po stopi od 15%	15.0%	86.741	15.0%	70.567
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu		7.286		13.626
Poreski efekti prihoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu		(718)		(717)
Poreski efekti iskorišćenih poreskih gubitaka koji nisu priznati u prethodnim godinama		(3.445)		(1.060)
Promene odloženih poreskih sredstava		(6.628)		(12.356)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspeha	14.39%	83.235	14.89%	70.059

* Prikazano je očekivanje Banke, s obzirom da je 30. jun 2023. godine rok za predaju poreskog bilansa za 2022. godinu. Banka nije završila studiju transfernih cena, ali rukovodstvo smatra da po ovom osnovu neće imati materijalno značajne efekte na 2022. godinu jer ih do sada Banka nije imala, ili je imala minimalne korekcije po osnovu transakcija sa povezanim licima, koje nisu uticale na iznos oporezive dobiti, a u 2022. godini nije bilo značajnijih izmena u vrstama usluga u odnosu na prethodnu godinu.

U skladu sa članom 25, a Zakona o porezu na dobit pravnih lica, Banka namerava da prizna u jednakim iznosima u pet poreskih perioda efekte promene Računovodstvenih politika nastalih usled prve primene MSFI 9. Više detalja o odloženim poreskim sredstvima dato je u tekstu Napomena br. 40.F.II

Banka u 2022. nema poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva.

Tabelarni prikaz kreiranja odloženih poreskih sredstava i obaveza i rezultat njihovog prebijanja:

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Obaveze	Sredstva	Neto sredstva	Obaveze	Sredstva	Neto sredstva
Privremene razlike	(9.434)	30.642	21.208	-	27.305	27.305
Neto odloženo poresko sredstvo/(obaveza)	(9.434)	30.642	21.208	-	27.305	27.305

Privremene razlike na osnovu kojih je priznato poresko sredstvo u iznosu od 30.642 hiljade dinara na dan 31.12.2022. (31.12.2021: 27.305 hiljada dinara) su odnose na:

- rezervisanja po osnovu MRS 19 u iznosu od 739 hiljade dinara (2021: 733 hiljade dinara),
- rashode od obezvređenja imovine koji će biti priznat u poreskom periodu kada ta imovina bude otuđena bez efekta u 2022. godini (2021: 0 hiljada dinara),
- rashoda na ime javnih prihoda i primanja zaposlenih iz člana 9. stav 2. Zakona o porezu na dobit pravnih lica koji nisu plaćeni u poreskom periodu u iznosu od 1.736 hiljada dinara (2021: 1.281 hiljadu dinara),
- za rezervisanja za sudske sporove i događaje operativnih rizika 9.585 hiljada dinara (2021: 12.923 hiljada dinara) i efekat prve primene MSFI 9 u iznosu od 0 hiljada dinara (2021: 956 hiljada dinara).
- i
- za amortizaciju stalnih sredstava u iznosu od 18.582 hiljade dinara (2021: 11.412 hiljada dinara),
- Privremena razlika na osnovu koje je priznata odložena poreska obaveza u iznosu od 9.434 hiljade dinara se odnosi na revalorizacije rezerve nekretnina, postrojenja i opreme.

C. Promene na odloženim poreskim sredstvima i obavezama

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Stanje na 1. januar	27.305	14.949
Nastale privremene razlike	(6.098)	12.356
Stanje na 31. decembar	21.207	27.305

19. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE

A. Klasifikacija finansijskih sredstava i obaveza

Sledeća tabela sadrži pregled postojećih pozicija u finansijskim izveštajima i kategorija finansijskih instrumenata:

U hiljadama dinara	Napomena	Obavezno po FVTPL	Klasifikovan o po FVTPL	Po amortizovan oj vrednosti	Knjižovodstvena vrednost
Na 31.12.2022.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	3.445.787	3.445.787
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	-	-	2.270.500	2.270.500
Kredit i potraživanja od komitenata	22	-	-	20.183.220	20.183.220
Ostala finansijska sredstva	25	-	-	83.057	83.057
Ukupno finansijska sredstva		-	-	26.506.392	26.506.392
Depoziti i ostale obaveze prema bankama drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	26	-	-	5.765.557	5.765.557
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	27	-	-	14.680.767	14.680.767
Subordinirane obaveze	28	-	-	1.186.884	1.186.884
Ukupno finansijske obaveze		-	-	21.633.208	21.633.208

Banka je svrstala finansijske instrumente u klase koje su primerene prirodi i karakteristikama tih instrumenata.

U hiljadama dinara	Napomena	Obavezno po FVTPL	Klasifikovan o po FVTPL	Po amortizovan oj vrednosti	Knjižovodstvena vrednost
Na 31.12.2021.					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	-	2.255.148	2.255.148
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	-	-	1.750.783	1.750.783
Kredit i potraživanja od komitenata	22	-	-	16.750.958	16.750.958
Ostala finansijska sredstva	25	-	-	126.696	126.696
Ukupno finansijska sredstva		-	-	20.883.585	20.883.585
Depoziti i ostale obaveze prema bankama drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	26	-	-	3.320.999	3.320.999
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	27	-	-	12.387.935	12.387.935
Subordinirane obaveze	28	-	-	1.185.456	1.185.456
Ukupno finansijske obaveze		-	-	16.894.390	16.894.390

20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

Gotovina i sredstva kod centralne banke (detalji su dati u Napomeni br. 40. H):

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Gotovina	168.868	109.646
Žiro račun	669.483	643.117
Depoziti viškova likvidnih sredstava	1.700.000	659.000
Obavezne rezerve u stranoj valuti kod NBS	907.436	843.385
Stanje na dan 31. decembra	3.445.787	2.255.148

Pregled razlika između gotovine u Izveštaju o tokovima gotovine i pozicije Gotovina i sredstva kod centralne banke u bilansu stanja na dan 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	Bilans stanja	Tokovi gotovine	Razlika
Gotovina	168.868	168.868	-
Žiro račun	669.483	669.483	-
Depoziti viškova likvidnih sredstava (a)	1.700.000	-	1.700.000
Obavezne rezerve u stranoj valuti kod NBS (b)	907.436	-	907.436
Tekući račun u drugim bankama	-	75.030	(75.030)
Depoziti u stranoj valuti položeni kod NBS (Napomena 21)	-	2.025.866	(2.025.866)
Ukupno	3.445.787	2.939.247	506.540

U tokove gotovine ne spadaju kretanja između stavki koje čine gotovinu ili ekvivalente gotovine zato što su ove komponente deo upravljanja gotovinom entiteta, a ne deo njihovih poslovnih investicionih aktivnosti i aktivnosti finansiranja. Upravljanje gotovinom uključuje ulaganje viška gotovine u gotovinske ekvivalente.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija sadrže (Napomena 40 J):

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Devizni računi		
Domaće banke	53.789	56.270
Strane banke	23.395	68.025
Ispravka vrednosti	(150)	(270)
Garantni depoziti kod domaćih banaka	1.643	1.646
Ispravka vrednosti	(3)	(4)
Ostali depoziti kod banaka (Napomena 20)	2.025.864	1.472.169
Ispravka vrednosti	-	-
Kredit i dati finansijskom sektoru	165.962	152.947
Bruto iznos kredita	175.506	163.426
Ispravka vrednosti	(9.544)	(10.479)
Stanje na 31. decembra	2.270.500	1.750.783

Banka je u cilju smanjenja koncentracije izloženosti prema drugim bankama u stranoj valuti deponovala viskove devizne likvidnosti na a vista račun u NBS u iznosu od RSD 2.025.864 hiljada.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

Kreditni komitentima predstavljaju odobrene kredite fizičkim licima, preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima i poljoprivrednicima koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Mikro, mala i srednja preduzeća	911.347	(37.879)	873.468	596.962	(31.489)	565.473
Preduzetnici	6.422.876	(169.558)	6.253.318	4.885.353	(133.663)	4.751.690
Stanovništvo	5.599.388	(135.439)	5.463.949	4.948.257	(79.687)	4.868.570
Poljoprivredna gazdinstva	7.773.439	(180.954)	7.592.485	6.697.093	(131.868)	6.565.225
Stanje na 31. decembra	20.707.050	(523.830)	20.183.220	17.127.665	(376.707)	16.750.958

Kreditni fizičkim licima se odobravaju u dinarima do iznosa od 400 hiljada, ročnosti od 12 do 71 meseca i godišnjom kamatnom stopom od 22.95% do 29.95%.

Kreditni preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećima se odobravaju mahom u dinarima s valutnom klauzulom u iznosu do EUR 25.000 ročnosti od 12 do 96 meseca uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 12.95% (7.95% za VIP Gold klijente) do 18.95%. Kreditni koji se odobravaju u dinarima, do iznosa od RSD 2.9 miliona, imaju ročnost od 12 do 60 meseci i godišnju kamatnu stopu od 12.95% do 24.95%.

Poljoprivredni kreditni odobreni u dinarima sa valutnom klauzulom do iznosa od EUR 25.000 imaju ročnost od 12 do 96 meseci i godišnju kamatnu stopu od 12.95% (7.95% za VIP Gold klijente) do 18.95%. Poljoprivredni kreditni odobreni do iznosa od 2.9 miliona RSD imaju ročnost od 12 do 60 meseca i godišnju kamatnu stopu od 12.95%(20.95%) do 24.95%.

Banka nema kredite i potraživanja koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

23. NEKRETNINE. POSTROJENJA I OPREMA

Nekretnine, postrojenja i oprema uključuju:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Zemljište i zgrade	326.412	270.636
IT Oprema	75.571	67.469
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva i ostala oprema	54.826	44.581
Oprema u pripremi	13.552	13.391
Sredstva sa pravom korišćenja	200.426	146.892
Stanje na 31. Decembra	670.787	542.969

Strukturu osnovnih sredstava u pripremi u ukupnom iznosu od RSD 13.552 hiljada čine: nabavljena računarska oprema u iznosu od RSD 12.405 hiljada i kupljen nameštaj u iznosu od RSD 1.147 hiljada. Aktiviranje navedenih osnovnih sredstava će se odvijati tokom 2023. godine. Prema proceni rukovodstva nema potencijalnog obezvređenja osnovnih sredstava u pripremi na dan 31 decembar 2022. godine.

Kretanja na nekretninama, postrojenjima i opremi u toku 2022. i 2021. godine:

U hiljadama dinara	Zemljište i zgrade	IT oprema	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva i ostala oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
REVALORIZOVANA / NABAVNA VREDNOST						
Stanje na 1. januar 2022.	284.880	195.292	133.950	13.391	213.225	840.738
Nabavka	-	-	157	56.277	99.481	197.447
Aktiviranje	-	33.134	22.825	(56.116)	-	(157)
Otpis	(21.363)	(184)	(9.657)	-	(36.013)	(45.854)
Revalorizacija (dobitak)	62.895					
Stanje na 31. decembar 2022.	326.412	228.242	147.275	13.552	276.693	992.174
ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje na 1. januar 2022.	14.242	127.824	89.369	-	66.334	297.769
Amortizacija za period	7.121	24.960	11.722	-	34.186	70.868
Otpis	(21.363)	(113)	(8.642)	-	(24.253)	(47.250)
Stanje na 31. decembar 2022.	-	152.671	92.449	-	76.267	321.387
SADAŠNJA VREDNOST						
Na dan 31. decembar 2022.	326.412	75.571	54.826	13.552	200.426	670.787
U hiljadama dinara	Zemljište i zgrade	IT oprema	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva i ostala oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
REVALORIZOVANA / NABAVNA VREDNOST						
Stanje na 1. januar 2021.	284.880	164.887	126.992	18.755	180.692	776.206
Nabavka	-	-	2.571	39.817	45.698	88.086
Aktiviranje	-	30.678	14.503	(45.181)	-	-
Otpis	-	(273)	(10.116)	-	(13.165)	(23.554)
Stanje na 31. decembar 2021.	284.880	195.292	133.950	13.391	213.225	840.738
ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje na 1. januar 2021.	7.121	106.055	89.345	-	43.639	246.160
Amortizacija za period	7.121	22.042	10.017	-	30.336	69.516
Otpis	-	(273)	(9.993)	-	(7.641)	(17.907)
Stanje na 31. decembar 2021.	14.242	127.824	89.369	-	66.334	297.769
SADAŠNJA VREDNOST						
Na dan 31. decembar 2021.	270.638	67.468	44.581	13.391	146.891	542.969

U slučaju da Banka ne primenjuje metod revalorizacije nekretnina prikazanih u tabeli iznad kao zemljište i zgrade njihova sadašnja vrednost na dan 31.12.2021. bi iznosila RSD 158.203 hiljada (2021: RSD 163.763 hiljada).

Rukovodstvo je utvrdilo da poslovna zgrada i magacin čine posebnu kategoriju nekretnina, postrojenja i opreme na osnovu prirode, karakteristika i rizika imovine.

Fer vrednost imovine je utvrđena primenom tržišno komparativnog i prinostnog metoda. Procene je izvršio ovlašćeni procenitelj, a zasnivaju se na osnovu baza podataka o cenama transakcija za nekretnine slične prirode, lokacije i stanja. Na dan revalorizacije 31.12.2022. godine fer vrednost nekretnina su zasnovane na procenama koje je izvršio AT Projekt, akreditovani nezavisni procenitelj koji ima iskustvo u proceni sličnih poslovnih nekretnina u zemlji.

Značajni podaci vrednovanja:

Raspon cena po kvadratnom metru 2.300 EUR – 3.000 EUR

Značajna povećanja (smanjenja) procenjene cene po kvadratnom metru izolovano bi rezultirala značajno višom (nižom) fer vrednošću na linearnoj osnovi.

U odnosu na hijerarhiju fer vrednosti, nekretnine su klasifikovane kao Nivo 2.

Neto dobitak po osnovu revalorizacije građevinskih objekata u iznosu od RSD 62.895 hiljada je iskazan u Izveštaju o ostalom rezultatu. Revalorizaciona rezerva se ne raspoređuje akcionarima. Na dan 31. decembra 2021. godine nije izvršena revalorizacija. Na osnovu pocene eksternog ovlašćenog procenitelja nije bilo značajnih razlika u odnosu na procenu objavljenu u 2020. godini.

Banka zakupljuje poslovni prostor za filijale i poslovnice. Prosečan period zakupa je 5 godina. Analiza ročnosti lizing obaveza je prikazana u Napomeni 30.

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Kamata po osnovu lizing obaveza (Napomena 9)	(6.245)	(5.151)
Troškovi kratkoročnog lizinga (izuzet iz MSFI 16. Napomena 17)	-	(21)
Troškovi poreza - MSFI 16 (Napomena 17)	(6.789)	(5.077)
Neto efekti (prihod/rashod) po osnovu varijabilnih plaćanja i rashodovanja sredstava sa pravom korišćenja	(623)	267

Iznos koji je priznat u tokovima gotovine

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Ukupni odlivi gotovine po osnovu lizinga MSFI 16	(30.817)	(25.259)

24. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna imovina uključuju (Napomena br. 40.L):

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Licence	17.128	19.743
Softver	188.341	183.112
Nematerijalna imovina u pripremi	13.096	452
Stanje na 31. decembra	218.565	203.307

Nematerijalna imovina u pripremi u ukupnom iznosu od RSD 13.096 hiljada čini implementacija dva softvera (31.12.2021. RSD 452 hiljade). Datum planiranog stavljanja u upotrebu predmetne nematerijalne imovine je u maju 2023. godine.

U hiljadama dinara	Licence	Softver	Nemate- rijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
REVALORIZOVANA/NABAVNA VREDNOST				
Stanje na 1. januara 2021. godine	73.200	349.796	452	423.448
Nabavka	-	-	56.085	56.085
Aktiviranje	3.026	40.415	(43.441)	-
Stanje na 31. decembra 2021. godine	76.226	390.211	13.096	479.533
ISPRAVKA VREDNOSTI				
Stanje na 1. januara 2021. godine	53.457	166.684	-	220.141
Amortizacija za period	5.641	35.186	-	40.827
Stanje na 31. decembra 2021. godine	59.098	201.870	-	260.968
Sadašnja vrednost na 31. decembra 2021.	17.128	188.341	13.096	218.565
REVALORIZOVANA/NABAVNA VREDNOST				
Stanje na 1. januara 2021. godine	71.537	275.462	34.792	381.791
Nabavka	-	-	41.657	41.657
Aktiviranje	1.663	74.334	(75.997)	-
Stanje na 31. decembra 2021. godine	73.200	349.796	452	423.448
ISPRAVKA VREDNOSTI				
Stanje na 1. januara 2021. godine	47.420	137.001	-	184.421
Amortizacija za period	6.037	29.683	-	35.720
Stanje na 31. decembra 2021. godine	53.457	166.684	-	220.141
Sadašnja vrednost na 31. decembra 2021.	19.743	183.112	452	203.307

Nije bilo indikacija o obezvređenju nematerijalnih ulaganja ograničenog veka trajanja na 31. decembar 2022. godine u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine.

25. OSTALA SREDSTVA

Ostala sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Potraživanja od zaposlenih po osnovu događaja operativnog rizika	18.137	37.931
Ostala razgraničenja	25.697	41.351
Sredstva stečena naplatom potraživanja	1.375	13.708
Unapred plaćeni troškovi	22.896	25.984
Potraživanja iz poslovanja	23.498	16.500
Potraživanja po osnovu platnog prometa	13.329	12.302
Ostala sredstva	6.726	6.087
Ispravka vrednosti	(28.601)	(27.167)
Stanje na 31. decembra	83.057	126.696

Sredstva stečena naplatom potraživanja po osnovu kredita u iznosu od RSD 1.375 hiljade (2021: RSD 13.708 hiljade) predstavljaju nepokretnosti u vidu građevinskih objekata i zemljišta koji su bili položeni kao sredstva obezbeđenja po potraživanjima Banke od komitenata po osnovu datih kredita. Banka je upisana kao vlasnik na svim nepokretnostima koje je stekla naplatom potraživanja.

Fer vrednost sredstava stečenih naplatom odredio je eksterni nezavisni procenitelj odgovarajućih kvalifikacija i odražavaju fer vrednost ovih sredstava na dan 31. decembar 2022. godine. Korišćen je komparativni metod procena koje se u skladu sa Procedurom o postupku namirenja dospelih potraživanja preuzimanjem sredstava obezbeđenja u vlasništvo Banke, evidentiranju i tretmanu sredstava stečenih naplatom potraživanja vrše u vremenskom periodu do 3 godine. Određivanje fer vrednosti svih sredstava stečenih naplatom klasifikovano je kao nivo 3.

Ispravke vrednosti se uglavnom odnose na ispravke vrednosti potraživanja iz prethodnih godina (izračunate u skladu sa MSFI 9).

26. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

Struktura na depozitima i ostalim finansijskim obavezama prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii je sledeća:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Kratkoročni depoziti	43.591	133.985
Dugoročni depoziti	673.622	553.037
Primljeni krediti	5.007.623	2.606.403
Ostalo	-	181
Odložena kamatna plaćanja	69.970	50.993
Razgraničena naknada po osnovu primljenih kredita	(29.249)	(23.600)
Stanje na 31. decembra	5.765.557	3.320.999

Struktura primljenih kredita:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS	1.525.191	587.911
EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT	960.000	-
EFSE S.A., SICAV-SIF	-	235.164
COOPEST S.A.	-	117.582
EUROPEAN FUND FOR SOUTHEAST EUROPE S.A., SICAV-SIF	1.349.208	1.371.791
HELENOS	-	-
EUROPEN INVESTMENT FUND	1.173.224	293.955
Stanje na 31. decembra	5.007.623	2.606.403

27. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

Struktura na depozitima i ostalim finansijskim obavezama prema drugim komitentima dati su u Napomeni br. 40.N je sledeća:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Transakcioni depoziti		
Preduzeća	145.548	111.999
Stanovništvo	375.545	516.853
Kratkoročni depoziti		
Depoziti po viđenju		
Preduzeća	86.833	69.973
Stanovništvo	3.158.959	4.033.833
Ostali kratkoročni depoziti		
Preduzeća	955.599	628.927
Stanovništvo	3.890.580	585.353
Ukupno transakcioni i kratkoročni depoziti	8.613.064	5.946.938
Dugoročni depoziti		
Preduzeća	250.054	242.207
Stanovništvo	5.473.292	5.856.369
Ukupno dugoročni depoziti	5.723.346	6.098.576
Obračunata nedospela kamata	344.357	342.421
po osnovu depozita – preduzeća	19.932	16.173
po osnovu depozita – stanovništvo	324.425	326.248
Stanje na 31. decembar	14.680.767	12.387.935

Pregled kamatnih stopa po kojima je Banka prikupljala depozite od klijenata u 2022. godini:

- na tekuće račune pravnih lica u stranoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za EUR od 0.00%;
- na tekuće račune fizičkih lica u stranoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za EUR od 0.00%;
- na štedne depozite po viđenju fizičkih lica u stranoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za EUR od 0.10% do 4.00%;
- na oročene depozite fizičkih lica u stranoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za EUR od 0.20% do 3.60%;
- na oročene depozite pravnih lica u stranoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za EUR od 0.75% do 4.00%;
- na tekuće račune pravnih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi od 0.00%;
- na tekuće račune fizičkih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi od 0.00%;
- na prekonoćne depozite pravnih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi od RKS-0.75% do RKS-0.25%;
- na štedne depozite po viđenju fizičkih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi za RSD od 3.00%
- na oročene depozite pravnih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi od 1.50% do 9.00%;
- na oročene depozite fizičkih lica u domaćoj valuti po godišnjoj kamatnoj stopi od 2.00% do 6.50%.

28. SUBORDINIRANE OBAVEZE

Na dan 31.12.2022. godine subordinirane obaveze Banke sastoje se od:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
COOPEST S.A.	234.609	234.769
Glavnica	234.645	235.164
Razgraničena naknada	(36)	(395)
GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS	236.826	236.514
Glavnica	234.645	235.164
Razgraničena naknada	(205)	(646)
Obračunata nedospela kamata	2.386	1.996
TRIODOS SICAV II	120.007	120.090
Glavnica	117.322	117.582
Razgraničena naknada	(256)	(440)
Obračunata nedospela kamata	2.941	2.948
TRIODOS CUSTODY B.V.	120.007	120.090
Glavnica	117.322	117.582
Razgraničena naknada	(256)	(440)
Obračunata nedospela kamata	2.941	2.948
EUROPEAN INVESTMENT FUND	475.435	473.993
Glavnica	469.290	470.328
Razgraničena naknada	(1.564)	(1.803)
Obračunata nedospela kamata	7.709	5.468
Stanje na 31. decembar	1.186.884	1.185.456

29. REZERVISANJA

Rezervisanja u iznosu od RSD 68.839 hiljada (2021: RSD 91.072 hiljada) se odnose na rezervisanja po osnovu primanja zaposlenih u iznosu RSD 4.925 hiljada (2021: RSD 4.884 hiljade), rezervisanja za gubitke po garancijama u iznosu RSD 16 hiljada (2020: RSD 35 hiljada) i rezervisanja za sudske sporove protiv Banke u iznosu RSD 57.899 hiljada (2021: RSD 86.152 hiljada).

Rezervisanja za otpremnine se formiraju na zakonskoj obavezi isplate otpremnina u iznosu od dve prosečne mesečne bruto zarade u Republici Srbiji i sledećih primenjenih pretpostavki: diskontna stopa – stopa prinosa dugoročnih državnih zapisa Republike Srbije od 12.99% i rast zarada po godišnjoj stopi 10%. Beneficije se diskontuju kako bi se utvrdila sadašnja vrednost.

Rezervisanja po osnovu primanja zaposlenih čine dugoročna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju i dugoročna rezervisanja po planu isplate u cilju podsticaja i zadržavanja zaposlenih. Rezervisanja za otpremnine se formiraju na zakonskoj obavezi isplate otpremnina u iznosu od dve prosečne mesečne bruto zarade u Republici Srbiji i sledećih primenjenih pretpostavki: diskontna stopa – stopa prinosa dugoročnih državnih zapisa Republike Srbije od 12.99% i rast zarada po godišnjoj stopi 10%.

U slučaju prestanka radnog odnosa Banka je dužna da zaposlenom koji nije koristio godišnji odmor do kraja, isplati naknadu u visini prosečne zarade za prethodnih 12 meseci, a srazmerno broju neiskorišćenih dana.

Rezervisanja po osnovu Retention and incentive plana (zadržavanja i podsticaja članova Izvršnog odbora) suštinski predstavljaju rezervisanje za bonuse, koji će biti isplaćeni nakon pet godina, ako se ispune uslovi definisani planom. Rashod rezervisanja priznat u bilansu uspeha za 2021. godinu predstavlja sadašnju vrednost budućih isplata. Kalkulacija sadašnje vrednosti polazi od pretpostavke da su kamatna stopa (stopa prinosa kratkoročnih državnih obveznica u evrima 0.30%), nivo zaposlenih i period zaposlenja (1 godina) konstante.

Sledi tabela kretanja na rezervisanjima:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Stanje na 1. januar	91.072	51.548
Nova rezervisanja po MRS 19 -nastala tokom godine	40	1.012
Rezervisanja po osnovu MRS 19 - korišćenja i otpuštanja tokom godine	-	-
Nova rezervisanja za obaveze - nastala tokom godine (Napomena 17)	72.856	138.997
Rezervisanja za obaveze - korišćenja i otpuštanja tokom godine	(95.110)	(100.492)
Umanjenje/uvećanje rezervisanja za kreditno rizične vanbilnsne stavke	(19)	7
Stanje na 31. decembar	68.839	91.072

Kretanja na rezervisanjima za beneficije zaposlenih su bila sledeća:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Stanje na 1. januar	4.884	3.873
Naknada za rezervisanje za godinu	635	1.011
Otpuštanja tokom godine	(1.206)	-
Akturarski gubici	612	-
Stanje na 31. decembar	4.925	4.884

Kretanja na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnim stavkama bila su sledeća:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Stanje na 1. januar	35	28
Naknada za rezervisanje za godinu	179	491
Otpuštanja tokom godine	(198)	(484)
Stanje na 31. decembar	16	35

Kretanja na rezervisanjima za sudske sporove i operativne rizike bila su sledeća:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Stanje na 1. januar	86.153	47.647
Naknada za rezervisanje za godinu	72.856	138.998
Oslobađanja putem plaćanja	(95.110)	(100.492)
Stanje na 31. decembar	63.899	86.153

30. OSTALE OBAVEZE

Ostale obaveze uključuju:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Obaveze za porez i doprinose	18.990	16.540
Dobavljači	27.269	29.487
Odloženi prihodi	8.804	1.197
Obaveze po osnovu primljenih uplata	188.604	179.268
Obaveze prema zaposlenima	53.070	39.036
Zakup	194.664	143.042
Ostale obaveze	24.070	12.802
Stanje na 31. decembar	515.471	421.372

Obaveze po osnovu primljenih uplata u iznosu od RSD 188.604 hiljada (2020: RSD 179.268 hiljada) čine uplate klijenata po osnovu rata kredita koje dospevaju nakon 31. decembra 2022. godine.

Obaveze po osnovu lizinga nepokretnosti i automobila iskazanih u skladu sa MSFI 16 prikazane su kako sledi:

U hiljadama dinara	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
	Sadašnja vrednost	Ugovorni nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Ugovorni nediskontovani novčani tokovi
Minimalna lizing plaćanja				
Do 1 godine	40.191	39.267	36.943	38.562
Od 1 do 5 godina	130.559	121.619	75.349	89.299
Preko 5 godina	23.914	28.279	30.750	37.540
Stanje na dan 31. decembra	194.664	189.165	143.042	165.401

31. KAPITAL

A. Struktura kapitala

Kapital Banke na dan 31. decembar 2022. obuhvata akcijski kapital, emisionu premiju, revalorizacione rezerve, rezerve iz dobiti, dobitak tekuće godine i dobitak iz ranijih godina.

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Akcijski kapital	1.783.080	1.783.080
Emisiona premija	81.858	81.858
Rezerve	2.304.889	1.951.750
Rezerve iz dobiti	2.146.513	1.846.223
Revalorizacione rezerve	158.376	105.527
Dobitak iz ranijih godina	-	36.237
Dobitak tekuće godine	495.038	400.387
Stanje na 31. decembar	4.664.866	4.253.312

i. Akcijski kapital

Akcijski kapital banke je formiran emitovanjem običnih akcija u pet emisija u razdoblju od osnivanja Banke 2007. godine zaključno sa 31. decembrom 2019. godine.

Dana 14. juna 2012. godine Skupština Banke je donela Odluku o trećoj emisiji običnih akcija. Po odluci emitovano je 1.950 običnih akcija nominalne vrednosti od RSD 60 hiljada i ukupne nominalne vrednosti RSD 117.000 hiljada. Celu treću emisiju običnih akcija je kupio i upisao se kao vlasnik OTI Illinois, USA.

Prvi deo vrednosti emisije u iznosu RSD 114.000 hiljada je uplaćen 27. juna 2012. godine dok je drugi deo vrednosti u iznosu RSD 3.000 hiljada uplaćen 2. novembra 2012. godine.

13. novembra 2012. godine Skupština Banke donela je Odluku o četvrtoj emisiji običnih akcija. Prema odluci emitovano je 900 običnih akcija nominalne vrednosti RSD 60 hiljada i ukupne nominalne vrednosti RSD 54.000 hiljade. Na dan 7. decembar 2012. godine celu četvrtu emisiju običnih akcija je kupio i upisao se kao vlasnik OTI Illinois, USA. OTI Illinois, USA je uplatio jedan deo u iznosu RSD 24.600 hiljada, što predstavlja 410 akcija, dok je ostatak od 490 akcija vrednosti RSD 29.400 hiljada zaveden u Agenciji za privredne registre kao neuplaćeni upisani kapital. Akcije su plaćene 30. decembra 2014. godine.

U februaru 2015. godine je raspisana peta emisija od 4.200 akcija koju je u celosti upisao i delimično uplatio (4.081 akcija) OTI Illinois USA konverzijom subordiniranog kredita (EUR 2.000 hiljada) u akcijski kapital u iznosu od RSD 244.860 hiljada, dok je 119 akcija u vrednosti od RSD 7.140 hiljada upisano a neuplaćeno na dan 31. decembar 2019. godine.

U januaru 2020. godine OTI Illinois USA izvršio je uplatu preostalih 119 akcija, upisanih a ne uplaćenih, u vrednosti od RSD 7.140 hiljada po nominalnoj vrednosti jedne akcije od RSD 60 hiljada.

Dana 19.11.2020. godine sprovedena je transakcija kojom je OTI Illinois USA prodao 78% akcija Opportunity banke konzorcijumu investitora. Svi investitori, a sada novi akcionari, poput Opportunity banke članovi su GABV - Globalne alijanse banaka sa vrednostima. Akcionarska struktura na 31.12.2020. godine naveden je u tački C ove napomene 31.

Dana 17.02.2021. godine sprovedena je transakcija kojom je OTI Illinois USA prodao 2% akcija Opportunity banke menadžmentu Banke.

ii. Emisiona premija

Emisiona premija je rezultat razlike između emisione cene akcija od RSD 733.758 hiljada i nominalne vrednosti akcija I i II emisije od RSD 651.900 hiljada i iznosi 81.857 hiljada. Emisiona premija je raspoređena na akcionare u skladu sa proporcionalnim učešćem u vlasničkoj strukturi navedenoj u tački C ove napomene.

B. Priroda i svrha rezervi

i. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti iznose RSD 168.422 hiljade. Rezerve se ne raspoređuju akcionarima.

ii. Rezerve iz dobiti

Na redovnoj sednici koja je održana 27. aprila 2022. godine Skupština Banke je donela Odluku o raspodeli dobiti i isplatu dividendi. Dobit nakon oporezivanja iz 2022. godine u iznosu od RSD 400.387 hiljada raspoređena je na sledeći način: 75% odnosno 300.290 hiljade dinara u rezerve iz dobiti, a 25% odnosno 100.097 hiljada dinara na dividende. Dodatno je neraspoređena dobit iz prethodne godine u iznosu od 36.237 hiljade dinara raspoređena za isplatu dividendi akcionarima Banke. Ukupne rezerve iz dobiti zajedno sa iznosom iz prethodnog perioda od RSD 1.846.222 hiljade iznose RSD 2.146.513 hiljade.

C. Vlasnička struktura

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Broj akcija*	Akcijski kapital	%	Broj akcija*	Akcijski kapital	%
Akcionari						
UMWELTBANK. Germany	8.915	534.900	30%	8.915	534.900	30%
OTI Illinois. USA	5.941	356.460	20%	6.541	392.460	22%
GLS.Germany	5.940	356.400	20%	5.940	356.400	20%
Triodos SICAV II. Luxembourg	4.161	249.660	14%	4.161	249.660	14%
TRIODOS FUNDS B.V. Netherlands	4.161	249.660	14%	4.161	249.660	14%
Fizička lica	600	36.000	2%	-	-	-
Stanje na 31. decembar	30.318	1.783.080	100%	30.318	1.783.080	100%

* Broj akcija predstavlja uplaćene akcije.

Na dan 31. decembar 2022. godine broj emitovanih akcija banke je 30.318 (2021: 30.318) u iznosu RSD 1.783.080 hiljada. Sve akcije su obične, pojedinačne nominalne vrednosti RSD 58.813.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na dividendu i imaju prava da glasaju u Skupštini Banke po principu jedna akcija jedan glas.

32. TRANSFERI FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Na dan 31.12.2022. godine Banka nema transferisana sredstva osim u okviru redovnog poslovanja. Finansijska sredstva priznaju se u potpunosti kao krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i krediti i potraživanja od komitenata. U toku 2022. godine Banka nije imala repo transakcija, kredita obezbeđenih hartijama od vrednosti, izdavanja hartija od vrednosti, operacija sekuritizacija.

33. POTENCIJALNE OBAVEZE

A. Sudski sporovi

Na dan 31. decembar 2022. protiv Banke se vodi 13.824 sudska spora ukupne vrednosti RSD 334.890 hiljada (31. decembar 2021: RSD 484.407 hiljada). Rezervisanja za potrebne gubitke po ovim sporovima protiv Banke (kazne i tužbe protiv Banke) se rade na bazi ekspertske procene (pravnog odeljenja) kojom se procenjuju ishodi. Ukoliko je procena da je verovatnoća nastanka gubitka preko 50%, formira se rezervisanje u iznosu očekivanog gubitka (uključujući sudske troškove i zatezne kamate), a ako je verovatnoća jednaka ili manja od 50%, rezervisanje se ne formira.

Rukovodstvo očekuje novčane odlive po osnovu 1.793 sudska spora, tako da je iznos formiranih rezervisanja na 31. decembar 2022. godine po osnovu ovih sporova jednak RSD 57.899 hiljada (2021: RSD 86.152 hiljada).

B. Vanbilansne stavke

U hiljadama dinara	2022.	2021.
Rizične vanbilansne stavke		
Neopozive obaveze	4.628	5.985
Ukupno rizične vanbilansne stavke, bruto	4.628	5.985
Ispravka vrednosti za vanbilansne stavke	(16)	(35)
Ukupno rizične vanbilansne stavke.	4.613	5.950

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

A. Subjekti sa značajnim uticajem na Banku

Bilansna izloženost prema povezanim licima na kraju godine zajedno sa svim prihodima i rashodima tokom godine:

U hiljadama dinara	2022.	2021.
BILANS STANJA		
Obaveze		
LEGAL OWNER TRIODOS FUNDS BV		
Subordinirani kredit u stranoj valuti	117.322	117.582
TRIODOS SICAV II		
Subordinirani kredit u stranoj valuti	117.322	117.582
BILANS USPEHA		
LEGAL OWNER TRIODOS FUNDS BV		
Rashodi od kamata po osnovu subordiniranih kredita	(8.810)	(8.818)
Rashodi od naknada po osnovu primljenih kredita	(170)	(170)
TRIODOS SICAV II		
Rashodi od kamata po osnovu subordiniranih kredita	(8.810)	(8.818)
Rashodi od kamata po osnovu primljenih kredita	-	-
Rashodi od naknada po osnovu primljenih kredita	(170)	(170)
TRIODOS INVESTMENT MANAGEMENT B.V.		
Management fees	-	(739)
UMWELTBANK AKTIENGESELLSCHAFT		
Management fees	(939)	(563)

B. Transakcije sa rukovodstvom (ostala povezana lica)

U 2022. godini Banka je isplatila bruto kompenzaciju (u formi kratkoročnih primanja zaposlenih) članovima Upravnog i Izvršnog odbora u visini RSD 87.598 hiljada (2021: RSD 66.682 hiljada).

35. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Banka je na dan 31. oktobra 2022. godine vršila proces usaglašavanja potraživanja i obaveza sa svojim dužnicima i poveriocima. Ukupan broj poslatih IOS-a po osnovu potraživanja je 16.902.

Od toga: vraćeno zbog pogrešne adrese 557 IOS-a ili 3.30%, potpisano - usaglašeno 57 ili 0.34% i 16.244 IOS-a ili 96.10% se smatra prečutno saglasnim, budući da je u IOS-u navedeno da ukoliko klijent ne odgovori u roku od 8 dana stanje se smatra usaglašenim. Broj vraćenih neusaglašenih IOS-a je 44 ili 0.26%. Iznos neusaglašenih potraživanja RSD 1.233 hiljade odnosi se na potraživanja po plasmanima po osnovu kredita.

Po osnovu obaveza primljeno je 101 IOS. 82 je usaglašeno, 19 je osporeno a iznos osporenih obaveza je RSD 417 hiljada.

36. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2022. godinu.

37. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

A. Uvod i pregled

Banka je izložena sledećim rizicima:

- kreditnom riziku,
- riziku likvidnosti,
- tržišnim rizicima,
- operativnim rizicima, i
- riziku zemlje.

Ova Napomena pruža informacije o izloženosti Banke prema svakom od ovih rizika, ciljevima, politikama Banke i procesima za merenje i upravljanje rizicima i upravljanju kapitalom Banke.

i. Okvir za upravljanje rizicima

Upravni odbor ima celokupnu odgovornost za uspostavljanje i kontrolu okvira za upravljanje rizicima Banke. Upravni odbor je imenovao Odbor za upravljanje rizicima koji će vršiti procenu rizika, izveštavati menadžment i predlagati Izvršnom odboru aktivnosti koje bi smanjile negativne izloženosti rizicima.

Odgovornost za realizaciju i efikasnost upravljanja rizicima snosi Odbor za upravljanje rizicima. Odgovornost za identifikovanje rizika i dnevno upravljanje rizicima je u nadležnosti rukovodilaca odeljenja. Pored Odbora za upravljanje rizicima, pojedine indikatore rizika razmatra Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) kao i Kreditni odbor.

Kada je to neophodno, predsednik svakog odbora izveštava o podacima i pitanjima Odbor za upravljanje rizicima.

Politike za upravljanje rizicima uspostavljene su na način da identifikuju i analiziraju rizike kojima je Banka izložena, definišu limite i kontrole, praćenje i pridržavanje limita. Promene postojećih ili usvajanje novih politika se odobravaju od strane Upravnog odbora pre njihove primene. Politike i sistemi za upravljanje rizicima se redovno ažuriraju da bi pratili promene proizvoda i usluga koje Banka pruža svojim klijentima, kao i promene uslova poslovanja na tržištu. Izvršni odbor usvaja i revidira procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, poštuje ciljeve i principe na bazi kojih se upravlja pojedinačnim rizicima, vrši identifikaciju faktora od značaja za upravljanje rizicima i preuzima mere i aktivnosti u interesu poštovanja preciziranih limita uspostavljenih za pojedinačne rizike. Redovnim obukama, poštujući procedure i standard koje je postavila, Banka teži da uspostavi takvu sredinu, u kojoj svaki zaposleni razume odgovornost i opis posla svog radnog mesta.

Odeljenje interne revizije nadgleda usklađenost poslovanja Banke sa politikama i procedurama i preuzima i vrši redovne i sporadične revizije procesa i procedura za upravljanje rizicima, a rezultate sprovedenih revizija prezentuje Odboru za praćenje poslovanja.

B. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskog gubitka usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci i nastaje uglavnom usled neizvršenja obaveza po odobrenim kreditima i plasmanima.

Odgovornost za sprovođenje strategije kreditnog rizika i odobravanje politike kreditnog rizika je na Upravnom odboru.

Odgovornost za primenu politike kreditnog rizika Banke i usvajanje procedura kreditnog rizika je na Izvršnom odboru i predsedniku Izvršnog odbora. Svi zaposleni uključeni u kreditno poslovanje upoznati su sa sadržajem politika i procedura koje pokrivaju njihovo polje odgovornosti.

Odeljenje za kreditne rizike i Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom odgovorni su za redovno ažuriranje politike i procedura kreditnog rizika. Direktor zadužen za poslovnu mrežu, uz podršku direktora filijala odgovoran je za sprovođenje usvojenih politika i procedura. Nezavisne kontrole obavlja

Odeljenje unutrašnje revizije, koji ocenjuje nivo uspostavljenih internih kontrola u kreditnom poslovanju kao i poštovanje standarda i procedura.

Banka upravlja kreditnim rizikom kroz mesečne izveštaje o upravljanju rizicima i portfoliju koji sadrže podatke o:

- urednosti u otplati kredita po kreditnom savetniku filijali i na nivou cele Banke;
- stanje kreditnog portfolija na kraju meseca po proizvodu, polu, sektoru, geografskoj lokaciji, analizi ročnosti, otplati po veličini kredita, uticaju posla na podatke i ukupnom iznosu isplaćenih kredita na dan;
- urednosti u otplati po proizvodu; i
- trendu kretanja urednosti u otplati.

Banka je razvila konkretne modele za procenu kreditnog rizika i monitoring odobrenih kredita. Modeli poznati kao "roll rates" i "vintage" omogućavaju Banci monitoring kredita u smislu:

- kontrole naplate u mesecu otplate, odmah nakon dospeća prve rate, Na bazi prikupljenih informacija Banka odlučuje da promeni poslovnu strategiju, npr. da ponudi nov tip kredita; i
- ponašanja klijenta tokom perioda otplate (u smislu identifikovanja klijenata koji stalno kasne. klijenata koji su se popravili i klijenata čije se stanje pogoršalo u odnosu na prethodni mesec).

Izloženost Banke kreditnom riziku proizilazi iz datih kredita i potraživanja, Iznos kreditne izloženosti u tom smislu je prikazana kroz knjigovodstvenu vrednost sredstava u bilansu stanja i vanbilansna potraživanja.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom Banka:

- procenjuje kreditnu sposobnost komitenata koji apliciraju za kredit, garanciju ili drugi kreditni proizvod.
- uspostavlja kreditne limite na bazi procene rizika,
- dogovara se sa drugom ugovornom stranom koja ima dobru kreditnu sposobnost i uzima odgovarajuće kolaterale.

Komitenti se prate kontinuirano i vrše se prilagođavanje limita onda kada je to neophodno. Limiti rizika takođe uzimaju u obzir različite vrste kolaterala.

Izloženost Banke po osnovu kreditnog rizika proizilazi iz izloženosti prema preduzetnicima, malim i srednjim preduzećima, poljoprivrednim gazdinstvima i fizičkim licima, Iznos kreditne izloženosti u tom smislu je prikazana kroz knjigovodstvenu vrednost sredstava u bilansu stanja i vanbilansna potraživanja.

U cilju identifikacije, praćenja i merenja i pre svega sprečavanja nastanka rizika, Banka je usvojila sledeće politike i standarde:

- politiku i procedure koje proposituju procenu kreditnog rizika dužnika,
- proceduru za upravljanje lošom aktivom,
- metodologiju za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9. i
- proceduru za klasifikaciju bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke u skladu sa važećom Odlukom NBS.

Svi ovi dokumenti su doneti u smislu preventivnih aktivnosti u vezi kreditnog rizika kroz definisanje sledećeg:

- odobravanje kredita, uključujući procenu rizika komitenta,
- monitoring,
- analizu kreditnog portfolija,
- procedure za prevenciju gubitaka i naplatu, i
- klasifikacija datih kredita i formiranja ispravke vrednosti za procenjene gubitke.

Sušтина aktivnosti upravljanja rizicima i ublažavanja kreditnog rizika je detaljna analiza kreditne sposobnosti komitenta koji aplicira za kredit i procena kolaterala.

Kreditna analiza podrazumeva kvantitativnu i kvalitativnu analizu, Vlasnička struktura. istorijat kompanije. tržišna pozicija. kvalitet menadžmenta. konkurenti. saradnja sa glavnim kupcima i dobavljačima. Perspektiva poslovanja i urednost plaćanja obaveza komitenta su glavni faktori iz kojih se sastoji kvalitativna analiza. Ona takođe podrazumeva i poređenje u industrijskoj grani. Kvantitativna analiza je zasnovana na solventnosti i profitabilnosti komitenta koja se dobija analizom njegovih finansijskih izveštaja.

Politika Banke jeste da ublaži rizike diversifikovanjem svog portfolija kroz različite poslovne sektore.

Odbor za upravljanje rizicima procenjuje rizik pri odobravanju plasmana pojedinim sektorima. U cilju kontrole izloženosti kreditnom riziku prema različitim poslovnim sektorima i diversifikacije rizika. Upravni odbor je odlukom ograničio izloženost prema pojedinačnom podsektoru na 35% od ukupne vrednosti portfolija. Ukupan sektor poljoprivrede zajedno sa sektorom mešovitih klijenata ne sme preći 66% u odnosu na ceo portfolio i ukupan sektor mešovitih klijenata zajedno sa sektorom za fizička lica ne sme preći takođe 66% u odnosu na ceo portfolio.

Kroz mesečni izveštaj o portfoliju i mesečni izveštaj o upravljanju rizicima kreditna izloženost se prati za sledeće podsektore: ratarstvo, mlekarstvo, svinjogojstvo, tov junadi, živinarstvo, voćarstvo, povrtarstvo, ostala poljoprivredna proizvodnja (agro sektor), ostala agro-ruralna proizvodnja (agro-rural sektor), proizvodnja, građevinarstvo, trgovina, transport, usluge (poslovni sektor), penzioneri i zaposleni (sektor stanovništva).

Banka takođe prati izloženost kreditnom riziku po osnovu određenih tipova kredita kroz mesečni izveštaj o kašnjenjima po proizvodima. Izloženost se prati u odnosu na sve tipove kredita koji su odobreni od strane Banke i pokazuje kašnjenje po proizvodima pojedinačno za kredite u dinarima i kredite u evrima.

Pored navedenog, Narodna banka Srbije uvela je ograničenja u pogledu ukupnog iznosa kredita i potraživanja prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica:

- ukupan iznos kredita i potraživanja, uključujući vanbilansne stavke, koje se odnose na jednog klijenta ili grupu povezanih lica ne bi trebalo da prelazi 25% kapitala Banke;
- izloženost prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% osnovnog kapitala smatra se velikom izloženošću. Narodna banka Srbije je propisala da zbir velikih izloženoosti i izloženoosti prema povezanim licima ne može biti veći od 400% kapitala Banke; i
- ulaganje u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne bi trebalo da pređe 10% kapitala, a ukupno ulaganje Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru ne bi trebalo da prelazi 60% kapitala Banke.

Za odobravanje kredita u redovnom procesu postoji šest nivoa odlučivanja:

1. Nivo odlučivanja 1 – odgovoran direktor filijale
2. Nivo odlučivanja 2 – odgovoran zaposleni u Odeljenju za kreditni rizik
3. Nivo odlučivanja 3 – odgovorna jedna osoba iz Sektora za poslovnu mrežu i jedna osoba iz Odeljenja za kreditni rizik
4. Nivo odlučivanja 4 – odgovorna jedna osoba iz Sektora za poslovnu mrežu i jedna osoba iz Odeljenja za kreditni rizik
5. Kreditni odbor
6. Upravni odbor

Pored redovnog procesa odobravanja kredita postoji i automatizovani proces za sve poslovne linije.

Limit za odlučivanje zavise od nivoa odlučivanja. dok je za automatizovan proces definisan maksimalni iznos (7.000 EUR za poslovnu liniju poljoprivredna gazdinstva, 7.000 EUR za pravna lica i 3.500 EUR poslovnu liniju stanovništvo).

Uticao COVID-19 na kreditni rizik

Svetska zdravstvena organizacija 11.03.2020. proglasila je COVID-19 globalnom pandemijom. U cilju suzbijanja epidemije unutar države Vlada Republike Srbije proglasila je 15. marta 2020. vanredno stanje koje je donelo ograničenja kretanja stanovništva. Neke vrste privrednih aktivnosti koje podrazumevaju okupljanja većeg broja ljudi kao što su restorani, kafei, teretane, tržni centri, stadioni, pozorišta su bila zatvorena.

Takođe, Narodna banka Srbije je 17. marta 2020. godine donela Odluku o aktivnostima i merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema (u daljem tekstu Odluka NBS), kojom je usvojila set mera namenjenih očuvanju stabilnosti finansijskog sektora koje uključuju obaveznu ponudu moratorijuma na kredite i plaćanja putem lizinga.

Odluka regulatora predvidela je zastoj u otplati kreditnih obaveza (moratorijum) i podrazumevala je da klijenti koji prihvate moratorijum nemaju obavezu njihovog plaćanja, ni po osnovu kamate ni po osnovu glavnice.

Zastoj u otplati sproveden je dva puta tokom 2020. godine na osnovu sledećih odluka Narodne banke Srbije:

- Odluka o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema („Službeni glasnik RS“, br. 33/2020); i
- Odluka o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema („Službeni glasnik RS“. br. 103/2020).

Zastoj u plaćanju koristila su privredna društva, preduzetnici i građani, po osnovu svojih kreditnih obaveza – stambenih kredita, potrošačkih i gotovinskih kredita, kreditnih kartica i pozajmica po tekućem računu. Takođe, odložena je primena svih aktivnosti naplate, izvršenja i upotrebe sudskih instrumenata naplate za 90 dana odnosno za vreme trajanja vanrednog stanja u okviru moratorijuma 1 i nakon toga zaključno sam 30. septembrom 2020. godine u okviru moratorijuma 2.

Dana 14. decembra 2020. godine Narodna banka Srbije donela je Odluku o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19 („Službeni glasnik RS“. br. 150/2020). Ovom odlukom propisane su nove mere i aktivnosti koje su banke bile u obavezi da primenjuju u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19, a omogućavanjem novih olakšica u otplati obaveza dužnicima.

Narodna banka Srbije je procenila da su potrebu za novim olakšicama (moratorijum 3) imala posebno nezaposlena lica, dužnici čiji su prosečni neto mesečni prihodi u poslednja tri meseca ispod proseka zarada u Republici Srbiji, kao i dužnici s prosečnim neto mesečnim prihodima u poslednja tri meseca do 120.000 dinara, a čiji je neto mesečni prihod manji za 10% ili više u odnosu na prihod pre 15. marta 2020. i čiji je stepen kreditne zaduženosti, odnosno opterećenost mesečnih primanja kreditnim i drugim obavezama iznad 40% tih prihoda.

Za poljoprivrednike, preduzetnike i privredna društva ocenjeno je da je olakšice u otplati obaveza bilo potrebno ponuditi naročito dužnicima koji su u 2020. godini imali pad poslovnih prihoda, odnosno prometa od najmanje 15% u odnosu na 2019. godinu ili je došlo do prekida poslovanja dužnika u neprekidnom trajanju od najmanje 30 dana usled pandemije COVID-19.

Takođe, pravo na navedene olakšice stekli su i dužnici koji su u docnji dužoj od 30 dana u materijalno znatnom iznosu po osnovu bilo koje obaveze na koje se odluka primenjuje. Pored navedenog ostavljena je mogućnost bankama da na obrazložen zahtev dužnika, ukoliko usled drugih činjenica i okolnosti ocene da je došlo do pogoršanja finansijskog položaja i nemogućnosti izmirivanja obaveza dužnika. odobre olakšice dužniku.

Olakšice koje su predviđene odlukama odnose se na reprogram i refinansiranje kredita uz odobravanje grejs-perioda od šest meseci i odgovarajućeg produženja roka otplate, tako da mesečne obaveze dužnika ne budu veće od onih iz plana otplate pre odobravanja olakšica. Tokom grejs-perioda banka je obračunavala kamatu, pri čemu se dužnik u samom zahtevu, opredelio da li će plaćati kamatu tokom trajanja grejs-perioda ili nakon njegovog isteka.

Drugi kreditni proizvodi – kreditna kartica i dozvoljeno prekoračenje računa – mogli su biti obuhvaćeni olakšicama u skladu sa ovom odlukom, na način da se odobri kredit za refinansiranje obaveza po osnovu tih proizvoda, uz grejs-period od šest meseci i ugovorenu mesečnu otplatu, pri čemu se period otplate produžava na način da mesečne obaveze ne budu veće od mesečnih obaveza koje bi dužnik inače plaćao po tom proizvodu.

Potraživanja prema dužnicima kojima su odobrene olakšice a po kojima u momentu stupanja na snagu odluke regulatora ti dužnici nisu bili u docnji dužoj od 90 dana ne smatraju se restrukturiranim, niti problematičnim potraživanjima, kao ni problematičnim kreditom u smislu propisa Narodne banke Srbije odnosno Banka ne smatra da je nastupio status neizmirenja obaveza (default).

Sledeća tabela prikazuje strukturu portfolija Banke na koji su primenjene mere definisane navedenim odlukama Narodne banke Srbije u vidu zastoja u otplati (Moratorijum 1 i 2), a sa stanjem izloženosti na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Bruto plasmani sa ugovorenim zastojem u otplati						
Fizička lica						
Nivo 1	660.158	9.796	650.362	1.272.770	8.419	1.264.351
Nivo 2	358.169	15.474	342.695	623.168	14.079	609.089
Nivo 3	28.786	12.091	16.695	32.699	16.306	16.393
Preduzetnici						
Nivo 1	101.679	655	101.024	435.084	4.136	430.948
Nivo 2	275.719	5.759	269.960	682.602	19.493	663.109
Nivo 3	123.681	49.408	74.273	89.972	42.782	47.190
Poljoprivrednici						
Nivo 1	145.339	483	144.856	651.267	2.743	648.524
Nivo 2	362.865	8.720	354.145	841.487	10.362	831.125
Nivo 3	145.999	53.465	92.534	103.774	51.430	52.344
Privredna društva						
Nivo 1	8.577	75	8.502	56.327	663	55.664
Nivo 2	33.470	787	32.683	88.456	2.760	85.696
Nivo 3	31.069	15.197	15.872	37.296	18.732	18.564
Ukupno	2.275.511	171.910	2.103.601	4.914.902	191.905	4.722.997

Sledeća tabela prikazuje strukturu portfolija Banke na koji su primenjene mere definisane navedenom odlukom Narodne banke Srbije u vidu zastoja u otplati za moratorijum 3, a sa stanjem izloženosti na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Bruto plasmani sa ugovorenim zastojem u otplati						
Fizička lica						
Nivo 2	43.449	2.316	41.133	78.536	3.122	75.414
Nivo 3	6.131	3.434	2.697	813	362	451
Preduzetnici						
Nivo 2	161.883	3.933	157.950	410.038	14.668	395.370
Nivo 3	89.529	36.021	53.508	35.760	16.328	19.432
Poljoprivrednici						
Nivo 2	302.113	7.522	294.591	674.857	8.796	666.061
Nivo 3	100.381	37.354	63.027	13.937	4.685	9.252
Privredna društva						
Nivo 2	19.199	466	18.733	61.696	2.112	59.584
Nivo 3	13.003	5.596	7.407	2.667	1.577	1.090
Ukupno	735.688	96.642	639.046	1.278.304	51.650	1.226.654

Kao dodatni podsticaj merama ublažavanja negativnih efekata pandemije Vlada Republike Srbije donela je 16. april 2020. godine Uredbu o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 ("Službeni glasnik RS". broj 57/2020. 62/20-dr. propis i 65/20-dr. propis). Narodna skupština Republike Srbije je 17. decembra 2020. godine usvojila Zakon o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2 ("Sl. glasnik RS". br. 153/2020) kojim je pomenuta Uredba stavljena van snage, čime podrška privredi nastavlja da funkcioniše pod okriljem ovog Zakona. Garantnom šemom Republika Srbija je preuzela obavezu da kao jemac izmiri buduća nenaplaćena potraživanja banaka nastala po osnovu kredita odobrenih sa namenom finansiranja likvidnosti i obrtnih sredstava privrednih subjekata. a sve sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih i finansijskih posledica pandemije.

U okviru garantne šeme predviđeno je da poslovne banke odobravaju kredite privredi sa rokom otplate koji ne može biti duži od 36 meseci, uključujući i grejs period u trajanju od devet do 12 meseci. Maksimalni iznos kredita je iznos koji je jednak manjem od dva iznosa:

- 25% prihoda korisnika kredita iz 2019. godine prema finansijskim izveštajima koje je korisnik kredita dostavio Agenciji za privredne registre za statističke svrhe za tu godinu; ili
- iznosa od 3.000.000 evra.

Maksimalni dozvoljeni iznos pojedinačne garancije koju je na osnovu Zakona obezbedila država se obračunava kao proizvod osiguranog portfolija pojedinačne banke, stope pokrića (80%) i stope maksimalne garancije (30%). Maksimalni ukupni iznos garancije na nivou osiguranog portfolija bankarskog sektora Republike Srbije iznosi 480.000.000 evra.

Sledeća tabela prikazuje strukturu portfolija Banke isplaćenog iz garantne šeme sa Republikom Srbijom, a sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine i 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	2022.			2021.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Bruto plasmani isplaćeni iz garantne šeme						
Nivo 1	9.810	62	9.748	40.428	385	40.043
Nivo 2	3.161	45	3.116	8.647	149	8.498
Nivo 3	499	164	335	294	131	163
Ukupno	13.470	271	13.199	49.369	665	48.704

Kreditni portfolio banke je bio relativno otporan na kriznu situaciju, imajući u vidu prosečan iznos kredita Banke, koji je značajno ispod tržišnog proseka.

Banka je kvalitativno analizirala uticaj COVID-19 u odnosu na postojeću strukturu dužnika Banke i očekivani kreditni rizik koji ona može uzrokovati. Strukturu kreditnog portfolija Banke čine poljoprivredna gazdinstva (37% glavnice kreditnog portfolija), preduzetnici (31%), penzioneri (22%), pravna lica (4%), zaposleni (5%) i investicioni fondovi koji ulažu u kapital SME u Srbiji (1%).

Generalna pretpostavka je da delatnosti proizvodnje hrane i prehrambenih sirovina i dalje neće imati značajnih problema sa likvidnošću. Poljoprivredna gazdinstva sa mešovitim primanjima gde prihodi u značajnoj meri potiču od penzija trpe najmanji finansijski uticaj dok se kod onih gde su dodatni prihodi od zaposlenih u privatnom sektoru može očekivati kašnjenje u otplati. Na poljoprivrednike koji su dominantno ratari i stočari negativni ekonomski uticaj pandemije je bio manje značajan.

Rukovodstvo je, kao što je pojašnjeno u delu A iii), pretpostavilo uticaj na najznačajnije preduzetničke delatnosti kojima se bave klijenti Banke. Najviše problema sa otplatom se i dalje očekuje u poslovnim oblastima koje uključuju okupljanje ljudi ili česte fizičke interakcije. Neke oblasti su bile indirektno pogođene, kao što su prevoz ljudi i robe. Međutim, očekivanje rukovodstva je da će se većina preduzetnika vratiti normalnom poslovanju po završetku pandemije.

Olakšice u otplati poljoprivrednih kredita

Dana 06. oktobra 2022. godine Narodna banka Srbije donela je Odluku o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u portfoliju poljoprivrednih kredita u uslovima otežane poljoprivredne proizvodnje („Službeni glasnik RS“: br. 111/2022). Ovom odlukom propisuju se mere i aktivnosti koje je banka dužna da primenjuje u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u portfoliju poljoprivrednih kredita u uslovima otežane poljoprivredne proizvodnje, omogućavanjem reprograma kredita dužnicima.

Pravo na navedene olakšice stekli su dužnici koji nisu u docnji dužoj od 90 dana po bilo kojoj obavezi na koju se reprogram primenjuje, nisu u statusu neizmirenja obaveza u banci u smislu propisa Narodne banke Srbije kao i da se potraživanja banke prema dužniku ne smatraju problematičnim potraživanjem u smislu propisa Narodne Srbije.

Pod dužnikom se podrazumeva lice koje je upisano u registar poljoprivrednih gazdinstava u smislu zakona kojim se uređuju poljoprivreda i ruralni razvoj. Reprogram jeste promena uslova pojedinačnog kredita tako da se dužniku omogući grejs period u otplati svih njegovih obaveza prema banci po tom kreditu u trajanju od šest do dvanaest meseci u toku kojeg banka ne naplaćuje potraživanja po osnovu glavnice, pri čemu naplaćuje ugovorenu kamatu, a rok otplate tog kredita produžava se tako da iznos anuiteta utvrđen u momentu odobravanja reprograma ne bude veći u odnosu na taj iznos u periodu pre primene reprograma.

Sledeća tabela prikazuje strukturu portfolija Banke na koji su primenjene mere definisane odlukom Narodne banke Srbije u vidu kreditnih olakšica za klijente kojima su odobreni poljoprivredni krediti, a sa stanjem izloženosti na dan 31. decembar 2022. godine:

U hiljadama dinara	2022.		Neto izloženost
	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	
Bruto plasmani sa ugovorenim zastojem u otplati			
Poljoprivredna gazdinstva			
Nivo 1	44.511	531	43.980
Nivo 2	206.764	11.602	195.162
Nivo 3	19.899	6.929	12.970
Ukupno	271.174	19.062	252.112

C. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće moći da ispuni dospele obaveze. On proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva (rizik strukturne likvidnosti) odnosno nemogućnosti prodaje / konvertovanja finansijskih instrumenata u novčani oblik u prihvatljivom roku i po adekvatnoj ceni (rizik likvidnosti finansijskih instrumenata). Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja tako da obezbedi da je u svakom trenutku sposobna da ispuni sve dospele obaveze i da njeni klijenti mogu da raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima bez ograničenja.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) je odgovoran za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plan poslovanja u slučaju krize likvidnosti i drugih mera značajnih za finansijsku stabilnost Banke. Predsednik Odbora za upravljanje rizicima je ujedno i član ALCO.

Banka pristupa upravljanju likvidnošću sa namerom da obezbedi, u najećoj mogućoj meri, odgovarajuće stanje likvidnih sredstava koje je dovoljno da uvek ispuni dospele obaveze pod normalnim uslovima, i u uslovima krize likvidnosti bez izazivanja neprihvatljivo visokih gubitaka ili negativnog uticaja na reputaciju banke. U skladu sa tim, Banka nastoji da konstantno održava diversifikovanu bazu izvora finansiranja koja se sastoji od depozita fizičkih i pravnih lica, kratkoročnih pozajmica na međubankarskom tržištu i dugoročnih kredita od međunarodnih banaka i drugih finansijskih institucija,

Banka takođe prati valutnu i ročnu usklađenost očekivanih novčanih tokova i ponašanje klijenata u određenim tržišnim okolnostima.

Kontinuirano se vrši testiranje na potencijalnu krizu likvidnosti koju mogu izazvati makroekonomski, tržišni ili interni poremećaji. Redovno testiranje na stres likvidnosti sprovodi se prema različitim scenarijima koji pokrivaju normalne i teže tržišne uslove. Scenariji se razvijaju uzimajući u obzir događaje specifične za Banku (npr. vanredni odlivi depozita) i događaje vezane za tržište (npr. nelikvidnost međubankarskog tržišta, smanjenje rejtinga zemlje i sl).

D. Tržišni rizici

Tržišni rizik je rizik od promene vrednosti bilansnih pozicija Banke usled negativnog uticaja promenjenih tržišnih stopa ili vrednosti kao što su kamatne stope, kursne razlike, cene hartija od vrednosti, a ishod je gubitak zarade i kapitala.

Cilj upravljanja tržišnim rizikom jeste upravljenje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru limita koji se smatraju prihvatljivima sa aspekta apetita za rizikom i poslovne strategije Banke.

i. Rizik kamatne stope

Rizik kamatnih stopa javlja se usled mogućnosti da promene u kamatnim stopama mogu uticati na buduće novčane tokove ili na fer vrednost finansijskih instrumenata. Banka je izložena promenama u nivou tržišnih kamatnih stopa što može da rezultira značajnim uticajem na njenu finansijsku poziciju i tokove gotovine kroz povećanje ili smanjenje kamatnih marži.

Svrha upravljanja kamatnim rizikom kao segmentom upravljanja aktivom i pasivom je optimizacija visine neto prihoda od kamate, održavanje aktivnih i pasivnih stopa na nivou koji je konsistentan i usklađen sa poslovnom strategijom Banke i kretanjima tržišnih kamatnih stopa.

Pored toga, Banka je fokusirana na spread kamatnih stopa (interest rate spreads). Banka je svesna da je promenljivost razlike aktivnih i pasivnih kamatnih stopa tzv. "interest spread" potencijalni indikator kamatnog rizika. Ovaj spread je uređen cenom kredita, cenom depozita i aktivnostima na novčanom tržištu. Banka nastoji da nema niti najniže niti najviše kamatne stope na tržištu na kredite i depozite. Cene kredita su određene tako da ostvare fer povrat na investiciju vlasnika. Cene depozita obezbeđuju fer tretman za klijente Banke i razumno su konkurentne bez povećanja troškova za Banku.

Upravni odbor je utvrdio limite izloženosti riziku kamatne stope na bazi važećih propisa Narodne banke Srbije i internih metodologija koje prate stepen izloženosti bilansnih pozicija Banke mogućim nepovoljnim kretanjima stopa na tržištu.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom na osnovu makroekonomskih analiza i predviđanja, usvojenog poslovnog plana, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti i analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu preduzima aktivnosti čiji je cilj:

- adekvatno utvrđivanje nivoa kamatne marže sa aspekta uticaja na tekuću finansijsku poziciju Banke i adekvatnost nivoa kapitala Banke;
- usklađivanje karakteristika kamatno osetljive aktive i pasive u smislu visine kamatnih stopa uz istu ročnost i vremenski interval u okviru koga se ponovo utvrđuje visina kamatne stope;
- obezbeđivanje ročne usklađenosti kamatno osetljive aktive i pasive za koje je utvrđena fiksna kamatna stopa; i
- obezbeđivanje usklađenosti vremenskih rokova za ponovno utvrđivanje kamatnih stopa u slučaju varijabilnih kamatnih stopa.

Rizik neusklađenosti dospeća i ponovnog uspostavljanja cena ili analiza dispariteta (gap) Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom prati na mesečnoj osnovi i o njemu izveštava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO). Kvartalno se izveštaji predstavljaju članovima Upravnog odbora kroz Odbor za upravljanje rizicima.

U upravljanju kamatnim rizikom Banka koristi simulacije mogućih promena kriva prinosa kroz scenarija paralaelnog pomeranja kriva, scenarija promene njihovog nagiba i oblika.

Prilikom pripreme izveštaja za merenje kamatnog rizika Banka uzima u obzir sve pozicije u sredstvima, obavezama i vanbilansnim stavkama, kao i sve ostale nadoknade i rashode koje su izložene kamatnom riziku. Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske korpe prema preostalom roku dospeća. Instrumenti sa promenljivom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske korpe prema preostalom vremenu do promene kamatne stope. Pozicije sa ugrađenim opcijama su raspoređene prema ugovorenoj ročnosti modeliranoj uticajem prevremenih otplata kredita i ranijeg povlačenja depozita u različitim scenarijima rasta ili pada kamatnih stopa. Pozicije bez ugovorene ročnosti uključene su u vremenske korpe prema internim modelima Banke za pretvaranje bilansnih pozicija u novčane tokove zasnovanim na bazi analize istorijskih nizova i projektovanja njihovih rezultata na periode u budućnosti koji verovatnoće zadržavanja pojedinih vrsta proizvoda u Banci.

Analiza dispariteta (gap analiza) se koristi za merenje rizika neto kamatnih prihoda koji nastaje zbog ponovnog utvrđivanja cena sredstava i obaveza tokom vremena. Ova analiza uključuje i efekte vremenske neusklađenosti baznih stopa kao i potencijalne rizike koji proističu iz opcija ugrađenih u ugovore. Rizik je meren na temelju veličine i trajanja potencijalnih promena u kamatnim stopama. Banka je svesna da održavanje usklađene pozicije kroz ceo period u gap izveštajima ne obezbeđuje otpornost na kamatni rizik. Banka je svesna sledećih ograničenja u gap izveštavanju:

- rizik može biti prikriiven u okvirima ponovnog uspostavljanja cena,
- kamatne stope na sredstva i obaveze se ne menjaju uvek zajedno, i
- izloženost nastaje kroz nove poslove.

Da bi izbegla ovu vrstu ograničenja Banka koristi pretpostavke u svrhu projektovanja buduće strukture bilansa i primene različitih scenarija kamatnih stopa.

Banka nema ugovora koji su vezani za kamatne stope koje su prestale da se objavljuju 1.1.2022. godine. te stoga nije bilo potrebe da preduzima radnje koje bi se odnosile na tranziciju na nove kamatne stope.

U strukturi plasmana Banke krediti sa varijabilnom kamatnom stopom čine veoma niskih 0.74%. dok je u strukturi prikupljenih depozita kao izvora finansiranja taj procenat 4.97%. Budući da je strateško opredeljenje Banke da nastavi da plasira kredite klijentima sa fiksnim stopama. rukovodstvo Banke pretpostavlja da ne postoji značajna izloženost rizicima iz mogućih poremećaja ključnih kamatnih stopa.

Stres testovi kamatnog rizika koji su zasnovani na hipotetičkom poremećaju kamatnih stopa za 200 bps u uslovima držanja visokih pozicija likvidnosti. što je jedna od mera zaštite od mogućih uticaja posledica pandemije i Ukrajinske krize. pokazali su da ovakav poremećaj ne bi doveo do znatnijeg ugrožavanja kapitala i profita Banke (Napomena 6.C.II).

ii. Devizni rizik

Banka je izložena deviznom riziku prilikom obavljanja transakcija u stranim valutama. Devizni rizik nastaje u slučaju nejednake visine aktive i pasive izraženih u različitim stranim valutama. Banka je potencijalno izložena ovoj vrsti rizika odobravanjem kredita sa valutnom klauzulom i uzimanjem kredita u stranoj valuti. vođenjem deviznih računa sa korespondentskim bankama obavljanjem platnog prometa sa inostranstvom i vođenjem devizne blagajne.

Strategija Banke za upravljanje deviznim rizikom ne dozvoljava držanje značajnih otvorenih pozicija u različitim valutama. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je organ upravljanja koji prati usaglašenost sa ovim zahtevom.

Razmatrajući oblike i razmere poremećaja koji se mogu očekivati na deviznom tržištu usled posledica krize uzrokovane širenjem COVID – 19 pandemije, kao i ratom u Ukrajini rukovodstvo Banke očekuje da relativno mala visina otvorene devizne pozicije i politika Banke da je održava na nivou ispod 3% od regulatornog kapitala obezbeđuju Banci bezbedan nastavak poslovanja kako u periodu trajanja vanrednih okolnosti. posebnih mera Narodne banke Srbije. tako i nakon njihovog prestanka. Stres testovi deviznog rizika koji su zasnovani na hipotetičkom poremećaju deviznog kursa za 20% pokazuju

da i u tim ekstremnim uslovima ne bi došlo do znatnijeg ugrožavanja kapitala i profita Banke (Napomena 6.C.III).

E. Operativni rizici

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima kao i usled nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik, ali i rizik informacionog sistema, rizik po osnovu aktivnosti koje je banka poverila trećim licima, kao i rizik po osnovu uvođenja novih proizvoda.

Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika uz prihvatljivi nivo izloženosti operativnom riziku. Banka upravlja operativnim rizikom na nivou pojedinačnog organizacionog dela i na nivou Banke. Upravljanje operativnim rizikom na nivou Banke predstavlja sveobuhvatan proces kao sastavni deo sistema upravljanja rizicima Banke.

Banka sprovodi obuku zaposlenih u domenu operativnog i rizika informacionog sistema uživo ili kroz online e-platformu, brošure i slične materijale u cilju podizanja svesti o operativnim rizicima i njegovom upravljanju u skladu sa godišnjim planom obuke Banke.

Sistem upravljanja operativnim rizikom podrazumeva definisanje politike i procedure kojima Banka obezbeđuje:

1. Definisanje ovlašćenja i odgovornosti u procesu upravljanja operativnim rizikom, a koji uključuje adekvatnu podelu nadležnosti i procenu efikasnosti sistema internih kontrola, i
2. Periodičnu procenu rizika i sistem izveštavanja o operativnom riziku.

Izvršni odbor Banke odgovoran je da sprovodi Politiku upravljanja operativnim rizikom usvojenu od strane Upravnog odbora i putem usvojene Procedure za upravljanje operativnim rizikom upravlja istim.

Odeljenje za operativne rizike i upravljanje lošom aktivom odgovorno je za operativno sprovođenje Politike i Procedure upravljanja operativnim rizikom na način da identifikuje, meri, prati, upravlja i izveštava o operativnim rizicima kako na nivou pojedinačnog organizacionog dela tako i na nivou Banke. i o tome najmanje jednom mesečno izveštava Komisiju za upravljanje rizicima pri Izvršnom odboru Banke. odnosno tromesečno Odbor za upravljanje rizicima pri Upravnom odboru.

Rukovodioci svih organizacionih delova Banke odgovorni su za procenu operativnog rizika do nivoa svog ovlašćenja, kao i sprovođenje mera za ublažavanje/eliminisanje operativnog rizika. Svi zaposleni su odgovorni za nastanak operativnog rizika u svom radu i shodno svojim ovlašćenjima i odgovornostima nadležni za upravljanje operativnim rizikom.

Na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala banke Banka se opredelila da obračun kapitalnog zahteva po osnovu operativnih rizika izračunava primenom Pristupa osnovnog indikatora za izračunavanje adekvatnosti kapitala za operativni rizik (BIA).

Za potrebe evidencije događaja operativnih rizika Banka je u glavnom informacionom sistemu formirala Bazu podataka (gubitka) operativnih rizika. Ova baza služi kao osnova za statističku obradu – analizu, izveštavanje i upravljanje o operativnim rizicima.

Kroz usvojene politike i procedure sistem upravljanja operativnim rizikom Banke definisan je kroz četiri osnovne faze:

1. Identifikacija postojećih izvora operativnog i rizika informacionog sistema;
2. Merenje operativnog rizika, blagovremenom procenom rizika i evidentiranjem istog;
3. Ublažavanje operativnog rizika. održavanjem tog rizika na nivou prihvatljivom za rizični profil Banke. umanjnjem verovatnoće i/ili umanjnjem posledica. transferom. podelom ili izbegavanjem rizika;
4. Kontrola i izveštavanje o operativnom riziku kroz periodičnu procenu. analizu stanja promena i trendova izloženosti riziku, kao i monitoring sprovođenja odluka u vezi upravljanja operativnim rizikom.

Banka je sagledala planove poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja, procenila izvodljivost i potrebu revidiranja uključivanja dodatnih scenarija obezbeđivanja kontinuiteta poslovanja kao posledica globalne pandemije/epidemije. Posebnu pažnju Banka je posvetila proceni i bezbednosti informacionog sistema i dodatnim rizicima koji se mogu javiti, ali i sagledala kapacitete i mogućnost u vezi zaposlenih i bezbednosti na radu - uvela fleksibilniju organizaciju i rad sa udaljenih lokacija (od kuće) kao posledica globalne pandemije/epidemije.

Radi umanjenja operativnih rizika u sklopu analize izvodljivosti i ažuriranja Plana nastavka poslovanja Banka je sagledala kritičnost procesa i njihovu zavisnost od pružaoca usluga, ali i kritičnog broja zaposlenih.

F. Rizik zemlje

Rizik zemlje je verovatnoća gubitka za Banku usled nemogućnosti lica ili preduzeća van Srbije da otplati obaveze usled političkog, društvenog i ekonomskog okruženja koje vlada u zemlji dužnika. On uključuje:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja Banke usled pogoršanja makroekonomske stabilnosti određene zemlje, odnosno strukturnih promena ekonomije zemlje porekla dužnika kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji; i
- rizik transfera pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, a koje su utvrđene aktima državnih i drugih organizacija zemlje dužnika.

Banka limite izloženosti utvrđuje na pojedinačnoj osnovi po zemlji porekla dužnika, a u slučaju utvrđene koncentracije izloženosti po pojedinim geografskim regionima na regionalnoj osnovi. Sledeća tabela sumira usvojene limite po zemljama porekla dužnika:

<u>Zemlja</u>	<u>Limit (EUR)</u>	<u>Zemlja</u>	<u>Limit (EUR)</u>
Nemačka	12.000.000	Ujedinjeno Kraljevstvo	6.000.000
Holandija	6.000.000	Švajcarska	6.000.000
SAD	6.000.000	Belgija	3.000.000
Austrija	7.700.000	Mađarska	3.000.000
Luksemburg	6.000.000	Francuska	6.000.000
Italija	5.000.000	Slovenija	3.000.000
Crna Gora	3.800.000		

Prema svim ostalim zemljama (Norveškoj, članicama Evropske unije i članicama CEFTA-e) za koje nije utvrđen pojedinačni limit dozvoljava se maksimalna izloženost u iznosu od 0.1 milion evra.

Odeljenje za tržišne rizike, ICAAP i upravljanje portfoliom prati ovaj rizik i mesečno podnosi izveštaj Komisiji banke za upravljanje rizicima, a kvartalno i Upravnom odboru. Upravni odbor ocenjuje adekvatnost sistema za upravljanje rizikom zemlje i odobrava sve promene koje su u tu svrhu neophodne.

G. Ukrajinska kriza

Direktan uticaj

Banka nema aktivnosti prema privrednim subjektima iz Rusije, Ukrajine i Belorusije niti izloženost ka bankama u ruskom vlasništvu. Banka je identifikovala samo jednog klijenta državljanina Rusije koji ima status nerezidenta sa nematerijalnim iznosom položenog depozita. Tokom redovnih analiza odlaznih transakcija u međunarodnom platnom prometu nisu identifikovane transakcije prema Ukrajini, Rusiji i Belorusiji, niti transakcije koje su inicirane od lica niti ka licima iz navedenih zemalja.

Liste sankcija u Safe Watch-u (sistemu koji se koristi za filtriranje transakcija i klijenata) se ažuriraju na dnevnom nivou i Služba za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma dodatno kontroliše njihovu ažurnost.

Transakcije u valuti RUB (Ruska rublja) se ne vrše u okviru Banke niti postoji otvorena devizna pozicija u ovoj valuti.

Indirektan uticaj

Ukrajinska kriza i psihološki efekti mogućeg pada vrednosti dinara proizveli su strah kod deponenata iz sektora stanovništva što je dovelo do povlačenja EUR 4 miliona depozita u dinarskoj protivvrednosti. Preduzete su mere u cilju sprečavanja potencijalnog većeg odliva depozita. Prva mera koja je promptno primenjena odnosi se na odobravanje stimulativnih kamatnih stopa na depozite i istovremeno je sprovedeno odobravanje povoljnijeg prodajnog deviznog kursa EUR/RSD za klijente Banke. Banka je nastavila proaktivno da preduzima mere u cilju ostvarenja planiranih izvora finansiranja što je rezultiralo pokazateljima rizika likvidnosti u skladu sa apetitima Banke.

Dosadašnje promene uočene na deviznom kursu ne ukazuju na značajan negativan uticaj na stabilnost prilikom odmeravanja sredstava i obaveza u narednih 12 meseci. Početni blagi rast evra u odnosu na dinar je stabilizovan brzim merama centralne banke u cilju smirivanja situacije na deviznom tržištu jer je i ova kriza pokazala da je stabilnost deviznog kursa i izvesnost u poslovanju koju ona donosi važan faktor stabilnosti u zemlji. Mere su između ostalog uključivale promenu statusa banaka koje su prethodno bile u ruskom vlasništvu i pojačano snabdevanje finansijskog sistema dovoljnom količinom efektivnog stranog novca kako bi se zadovoljila povećana tražnja.

Rukovodstvo Banke očekuje da relativno mala visina otvorene devizne pozicije u evrima i politika Banke da je održava na nivou ispod 3% od regulatornog kapitala ne dovode u pitanje nastavak njenog poslovanja. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 6.C.III. stres testovi deviznog rizika koji su zasnovani na hipotetičkom poremećaju deviznog kursa za 20% pokazali su da ne bi došlo do znatnijeg ugrožavanja kapitala i profita.

Povišeni troškovni pritisci po osnovu cena energenata, hrane i industrijskih sirovina, kao i poremećaji u lancima snabdevanja generišu inflatorne pritiske u kratkom roku i preneli su se na potrošačke cene što se ogleda u povećanju inflacije. Kako bi odgovorila na neizvesnost u pogledu očekivane visine inflacije koja će i dalje u najvećoj meri proizilaziti iz faktora u međunarodnom okruženju, uključujući i mere vodećih centralnih banaka, Narodna banka Srbije je nastavila sa povećanjem referentne kamatne stope (sa 1% januar 2022. na 5% decembar 2022.) u cilju ublažavanja uticaja tekućeg eksternog šoka na očuvanje monetarne i finansijske stabilnosti, sa težnjom da ne utiču negativno na rast kreditne i ukupne ekonomske aktivnosti.

Svesni posledica brze reakcije finansijskih tržišta i tekući rast kamatnih stopa usled inflatornih pritisaka i međunarodne krize, Banka sprovodi stres testove i simulacije uticaja ovih promena na poslovni rezultat Banke. Zbog toga što je ročna neusklađenost pozicija izloženih kamatnom riziku smanjena ove simulacije nisu pokazale značajnije negativne rezultate. Trajanje i intenzitet ovih trendova na finansijskim tržištima nije moguće precizno proceniti, samim tim ni uticaj na poslovni rezultat Banke u dužem roku.

Eskaliranje ratnih sukoba Ukrajini nije imalo značajan uticaj na merenje očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31. decembra 2022. Ekonomske poteškoće klijenata i negativni ekonomski izgledi uopšte koji mogu nastati kao posledica rata i njihov potencijalni efekat na povećanje kreditnog rizika i očekivanih kreditnih gubitaka Banke po tom osnovu teško je predvideti zbog kompleksnih uticaja i faktora neizvesnosti trajanja, ali rukovodstvo Banke nastoji kontinuirano da ih prati, procenjuje i predlaže korektivne mere.

Uzimajući u obzir poslovnu strategiju kao i činjenicu da je prosečan iznos kredita 3 Banke značajno ispod tržišnog proseka (ca. EUR 2K) rukovodstvo Banke očekuje da je kreditni portfolio u značajnoj meri otporan na udare koji se mogu javiti u slučaju krize, a koji bi indirektno mogli pogoditi pojedinačne delatnosti odnosno klijente koji svoje redovne poslovne aktivnosti usmeravaju ka ratom zahvaćenim područjima.

Iako je većina klijenata fokusirana na lokalno tržište rukovodstvo Banke je sprovelo meru u cilju blagovremenog reagovanja na izlaganje riziku od negativnog uticaja tekuće krize, analizajući klijente čije delatnosti i uvid u poslovanje mogu imati posrednu vezu sa izvozom ili transportom ka ugroženim zemljama.

38. ANALIZA PROMENA U FINANSIRANJU U TOKU GODINE

Obaveze koje proizilaze iz aktivnosti finansiranja su one obaveze za koje su novčani tokovi klasifikovani u Izveštaju o novčanim tokovima kao novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja. Sledi prikaz usaglašavanja promena na obavezama i kapitalu sa novčanim tokovima:

U hiljadama dinara	Primljeni krediti	Subordinirane obaveze	Lizing obaveze	Akcijski kapital	Rezerve	Ostalo*	Ukupno
Početno stanje na 1. januar 2022. godine	2.616.713	1.185.456	143.042	1.864.938	1.951.750	436.624	8.198.523
Uzeti krediti	3.367.932	-	-	-	-	-	3.367.932
Vraćeni krediti	(959.247)	-	-	-	-	-	(959.247)
Dospеле obaveze za zakup	-	-	(53.745)	-	-	-	(35.434)
Ukupno promene zbog novčanih tokova	(2.408.685)	-	(53.745)	-	-	-	(2.373.251)
Efekat promene deviznog kursa	(7.4666)	(258)	-	-	-	-	(7.724)
Ostale promene							
Nove obaveze za zakup			99.122				47.984
Ukinute obaveze za zakup			-				(5.912)
Trošak kamate	147.842	73.219.	6.245	-	-	-	227.306
Plaćene kamate	(132.504)	(69.216)	-	-	-	-	(201.720)
Razgraničene naknade	2.944	(2.317)	-	-	-	-	627
Raspodela dobitka	-	-	-	-	600.290	(436.624)	(136.334)
Ostale promene	-	-	-	-	62.895	495.038	557.934
Krajnje stanje na 31. decembar 2022.	5.036.214	1.186.884	194.664	1.864.938	2.314.936	495.038	11.190.934
Početno stanje na 1. januar 2021. godine	4.209.879	1.184.111	131.253	1.864.938	1.746.406	241.581	9.378.168
Uzeti krediti	587.907	-	-	-	-	-	587.907
Vraćeni krediti	(2.161.362)	-	-	-	-	-	(2.161.362)
Dospеле obaveze za zakup	-	-	(35.434)	-	-	-	(35.434)
Ukupno promene zbog novčanih tokova	(1.573.455)	-	(35.434)	-	-	-	(1.608.889)
Efekat promene deviznog kursa	(119)	(129)	-	-	-	-	(248)
Ostale promene							
Nove obaveze za zakup			47.984				47.984
Ukinute obaveze za zakup			(5.912)				(5.912)
Trošak kamate	109.035	71.992.	5.151	-	-	-	186.178
Plaćene kamate	(143.841)	(69.251)	-	-	-	-	(213.092)
Razgraničene naknade	15.214	(1.267)	-	-	-	-	13.947
Raspodela dobitka	-	-	-	-	205.344	(205.344)	-
Ostale promene	-	-	-	-	-	400.387	400.387
Krajnje stanje na 31. decembar 2021.	2.616.713	1.185.456	143.042	1.864.938	1.951.750	436.624	8.198.523

39. OSNOVA VREDNOVANJA

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijskog troška izuzev sledećih pozicija u bilansu stanja:

- Nekretnine koje se naknadno odmeravaju primenom modela revalorizacije.

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza. Procene i pretpostavke se ispituju na stalnoj osnovi i zasnivaju se na informacijama dostupnim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni u datim okolnostima. Pošto se stvarni rezultati mogu razlikovati od navedenih procena one se kontinuirano razmatraju, a ukoliko korekcije postanu neophodne one se vrše u periodu u kom su procene revidirane i u svakom budućem periodu u kom će nastati.

40. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

A. Osnova za konsolidaciju

Banka nema nijedan entitet koji je pod kontrolom Banke i stoga ne priprema konsolidovane finansijske izveštaje. Banka ne poseduje manjinske udele u drugim pravnim subjektima na 31.12.2022. godine.

B. Strane valute

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunate su u dinare po srednjem kursu koji važi na dan izveštavanja. Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti ili prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i koje potiču iz kursiranja se računovodstveno obuhvataju kao prihodi ili rashodi od kursnih razlika u okviru pozicije „Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule“ u bilansu uspeha.

Devizni kursevi utvrđeni prema zvaničnom srednjem kursu Narodne Banke Srbije korišćeni za prevođenje pozicija u finansijskim izveštajima iskazanih u stranoj valuti na dan 31.12.2022. godine kao i na dan 31.12.2021. godine su sledeći:

U dinarima	2022.	2021.
USD	110.1515	103.9262
EUR	117.3224	117.5821

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i prezentovane su u okviru pozicija neto prihoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

C. Kamata

Prihodi i rashodi od kamata su priznati u okviru bilansa uspeha uz primenu metoda efektivne kamatne stope koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje očekivane buduće novčane odlive i prilive kroz očekivani životni vek trajanja finansijskog sredstva ili obaveze, ili kad je to prikladno u kraćem vremenskom periodu. Pri obračunu efektivne kamatne stope. Banka procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta (na primer, mogućnost plaćanja unapred), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Efektivna kamatna stopa se određuje pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva i obaveze i ne menja se naknadno.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve troškove transakcije i sve druge premije i diskonte koji su sastavni deo efektivne kamatne stope. Troškovi transakcije obuhvataju marginalne troškove koji se direktno mogu vezati za kupovinu ili prodaju finansijskog sredstva ili obaveze.

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u bilansu uspeha uključuju prihod od finansijskog sredstva i finansijske obaveze obračunat po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope.

Kada je finansijsko sredstvo ili grupa sličnih finansijskih sredstava obezvređena zbog gubitka nastalog usled umanjenja vrednosti, prihod od kamate se tada obračunava amortizovanu vrednost obezvređenih plasmana upotrebom inicijalne efektivne kamatne stope koja je korišćena i za diskontovanje budućih novčanih tokova kako bi se izračunao gubitak usled umanjenja vrednosti.

Rashod od kamate koji je prikazan u bilansu uspeha sastoji se od kamate na finansijske obaveze koje se odmeravaju po amortizovnoj vrednosti.

D. Prihodi i rashodi od naknada

Banka je kao vrste prihoda koje ostvaruje u svom redovnom poslovanja na koje se primenjuje MSFI 15, a koje nisu u opsegu MSFI 9, identifikovala naknade za izvršavanje naloga u platnom prometu, naknade za instalacije e-banking-a, održavanje računa,. Za ove prihode koji spadaju u obuhvat MSFI 15 Banka je izvršila analizu u pet koraka i konstatovala da naplaćuje i iskazuje prihode u trenutku izvršenja obaveze. Naknade za održavanje računa naplaćuju se nakon isteka meseca u kome je račun bio korišten u ugovorenom obimu.

Ugovor sa komitentom koji rezultira u priznavanju finansijskog instrumenta u finansijskim izveštajima Banke može biti delimično u opsegu MSFI 9, a delimično u opsegu standarda MSFI 15. Ukoliko je ovo slučaj Banka prvo primenjuje MSFI 9 kako bi odvojila i vrednovala deo ugovora koji je u opsegu MSFI 9, a zatim primenjuje MSFI 15 na preostali deo ugovora.

Banka u svojoj ponudi nema složenih proizvoda niti neku drugu vrstu složenih proizvoda (paketa) koji bi zahtevali razdvajanje priznavanja u smislu MSFI 15.

E. Lizing

Pod lizingom u smislu standarda MSFI 16 – Lizing smatraju se ugovori na osnovu kojih zakupodavac prenosi na Banku pravo korišćenja sredstava koja su uzeta u lizing od strane Banke u dogovorenom vremenskom roku u zamenu za naknadu.

Pod naknadom se podrazumevaju plaćanja u vezi sa pravom korišćenja sredstava tokom trajanja lizinga uključujući procenu troškova dovođenja predmeta lizinga u prvobitno stanje po isteku lizinga, potencijalne kazne za raskid lizinga, preostalu vrednost predmeta lizinga ako je definisana ugovorom o lizingu, plaćanja koja ne predstavljaju lizing ako je korisnik lizinga odabrao da ih objedini sa lizingom.

Kao korisnih lizinga Banka iznajmljuje filijale i kancelarijske objekte i IT opremu. Prema MSFI 16. Banka priznaje pravo korišćenja sredstava i obaveza lizinga za zakup filijala i kancelarijskih objekata i iskazuje ih kroz bilans stanja.

MRS 16 se primenjuje na sve ugovore koji ispunjavaju definiciju lizinga izuzev:

- ugovora o licencama za intelektualno vlasništvo što reguliše MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima. i
- ugovora koji sadrže elemente autorskih prava koje reguliše MSFI 38 - Nematerijalna imovina.

MSFI 16 i se takođe ne primenjuje na:

- kratkoročne zakupe sa dogovorenim rokom dospeća do 12 ili manje meseci koji ne sadrže opciju otkupa i
- zakupe male vrednosti čija je vrednost manja od EUR 4.150.

Početno priznavanje

Na početku perioda lizinga (od prvog dana) Banka priznaje sredstvo sa pravom korišćenja u bilansu stanja vrednovanu po sadašnjoj vrednosti svih plaćanja u vezi sa lizingom koja nisu izvršena na taj dan. Ta plaćanja su diskontovana korišćenjem inkrementalne stope pozajmljivanja. U istom iznosu priznaje se i obaveza po osnovu lizinga.

Prvi dan je dan kada davalac lizinga da predmetno sredstvo na korišćenje Banci. Trajanje zakupa je neopozivi period tokom kog zakupac ima pravo da koristi predmetna sredstva zajedno sa periodima obuhvaćenim eventulanom opcijom produženja zakupa i periodima obuhvaćenim opcijom raskidanja zakupa.

Početni iznos po kome se vrednuju sredstvo i obaveza računa se na sledeći način:

- trošak u iznosu početnog merenja obaveze po osnovu zakupa;
- sva eventualna plaćanja zakupca izvršena na dan ili pre početka zakupa;
- svi eventualni direktni troškovi zakupa, koji se ne bi dogodili da nije bilo zakupa (npr. provizije, troškovi privođenja sredstva nameni);
- procenjeni troškovi demontaže, odnosno dovođenje predmeta zakupa u provbitno stanje; i
- umanjeni za eventualne popuste dobijene od zakupodavca.

Inkrementalna stopa zaduživanja je kamatna stopa koja dovodi do izjednačavanja sadašnje vrednosti plaćanja po osnovu zakupa sa zbirom fer vrednosti sredstava i svih početnih direktnih troškova Banke. S obzirom da kamatna stopa nije eksplicitno navedena u ugovoru o zakupu, Banka primenjuje stopu za koju pretpostavlja da bi je platila prilikom pozajmljivanja sredstava na sličan rok i za slične namene.

Za lizing Banka određuje inkrementalnu stopu zaduživanja jednom godišnje u novembru svake godine na bazi sledećih elemenata:

- stope za subordinirani kredit ponuđen Banci od strane evropske banke investicionog rejtinga na period od 10 godina, čiji je predmet ulaganje u razvoj organizacije i širenje kapaciteta Banke;
- krive prinosa za valutu evro;
- da je period uporediv sa periodom zakupa; i
- da stopa uključuje trenutno važeće tržišne uslove.

Kriva prinosa koja je potrebna za diskontovanje na sadašnju vrednost izračunava se tako što se izračuna idiosinkratski rizik banke kao razlika između poslednje validne ponude za subordinirani kredit u evrima koju je Banka dobila od bankarske institucija sa sedištem u Evropskoj uniji i rejtingom AAA i vrednosti „zero-swap“ krive za odgovarajuću ročnost. Ta premija rizika je dodata na sve vrednosti „zero-swap“ kriva. Zbog činjenice da ova kriva sadrži ocenu kreditnog rizika Banke od strane bankarske institucije sa sedištem u Evropskoj uniji i rejtingom AAA smatra se da ona u najboljoj meri prikazuje rizični profil Banke.

Za vozila klasifikovana kao sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16, Banka određuje stopu za diskontovanje na bazi kalkulatora za finansijski lizing davaoca lizinga.

Razlika između nominalne vrednosti obaveze i njene amortizovane vrednosti utvrđene diskontovanjem na dan bilansa, evidentira se kao rashod kamate.

Za sredstvo uzeto u zakup obračunava se umanjenja vrednost sredstava (amortizacija) pri čemu je period obračuna amortizacije utvrđen kao kraći od sledeća dva:

- period do isteka perioda lizinga ili
- period do isteka korisnog veka sredstva.

Naknadno odmeravanje

Banka naknadno odmerava sredstva koja su predmet lizinga u skladu sa procedurom za upravljanje sredstvima sa pravom korišćenja diskontovanjem nabavne vrednosti uz linearni obračun amortizacije.

Naknadno odmeravanje knjigovodstvene vrednosti obaveza lizinga vrši se kada:

- dođe do promene trajanja ugovora o lizingu usled nastanka značajnog događaja ili promene okolnosti koje kontroliše Banka;
- promene procene u vezi sa izvesnošću korišćenja opcije kupovine predmeta lizinga nakon isteka ugovora o lizingu;
- promene očekivanog iznosa garantovane rezidualne vrednosti; i
- promene minimalnih budućih plaćanja lizinga uzrokovanih promenom indeksa ili stope korišćene za varijabilna plaćanja lizinga.

Imovinu koja je predmet lizinga Banka iskazuje u svom Bilansu stanja u Nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 23). Obaveze po osnovu lizinga iskazuju se u okviru Ostalih obaveza (Napomena 30).

U Bilansu uspeha Banka iskazuje trošak amortizacije sredstava koja su predmet lizinga zajedno sa troškom amortizacije ostalih osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja. Trošak kamate u vezi sa imovinom koja je predmet lizinga prikazuje se odvojeno u okviru finansijskih rashoda.

U izveštaju o novčanim tokovima obaveze za glavnica Banka iskazuje u okviru finansijskih aktivnosti. a izdatke za otplatu kamate kao i druge izdatke za kamatu u okviru poslovnih aktivnosti (odliva po osnovu kamata).

Izdaci za zakupe koji su kraći od 12 meseci i za zakupe male vrednosti koji su van obuhvata MSFI 16 prikazuju se u Izveštaju o tokovima gotovine u okviru poslovnih aktivnosti.

F. Porez na dobit

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije („Službeni glasnik RS“ br. 25/01. 80/02. 80/02-dr.zakon. 43/03. 84/04. 18/10. 101/11. 119/12. 47/13. 108/13. 68/14-dr.zakon. 142/14. 91/15-autentično tumačenje. 112/2015. 113/2017. 95/2018. 86/2019. 153/2020 i 118/2021).

i. Tekuća poreska sredstva

Banka u toku godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija čija visina je utvrđena na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit pravnih lica od 15% (2021: 15%) utvrđuje se Poreskim bilansom Banke.

Oporeziva dobit obuhvata računovodstvenu dobit prikazanu u bilansu uspeha i usklađivanja za stalne razlike. u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Ova usklađivanja uglavnom obuhvataju nepriznate troškove i ponovno priznavanje nekih ukinutih troškova i smanjenja određenih kapitalnih izdataka i investicija koja su se dogodila tokom godine.

ii. Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se dobija upotrebom računovodstvene metode za privremene razlike nastale između poreskih vrednosti sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih vrednosti za potrebe finansijskog izveštavanja.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreski efekat poreza na dobitak koji se može prenositi ubuduće do iznosa do kojeg je verovatno da će budući oporezivi dobiti biti dovoljni za pokriće odbitnih privremenih razlika i prenetih poreskih gubitaka.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene poreske razlike. Odložena poreska sredstva i obaveze na 31. decembar 2022. godine su obračunati po trenutno važećoj stopi poreza na dobit od 15% (2021: 15%).

iii. Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih rashoda (Napomena 16).

G. Finansijska sredstva i obaveze

i. Inicijalno priznavanje

Banka inicijalno priznaje date kredite i potraživanja, depozite, primljene kredite i subordinirane obaveze na dan sticanja. Danom sticanja se smatra dan kada se Banka ugovornom odredbom vezala za finansijsko sredstvo ili obavezu. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava priznaje se primenom obračuna na datum poravnjanja, odnosno datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se inicijalno odmerava po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije, koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze osim u slučaju sredstava ili obaveza koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

ii. Klasifikacija

Finansijska sredstva

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava i obaveza zavisi od njihove klasifikacije. Banka klasifikuje prilikom inicijalnog priznavanja svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti,
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL) i

Finansijska sredstva vrednuju se po amortizovanoj vrednosti ako nije označeno kao FVTPL i ukoliko su ispunjena sledeća dva uslova:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova; i
- uslovi ugovora su takvi da na određene datume nastaju novčani tokovi koji se mogu oceniti kao „samo naplata glavnice i kamate“ (SPPI).

Finansijska sredstva vrednuju se po fer vrednosti kroz ostali rezultat samo ako nije označeno kao FVTPL i ukoliko su ispunjena sledeća dva uslova:

- finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilje držanje do dospeća ili prodaja; i
- uslovi ugovora su takvi da na određene datume nastaju novčani tokovi koji se mogu oceniti kao „samo naplata glavnice i kamate“ (SPPI).

Sva finansijska sredstva koja nisu klasifikovana kao da se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili FVOCI odmeravaće se kroz FVTPL.

Procena poslovnog modela

Banka je izvršila preliminarnu procenu ciljeva poslovnog modela na nivou portfolija u okviru kojih se drže finansijski instrumenti na osnovu razmatranja:

- Politika i ciljeva za portfolio uključujući procenu da li je namena portfolija naplata ugovorenih novčanih tokova pod ugovorenim uslovima, održavanje određenog profila kamatnih stopa, usklađivanje ročnosti finansijskih sredstava i obaveza ili ostvarivanje novčanih tokova prodajom tog sredstva;
- Kako se kvalitet portfolija procenjuje i izveštava rukovodstvu Banke;
- Rizika koji utiču na efikasnost poslovnog modela i finansijskih sredstava koja se drže u okviru tog poslovnog modela i kako se tim rizicima upravlja;
- Kako su definisane kompenzacije za rukovodioce poslovnih linija (na bazi fer vrednosti ili na bazi ugovorenih novčanih tokova); i
- Učestalosti, obima i razloga prodaje finansijskih sredstava u prethodnim periodima i očekivanja u vezi budućih prodaja.

U svom poslovanju Banka je usmerena preventivno na kredite komitentima i ova sredstva drži radi prikupljanja novčanih tokova. Prodaje sredstava do sada nisu vršene.

Procena da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate

Za svrhu ove procene glavnica se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja. Kamata se definiše kao element vrednosti novca u vremenu za kreditni rizik koji proizilazi iz iznosa nedospjele glavnice u određenom vremenskom periodu. osnovne troškove rizika (npr. trošak likvidnosti i trošak administriranja) i profitne marže.

Prilikom procene da li su ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate. Banka je razmatrala ugovorne uslove finansijskog sredstva. Ovo znači razmatranje da li finansijsko sredstvo sadrži ugovorene uslove pod kojima može da se promeni vreme ili iznos ugovorenih novčanih tokova kao što su: potencijalni događaji koji mogu da promene vreme i visnu novčanih tokova, uključene odredbe leveridža, uslove prevremene otplate i produženja roka dospeća, uslove koji ograničavaju pravo Banke da zahteva naplatu novčanih tokova, periodičnost kamatnih stopa.

Reklasifikacija

Nakon inicijalnog priznavanja finansijska sredstva se ne mogu reklasifikovati osim u periodu kada Banka promeni svoj poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima.

Finansijske obaveze

Banka klasifikuje svoje finansijske obaveze (osim obaveza po finansijskim garancijama i odobrenim okvirima za kredite) kao da se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Banka nema naznačene finansijske obaveze klasifikovane po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

MSFI 9 zahteva da se promene fer vrednosti finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti priznaju na sledeći način:

- iznos promene fer vrednosti koji se odnosi na promene kreditnog rizika obaveze prikazuje se u okviru ostalog rezultata i
- preostali iznos promene fer vrednosti prikazuje se u okviru bilansa uspeha.

Banka nema naznačene finansijske obaveze klasifikovane kao FVTPL.

iii. Prestanak priznavanja

Finansijska sredstva

Banka prestaje sa priznavanjem finansijskog sredstva (ili dela finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) kada:

- ugovorna prava na novčane tokove od finansijskog sredstva prestanu da važe,
- Banka prenese finansijsko sredstvo u poslovnoj transakciji u kojoj su svi rizici i koristi vlasništva finansijskog sredstva prenesena i
- Banka ne prenese sve rizike i koristi vlasništva nad finansijskim instrumentom. ali prenese kontrolu nad njim.

Svaka korist u prenetom finansijskom sredstvu koje ispunjava uslove za prestanak priznavanja koje je stvoreno ili zadržano od Banke, priznaje se kao zasebno sredstvo ili obaveza u bilansu stanja.

Pri prestanku priznavanja finansijskog sredstva razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvena vrednost proporcionalno alocirana na preneto sredstvo) i zbira dobijene naknade (uključujući svako novo dobijeno sredstvo umanjeno za novu preuzetu obavezu) i svakog akumuliranog dobitka ili gubitka koji je bio priznat u ostalom rezultatu se priznaje u bilansu uspeha.

Banka ulazi u poslovne transakcije gde prenosi sredstva priznata u svom bilansu stanja pri čemu zadržava ceo ili značajan deo rizika i koristi prenetog sredstva ili samo deo. Ukoliko su u potpunosti ili značajno zadržani rizici i koristi onda se preneto sredstva i dalje priznaje. Prenosi sredstava sa zadržavanjem svih ili značajnog dela rizika i koristi predstavljaju npr. repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećoj strani po konkurentskoj stopi prinosa svopa na prenetu sredstva transakcija se računa kao osigurana finansijska transakcija slična kupoprodajnim transakcijama gde banka zadržava sve ili značajan deo rizika i koristi tih sredstava.

U poslovnim transakcijama gde Banka ne zadržava niti prenosi sve ili značajan deo rizika i koristi vlasništva nad finansijskim sredstvom i zadržava kontrolu nad sredstvom. Banka nastavlja da priznaje sredstvo dok je u upotrebi, određenog u onoj meri u kojoj je sredstvo izloženo promenama u vrednosti prenetog sredstva.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju da je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno izmenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremnim priznavanjem nove obaveze dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

iv. Modifikacija finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Ako se uslovi finansijskog sredstva modifikuju onda Banka procenjuje da su novčani tokovi modifikovanog sredstva bitno različiti. Ako su novčani tokovi bitno različiti onda se smatra da su ugovorom utvrđeni novčani tokovi finansijskog sredstva istekli. U tom slučaju prestaje se sa priznavanjem originalnog finansijskog sredstva i priznaje se novo finansijsko sredstvo po fer vrednosti. Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka koji mora biti priznat u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednosti novog finansijskog sredstva.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI”. tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. U momentu inicijalnog priznavanja ovih sredstava očekivani kreditni

gubici tokom veka trajanja uključuju se u obračun efektivne kamatne stope. Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja.

Ako modifikacija finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, banka prvo izračunava bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske imovine koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu sredstva i priznaje rezultirajuću izmenu kao prihod ili trošak zbog modifikacije kroz bilans uspeha. Za finansijska sredstva sa varijabilnom kamatnom stopom inicijalna efektivna kamatna stopa usklađuje se sa tržišnim uslovima u momentu modifikacije.

Za potrebe prestanka priznavanja finansijskog sredstva Banka uzima u obzir kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Ako je razlika u sadašnjoj vrednosti novčanih tokova najmanje 10% modifikacija dovodi do prestanka priznavanja starog i računovodstvenog evidentiranja novog finansijskog instrumenta. Ukoliko je razlika u sadašnjim vrednostima novčanih tokova manja od 10% Banka vrši kvalitativnu analizu da li su uslovi dva instrumenta znatno različiti. Kvalitativna procena može zahtevati visok stepen procene zasnovan na činjenicama i okolnostima svakog pojedinačnog slučaja. Tom prilikom mogu biti uzete u obzir promene referentne valute kredita, način otplate i drugo.

Finansijske obaveze

Banka prestaje sa priznavanjem finansijskih obaveza kada su njihovi uslovi značajano modifikovani i novčani tokovi modifikovane obaveze su značajno različiti. U tom slučaju kreira se nova finansijska obaveza koja se vrednuje po fer vrednosti na osnovu modifikovanih uslova. Ukoliko se modifikacija ne smatra prestankom priznavanja onda se izračunava amortizovana vrednost obaveze diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi uz priznavanje prihoda i rashoda koji proisteknu iz modifikacije kroz bilans uspeha. Za finansijske obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom inicijalna efektivna kamatna stopa usklađuje se sa promenom tržišnih uslova.

v. Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kad Banka ima zakonsko pravo da netira iznose ili kad namerava da ih izmiri na neto osnovi ili da realizuje sredstvo i obavezu istovremeno. Prihodi i rashodi su prikazani na neto osnovi samo kad to MSFI dozvoljava kao i dobiti i gubici iz grupe sličnih transakcija.

vi. Fer vrednost

Odmeravanje fer vrednosti se vrši pod pretpostavkom da se transakcija prodaje imovine ili prenosa obaveze odvija na primarnom tržištu za imovinu ili obavezu ili u odsustvu primarnog tržišta na najpovoljnijem tržištu za imovinu ili obavezu za Banku u datom trenutku.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude i tražnje bez umanjivanja po osnovu transakcionih troškova. Tržište se smatra aktivnim ukoliko se transakcije sredstava ili obaveza učestalo odvijaju i u dovoljnom obimu tako da se može odrediti cena.

Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostali modeli koji obuhvataju sve faktore koje bi tržišni učesnici uzeli u obzir pri određivanju cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je po prirodi transakciona cena – npr. fer vrednost date ili primljene usluge. Ako Banka utvrdi da se fer vrednost pri inicijalnom priznavanju razlikuje od transakcione cene i da fer vrednost nije evidentirana po kotiranoj ceni na aktivnom tržištu za identično sredstvo niti je bazirana na tehnici procenjivanja koja isključivo koristi podatke sa posmatranih tržišta onda se finansijski instrument inicijalno priznaje po fer vrednosti, prilagođen za razgraničenu razliku između fer vrednosti pri inicijalnom priznavanju i transakcione cene. Posledično, ta razlika se priznaje u bilansu uspeha na odgovarajućoj osnovi tokom trajanja instrumenta,

ali ne kasnije od momenta u kom je vrednovanje u potpunosti podržano tržišnim podacima ili izvršenim transakcijama.

Ako sredstvo ili obaveza koja se meri po fer vrednosti ima svoju datu i ponuđenu cenu tada Banka vrednuje sredstva i duge pozicije po ponuđenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije po datoj ceni.

Portfolija finansijskih sredstava i finansijskih obaveza izloženih tržišnom i kreditnom riziku kojima upravlja Banka na bazi neto izloženosti bilo tržišnom bilo kreditnom riziku vrednovana su na bazi cene koja bi bila primljena pri prodaji neto duge pozicije (ili pri kupovini neto kratke pozicije) za izloženosti određenim rizicima. Ova prilagođavanja portfolija su alocirana na individualna sredstva i obaveze na osnovu relativnih prilagođavanja rizikom svakog pojedinačnog instrumenta u portfoliju.

Fer vrednost depozita po viđenju nije manja od iznosa plativog po zahtevu diskontovanih od prvog datuma kada se može tražiti isplata datog iznosa.

Banka priznaje prenose između hijerarhijskih nivoa fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda tokom kog se dogodila promena.

vii. Obezvredjenje

Banka priznaje ispravke vrednosti za očekivani kreditni rizik na sledeće finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha:

- finansijska sredstva koja su dužnički instrumenti,
- date finansijske garancije i
- preuzete obaveze po odobrenim kreditima.

Banka priznaje trošak ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9 u iznosu koji je jednak očekivanom kreditnom gubitku u toku celog veka trajanja sredstva (lifetime ECL) osim u sledećim slučajevima kada će se priznavati 12 - mesečni očekivani kreditni gubici:

- dužnički instrumenti za koje se utvrdi da imaju nizak rizik na izveštajni datum. Banka smatra da je ovo slučaj kada je kreditni rejting dužničkog instrumenta ekvivalentan opštoj definiciji „klase podobne za investiranje“; i
- ostala finansijska sredstva (osim potraživanja za kredite) za koje se kreditni rizik nije značajno povećao od inicijalnog priznavanja.

12 - mesečni očekivani kreditni gubici su očekivani kreditni gubici koji nastaju ukoliko se defaultni događaj desi u toku 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Finansijski instrumenti za koje se priznaju 12 - mesečni očekivani kreditni gubici svrstavaju se u Nivo 1: finansijske instrumente koji imaju nizak kreditni rizik.

Životni (lifetime) očekivani gubici – navedeni kreditni gubici su posledica mogućih događaja default-a tokom celog očekivanog života finansijskog instrumenta. Finansijski instrumenti za koje se priznaju životni (lifetime) očekivani gubici svrstavaju se u Nivo 2: finansijski instrumenti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Obračun očekivanih gubitaka po kreditnom riziku

Obračunati očekivani kreditni gubici predstavljaju verovatnoćom ponderisane procene kreditnih gubitaka (tj. sadašnja vrednost svih manjkova gotovine) tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. dok je sam manjak gotovine razlika između tokova gotovine koji pripadaju Banci po ugovoru i tokova gotovine koje Banka očekuje da primi.

Za neobezvređena finansijska sredstva kreditni gubitak je sadašnja vrednost razlike između ugovornih tokova gotovine koji pripadaju Banci po ugovoru i tokova gotovine koje Banka očekuje da primi dok je u slučaju obezvređenih sredstava to razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine. Za nepovučene obaveze po odobrenom kreditu gubitak je sadašnja vrednost razlike između ugovornih novčanih tokova koji pripadaju Banci ako imalac obaveze po zajmu povuče sredstva zajma i novčanih tokova koje Banka očekuje da primi ako se zajam povuče

dok kod datih finansijskih garancija on predstavlja očekivana plaćanja kojima se nadoknađuje gubitak držaoca koji nastaje usled neizvršenja plaćanja umanjene za iznose koje Banka očekuje da će naplatiti. Detalji su dati u Napomeni 6.A.

Restrukturirana finansijska sredstva

Ako su uslovi finansijskog sredstva predmet pregovora ili su modifikovani ili je postojeće finansijsko sredstvo zamenjeno novim zbog finansijskih poteškoća u koje je zapao klijent vrši se procena da li je potrebno prestati sa priznavanjem finansijskog sredstva i očekivani kreditni gubitak se meri na sledeći način:

- Ako očekivano restrukturiranje neće rezultirati u prestanku priznavanja postojećeg finansijskog sredstva očekivani novčani tokovi koji proističu iz modifikovanog finansijskog sredstva su uključeni u izračunavanje manjka novčanih tokova od postojećeg finansijskog sredstva.
- Ako će očekivano restrukturiranje rezultirati prestankom priznavanja postojećeg finansijskog sredstva očekivana fer vrednost novog sredstva tretira se kao konačni novčani tok postojećeg finansijskog sredstva u trenutku prestanka priznavanja, iznos se uključuje u izračunavanje manjka novčanih tokova postojećeg finansijskog sredstva koji se diskontuju od očekivanog datuma prestanka priznavanja do izveštajnog datuma uz primenu originalne efektivne kamatne stope postojećeg finansijskog sredstva.

Politika otpisa potraživanja

Banka otpisuje kredite, potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju kada utvrdi da su nenaplativa (detaljno u napomeni 6(A)(III)).

H. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju novčana sredstva Banke na žiro i IPS računu Narodne banke Srbije, stanje blagajne (papirni i novac u metalu), račune kod Centralne banke i visoko likvidna finansijska sredstva (sredstva čija je originalna ročnost do tri meseca). Gotovina i gotovinski ekvivalenti se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Žiro račun obuhvata obaveznu dinarsku rezervu u skladu sa NBS regulativom po osnovu Odluke o obaveznoj rezervi Banke kod NBS.

Banka obračunava i izdvaja dinarsku i deviznu obaveznu rezervu u visini, na način i u rokovima koji su utvrđeni Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne Banke („Službeni glasnik RS“ br. 3/2011, 31/12, 57/12, 78/12, 107/12, 62/13, 125/14, 4/15, 78/15, 102/15, 76/2018) koja između ostalog definiše način utvrđivanja osnovice za obračun dinarske i devizne obavezne rezerve i stopu obavezne rezerve. Banka u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom računu i prosečno dnevno stanje devizne obavezne rezerve na deviznim računima kod NBS, u iznosima obračunatim na način definisan navedenim propisima NBS kojima se reguliše obavezna rezerva banaka.

I. Hartije od vrednosti

Hartije od vrednosti su nederivatna finansijska sredstva koje banka stiče ili preuzima u svrhu prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti i koja mogu biti prodana usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursevima stranih valuta ili cene kapitala.

Početno priznavanje i naknadno vrednovanje hartija od vrednosti vrši se po fer vrednosti kroz bilans upeha (FVTPL). Transakcioni troškovi priznaju se u bilansu uspeha. Sve promene fer vrednosti u toku držanja instrumenata se priznaju kao deo neto prihoda po osnovu promene fer vrednosti instrumenata.

J. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti uključuju kredite i potraživanja klijentima koja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i Banka ne namerava da ih proda u kratkom roku. Oni nastaju kada Banka emituje novac ili vrši

usluge direktno dužniku bez namere da trguje potraživanjima. Krediti i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja prema bankama, drugim finansijskim institucijama i komitentima.

Kredit i potraživanja klijentima se inicijalno odmeravaju po fer vrednosti i naknadno se odmeravaju po njihovoj amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope. Amortizovana vrednost obuhvata i troškove koji mogu nastati u međuvremenu kao i diskonte i premije prilikom izmirenja.

Kredit i potraživanja se odobravaju u dinarima i dinarima indeksiranim u eurima. Ovi krediti se reprocenjuju po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan izveštavanja. Efekti reprocenja se obuhvataju u okviru neto rezultata po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Pozicija bilansa stanja Kredit i potraživanja klijentima uključuje

- kredite i potraživanja merene po amortizovanoj vrednosti koji se na početku mere po fer vrednosti uvećanoj za inkrementalne direktne transakcione troškove, a naknadno po amortizovanoj vrednosti koristeći metodu efektivne kamate;
- kredite i potraživanja koji se obavezno mere po fer vrijednosti kroz bilans uspeha ili su označeni kao pozicije koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspeha za koje se promene fer vrednosti odmah priznaju u bilansu uspeha.

K. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i opremu čine građvinski objekti, oprema, ostala osnovna sredstva i ulaganja u tuđa osnovna sredstva radi obavljanja delatnosti.

i. Priznavanje i odmeravanje

Od 1. januara 2012. godine Banka je promenila računovodstvenu politiku za odmeravanje nekretnina i prešla sa modela amortizovane vrednosti na model revalorizacije. Razlika između revalorizacione i knjigovodstvene vrednosti nekretnina na dan promene je priznata kao revalorizacioni dobitak u okviru revalorizacionih rezervi. Prema modelu revalorizacije, nakon priznavanja nekretnine, čija se fer vrednost može pouzdano izmeriti, biće evidentirana po revalorizacionoj vrednosti što će biti njena fer vrednost na dan revalorizacije umanjena za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od obezvređenja. Revalorizacija se vrši dovoljno često kako se knjigovodstvena vrednost ne bi značajno razlikovala od vrednosti koja bi bila dobijena uz primenu modela fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda.

U skladu sa računovodstvenom politikom Banke procena vrednosti nekretnina vrši se uvek kada se javi oscilacija fer vrednosti u odnosu na sadašnju knjigovodstvenu vrednost u materijalno značajnom iznosu, a ukoliko takvih oscilacija nema procena se vrši u periodu od tri do pet godina.

Banka koristi pristup eliminacije za nekretnine vrednovane po fer vrednosti, npr. Banka eliminiše akumuliranu amortizaciju u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost sredstva.

Troškovi obuhvataju izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstava.

Vrednovanje postrojenja i opreme se vrši po metodu nabavne vrednosti. odnosno postrojenja i oprema se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupnu obračunatu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu umanjenja vrednosti.

Nabavka softvera koji predstavlja sastavni deo opreme kapitalizuje se kao sastavni deo te opreme.

Kada delovi iste nekretnine ili opreme imaju različit vek korišćenja onda se oni vode odvojeno (najveće komponente) kao zasebna nekretnina ili oprema.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskknjižavaju se iz evidencije po otuđenju zbog tehničke zastarolosti ili kada se ne očekuje buduća ekonomska korist od upotrebe. Dobici ili gubici nastali iz otuđenja nekretnina i opreme (obračunati kao razlika između neto prodajnih vrednosti i knjigovodstvenih vrednosti) priznaju se u bilansu uspeha odgovarajućeg perioda u okviru ostalih poslovnih prihoda, odnosno ostalih rashoda.

ii. Naknadni troškovi

Naknadni troškovi se mogu kapitalizovati samo ukoliko su verovatne buduće ekonomske koristi za Banku po osnovu tih izdataka.

Trošak zamene dela nekretnine ili opreme priznaje se u visini knjigovodstvene vrednosti sredstva ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi integrisane u okviru tog dela priticati Banci i ako se može pouzdano odrediti trošak tog sredstva. Troškovi dnevnog servisiranja se priznaju u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

iii. Amortizacija

Amortizacija se priznaje u bilansu uspeha po proporcionalnoj metodi tokom procenjenog veka upotrebe svakog dela nekretnine i opreme, jer najbolje odražava način njihove očekivane potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu. Obračun amortizacije počinje od narednog meseca od kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Sredstva uzeta u zakup se amortizuju tokom celog korisnog veka trajanja sredstava sa pravom korišćenja.

Procenjeni korisni vek trajanja za tekući i uporedni period su:

Opis	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Godišnja %
Nekretnine	40	2.5
Nameštaj i ostala oprema	3 - 10	10 - 33.3
IT oprema	5	20
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	2 - 10	10 - 50
Sredstva sa pravom korišćenja	1 - 10	10 - 100

Metod amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti procenjuju se na kraju svakog izveštajnog perioda i ukoliko je potrebno prilagođavaju se. Nije bilo promena u stopama i procenjenom korisnom veku trajanja tokom 2022. godine.

L. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i akumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

Naknadni troškovi na nematerijalnoj imovini se kapitalizuju samo ako povećavaju buduću ekonomsku korist sadržanu u sredstvu na koje se odnosi. Svi ostali rashodi se vrednuju u bilansu uspeha kada nastanu.

Amortizacija se priznaje u bilansu uspeha primenom proporcionalne metode na procenjeni korisni vek sredstva počev od dana kada je sredstvo spremno za upotrebu jer najbolje odražava način njihove očekivane potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu. Procenjeni korisni vek upotrebe nematerijalne imovine je 10 godina, dok je amortizaciona stopa 10% (važi za oba perioda).

Metod amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti procenjuju se na kraju svakog izveštajnog perioda i ukoliko je potrebno prilagođavaju se.

M. Obezvredjenje nefinansijskih sredstava

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava Banke, izuzev ulaganja u nekretnine i odlozenih poreskih sredstava, procenjuje se na kraju svakog izveštajnog perioda kako bi se utvrdilo da li postoje indikacije obezvređenja. Ukoliko takva indikacija postoji onda se pristupa proceni nadoknadive vrednosti tog sredstva.

Nadoknativi iznos sredstva ili jedinice koja generise gotovinu je veća od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Pri proceni sredstva u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi se svode na sadašnju vrednost primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika svojstvenom sredstvu ili jedinici koja generise gotovinu.

Rashod od obezvređenja se priznaje kada je knjigovodstvena vrednost sredstva koje generise gotovinu veća od nadoknadive vrednosti. Rashod po osnovu obezvređenja se priznaju u bilansu uspeha. Rashod od obezvređenja vrednosti se ukida ukoliko je došlo do promene u proceni korišćenoj za određivanje nadoknativog iznosa.

Gubitak od obezvređenja vrednosti priznat u prethodnim periodima se procenjuje na svaki datum izveštavanja ukoliko postoje indikacije da je gubitak smanjen ili više ne postoji. Ovaj gubitak se ukida samo u onoj meri u kojoj knjigovodstvena vrednost ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila određena nakon amortizacije, da gubitak nije bio priznat.

N. Depoziti, obaveze prema bankama, subordinirane obaveze

Depoziti komitenata, primljeni krediti od banaka i komitenata i subordinirane obaveze su izvori finansiranja Banke.

Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci inicijalno se priznaju po fer vrednosti uvećanoj za pripisive troškove transakcija osim finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja iskazuju se po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope.

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze inicijalno se priznaju po fer vrednosti uvećanoj za pripisive troškove transakcija osim finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja iskazuju se po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope.

O. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja, kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih tokova po stopi pre poreza koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i po potrebi rizik koji je specifičan za tu obavezu. Izuzetak su rezervisanja za sudske sporove koje Banka utvrđuje na osnovu iznosa tužbenih zahteva i troškova spora za koje procenjuje ishode (Napomena 33 A).

Banka vrši rezervisanja za potencijalne gubitke po preuzetim potencijalnim obavezama, za potencijalne odlive po sudskim sporovima, za isplatu zaposlenih po osnovu otpremnina i druge potencijalne obaveze ako ispunjavaju uslove priznavanja.

Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida u korist prihoda. Rezervisanja se prate po vrstama i mogu da se koriste samo za izdatke za koje su prvobitno bila priznata. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

P. Beneficije zaposlenih

Kratkoročne beneficije zaposlenih

Kratkoročne beneficije zaposlenih u Banci obuhvataju poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje, beneficije u vezi sa neiskorišćenim odmorima zaposlenih i bonuse.

Kratkoročne naknade zaposlenima u nediskontovanom iznosu beneficija za koje se očekuje da će biti isplaćene po osnovu usluga koje su zaposleni pružili u određenom periodu se priznaju kao rashod u tom periodu.

Akumulirana nadoknađena odsustva (godišnji odmori) se mogu preneti i koristiti u budućim periodima ako se pravo iz tekućeg perioda ne iskoristi u potpunosti. Troškovi nadoknade odsustva priznaju se u iznosu koji Banka očekuje da plati kao rezultat neiskorišćenog prava akumuliranog na dan bilansa stanja. U slučaju neakumuliranog nadoknađenog odsustva, obaveza ili trošak se priznaju kada nastanu.

Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji važe u Republici Srbiji, Banka ima obavezu da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima socijalnog osiguranja. Ove obaveze podrazumevaju uplatu doprinosa u ime zaposlenog i od strane poslodavca, u iznosu koji se obračunava primenom posebnih, zakonom propisanih stopa. Banka je takođe zakonski obavezna da zaposlenima obustavi doprinose iz bruto zarade i da u njihovo ime prenese zadržane delove direktno u odgovarajuće državne fondove. Ovi doprinosi koji se plaćaju u ime zaposlenog i poslodavca knjiže se na teret rashoda perioda u kome su nastali.

Definisane beneficije nakon zaposlenja

Obaveze Banke nakon prestanka radnog odnosa obuhvataju rezervisanja zakonom propisane otpremnine prilikom odlaska u penziju.

U skladu sa Zakonom o radu i članom 92. Poslovnika Banke, zaposleni imaju pravo na otpremnine u visini dve zarade ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu penzionisanja ili u iznosu dve prosečne zarade isplaćene u Republici Srbiji, prema najnovijim objavljenim podacima Republičkog zavoda za statistiku, u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Detalji i pretpostavke obračuna rezervisanja za beneficije zaposlenih su data u okviru napomene 29 Rezervisanja.

41. OBJAVLJENI STANDARDI KOJI JOŠ NISU U PRIMENI

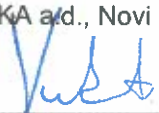
U trenutku odobrenja priloženih finansijskih izveštaja objavljeni su sledeći standardi i tumačenja koji će se primenjivati u narednim periodima:

- Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (izmene MRS 1) u primeni od 1. januara 2023. godine – opšti pristup klasifikaciji obaveza u MRS 1 koji se zasniva na ugovorenim aranžmanima koji postoje na dan izveštavanja,
- Izmene MSFI 17 u primeni od 1. januara 2023. godine – izmene imaju za cilj da pomognu kompanijama u implementaciji standarda i olakšaju im da pojašne svoje finansijske performanse,
- Prodaja ili doprinos sredstava u odnosu investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (Izmene MSFI 10 i IAS 28) - opciono sa neograničenim datumom primene,
- Izmene i dopune MRS 12 u primeni od 1. januara 2023. godine – izmene i dopune pojašnjavaju da se oslobađanje za početno priznavanje predviđeno u MRS 12 ne primenjuje na transakcije poput obaveza za lizing i rashodovanje pri čemu svako priznavanje odloženog poreskog sredstva podleže kriterijumima nadoknadivosti prema MRS 12.

Rukovodstvo Banke trenutno razmatra uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske izveštaje Banke. kao i datum njihovog stupanja na snagu.

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d., Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora

Godišnji izveštaj o poslovanju za 2022. godinu

Sadržaj:

Uvodna reč predsednika Izvršnog odbora	3
Korporativno upravljanje	4
Opis poslovnih aktivnosti	5
Rezultati poslovanja	6
Kreditiranje poljoprivrednika	6
Kreditiranje preduzetnika i malog biznisa	6
Kreditiranje penzionera i zaposlenih	6
Depozitno poslovanje	7
Bilans stanja	7
Bilans uspeha	9
Osnovni pokazatelji poslovanja	10
Kapital	10
Politike upravljanja rizicima	11
Ocena efikasnosti upravljanja rizicima	15
Budući razvoj banke	15
Organizaciona struktura	16
Adrese filijala i poslovnica	17
Nefinansijski izveštaj	18
Poslovni model Banke	18
Uticaj na zajednicu	18
Edukacija o održivom razvoju	19
Upravljanje ciljevima održivog razvoja (SDG)	19
Ulaganja u cilju zaštite životne sredine	21
Socijalna i kadrovska pitanja	22
Borba protiv korupcije i pitanja u vezi podmićivanja	24
Aktivnosti u polju istraživanja i razvoja	26
Marketing aktivnosti - rebrandiranje	26
Događaji nastali nakon datuma Bilansa stanja	27

Uvodna reč predsednika Izvršnog odbora

U 2022. godini, 3 Banka nastavila je sa rastom i uspešnim poslovanjem, balansirajući socijalne i finansijske ciljeve uprkos izazovima uzrokovanim geopolitičkim i makroekonomskim faktorima. Više od dobrih poslovnih rezultata ponosni smo na činjenicu da nam klijenti čak i u uslovima velikih neizvesnosti ukazuju poverenje, i prepoznaju nas kao pouzdanog partnera u realizaciji ličnih i poslovnih ciljeva.

Kreditni portfolio ostvario je rast od 22% i na kraju godine iznosio je 20,4 milijardi RSD. Broj kreditnih klijenata porastao 15% pa smo godinu završili sa više od 75.000 kreditnih klijenata.

Banka je zadržala prvo mesto na tržištu po broju kreditiranih poljoprivrednih gazdinstava uz istovremeni snažan rast u segmentu preduzetnika, dok je u segmentu kreditiranja stanovništva Banka zabeležila blagi rast tržišnog učešća. Na kraju 2022. godine ukupno tržišno učešće Banke u broju kredita iznosilo je 4.4%.

Depoziti klijenata takođe su ostvarili ciljani rast i dostigli nivo od 15,1 milijardi RSD na kraju godine.

Kao i prethodnih godina, socijalne performanse Banke bile su u skladu sa poslovnim. Čak 73% klijenata bilo je iz ruralnih krajeva, dok je udeo tzv. "underbanked" klijenata, odnosno klijenata koji nisu imali pristup kreditiranju do sada, iznosio odličnih 41%. Ovo ukazuje da se držimo pravca koji smo zacrtali našom misijom i strategijom, a to je poboljšanje pristupa kreditima za kategorije klijenata kojima je ovaj pristup otežan, drugim rečima – finansijska inkluzija.

U 2022. nastavili smo sa procesom digitalizacije i napravili prvi iskorak ka kreiranju digitalne ponude ka klijentima. Implementiran je prvi digitalni proizvod koji omogućava klijentima da realizuju kredit bez ijednog dolaska u banku čime smo dostupnost finansijskih usluga podigli na još viši nivo, posebno za one klijente kojima je ovaj pristup ograničen. Istovremeno, postavili smo dobru osnovu za dalji razvoj digitalnih proizvoda za različite segmente klijenata.

Nakon uspešne promene vlasničke strukture i promene imena banke završen je proces rebrandiranja svih poslovnica banke koje sada ponosno nose logo 3Bank koji simbolično oslikava tri osnovna cilja našeg delovanja: ostvarivanje pozitivnog uticaj na ekonomiju, društvo i životnu sredinu.

Nova struktura akcionara, koju čine jedne od najpoznatijih banka u oblasti zelenog kreditiranja u Evropi, otvorila nam je novi strateški pravac u kome želimo da obogatimo ponudu banke proizvodima koji će imati pozitivan uticaj na životnu sredinu i dati značajan doprinos „zelenoj tranziciji“ u Republici Srbiji.

Postignuti rezultati ostvareni su kako zahvaljujući bezrezervnoj podršci naših akcionara, tako i izuzetnom zalaganju i profesionalnosti naših zaposlenih. Ovom prilikom im se, u ime Izvršnog odbora, zahvaljujem na trudu, spremnosti na usavršavanje i posvećenosti razvijanju odnosa partnerstva i poverenja sa našim klijentima.

Vladimir Vukotić, Predsednik Izvršnog odbora 3 Banke

Korporativno upravljanje

Do 19.11.2020. godine jedini akcionar Opportunity banke ad. Novi Sad je bio Opportunity Transformation Investments, Inc (OTI) - holding kompanija osnovana u junu 2000. godine čiji je primarni cilj držanje vlasničkih udela u Opportunity International partnerskim bankama. OTI je 2002. godine osnovao Opportunity Štedionicu u Novom Sadu radi obezbeđivanja finansijskih usluga mikro i malim preduzetnicima i podrške zapošljavanju u Republici Srbiji, a 2007. godine se uspešno transformisala u banku u skladu sa dozvolom Narodne banke Srbije. Dana 19.11.2020. godine sprovedena je transakcija kojom je OTI prodao 77,99% akcija Opportunity banke konzorcijumu investitora. Svi investitori, a sada novi akcionari, poput 3 Banke (ime banke promenjeno dana 22.11.2021. godine) članovi su GABV - Globalne alijanse banaka sa vrednostima. Akcionarska struktura na 31.12.2022. godine izgleda ovako:

Akcionar	Broj akcija	Nominalna vrednost u dinarima po akciji	Ukupan iznos u dinarima	Procenat vlasništva
OPPORTUNITY TRANSFORMATION INVESTMENTS INC.	5,941	60,000	356,460,000	19.99%
UMWELTBANK AKTIENGESELLSCHAFT	8,915	60,000	534,900,000	30.00%
GLS GEMEINSCHAFTSBANK EG	5,940	60,000	356,400,000	19.99%
Triodos SICAV II	4,161	60,000	249,660,000	14.00%
LEGAL OWNER TRIODOS FUNDS B.V. / TRIODOS FAIR SHARE FUND	4,161	60,000	249,660,000	14.00%
Vladimir Vukotić	315	60,000	18,900,000	1.06%
Novak Rakočević	165	60,000	9,900,000	0.56%
Zorica Sedlar	75	60,000	4,500,000	0.25%
Rajko Maljković	45	60,000	2,700,000	0.15%

SASTAV UPRAVNOG ODBORA NA DAN 31.12.2022. GODINE

IME I PREZIME	Predstavlja	Lice nezavisno od banke	Iskustvo iz oblasti finansija
Andrew Pospelovsky	Nezavisan	DA	Više od 6 godina
Frazer Hume	OTI	NE	Više od 6 godina
Zorica Stevanović	Nezavisan	DA	Više od 6 godina
Jelena Bulatović	Nezavisan	DA	Više od 6 godina
Georg Christoph von Carlowitz	GLS	NE	Više od 6 godina
Timotheus Gordinou de Gouberville Crijns	Triodos	NE	Više od 6 godina
Goran Bašić	Umweltbank	NE	Više od 6 godina

SASTAV IZVRŠNOG ODBORA NA DAN 31.12.2022. GODINE

IME I PREZIME	Funkcija	Iskustvo iz oblasti finansija
Vladimir Vukotić	Predsednik	Više od 6 godina
Zorica Sedlar	Član	Više od 6 godina
Brankica Kuveljić	Član	Više od 6 godina
Novak Rakočević	Član	Više od 6 godina
Rajko Maljković	Član	Više od 6 godina

Opis poslovnih aktivnosti

3 Bank AD Novi Sad obezbeđuje kredite i druge finansijske usluge preduzetnicima, mikro i malim preduzećima, ruralnim domaćinstvima i poljoprivrednim gazdinstvima u Republici Srbiji, kao i drugim klijentima koji imaju otežan pristup finansijskim uslugama. Naši proizvodi namenjeni su započinjanju ili razvijanju poslovanja ili poljoprivredne proizvodnje, kreiranju novih i održanju postojećih radnih mesta i naposljetku obezbeđivanju boljeg života za naše klijente i njihove porodice, a posebno smo posvećeni razvoju lokalnih zajednica u manjim ruralnim sredinama udaljenim od gradova, u kojima finansijske usluge nisu lako dostupne, a preko su potrebne.

Želimo da postanemo lider u pružanju finansijskih usluga malim preduzećima, preduzetnicima i malim poljoprivrednim gazdinstvima u Republici Srbiji, a to činimo kroz podršku privatnog preduzetništva i otvaranjem novih mogućnosti za nezaposlene i ekonomski ugrožene u Srbiji.

Od svog osnivanja do kraja 2022. godine, 3Banka je u Srbiji isplatila 347,834 kredita u iznosu od 960 miliona evra čime je otvoreno 64,657 novih radnih mesta, a pomogli smo održanje 321,499 postojećih radnih mesta.

Na kraju 2022. godine, 3Banka je imala:

- Kreditni portfelj u iznosu od 20.4 milijardi dinara i 15.1 milijardi dinara štednje
- 623 zaposlena u 38 poslovnih jedinica uključujući i centralu banke

Ljudski resursi

Na kraju 2022. godine, 3 Banka je imala 623 zaposlena. Zastupljenost muškaraca (258) je manja u odnosu na zastupljenost žena (365), a prosečna starost zaposlenih u Banci je 33 godine. Odeljenje za ljudske resurse Banke organizuje redovne obuke zaposlenih, kako interne tako i eksterne. Strateški cilj u domenu ljudskih resursa za 2022. godinu je bio dalje jačanje korporativne kulture zasnovane na psihološkoj bezbednosti na radnom mestu.

Broj zaposlenih:

	Broj		Broj
Izvršni odbor	5	Direktori mini regija	8
Više rukovodstvo	5	Direktori filijala i poslovnica	37
Srednje rukovodstvo	42	Zaposleni	526
UKUPNO			623

Rezultati poslovanja

Kreditiranje poljoprivrednika

3 Banka od svog osnivanja u Srbiji 2002. godine pa do danas, snažno podržava razvoj i poslovanje registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, bilo da su komercijalnog ili nekomercijalnog karaktera.

Od samog početka poslovanja u Srbiji veoma značajna ciljna grupa za 3 Banku jesu klijenti koji žive i rade u ruralnim krajevima, bave se poljoprivrednom proizvodnjom, i to im je jedini ili dodatni izvor prihoda.

Cilj 3 Banke jeste podrška razvoju ruralnih područja i lokalnih zajednica čime sprovodimo našu misiju, a to je samozapošljavanje - otvaranje novih radnih mesta, stvaranje mogućnosti za pokretanje sopstvene mikro i male proizvodnje ili povećanje i osavremenjavanje intenzivne poljoprivredne proizvodnje.

U 2022. godini je isplaćeno 25% više u iznosu i 3% kredita više u broju u odnosu na prethodnu godinu i istovremeno kreditni portfolio je uvećan za 17% u odnosu na 2021. godinu.

Kreditiranje preduzetnika i malog biznisa

Biznis krediti koje odobrava 3 Banka namenjeni su svim registrovanim preduzetnicima i privatnim privrednim društvima u Srbiji.

Kredit se odobravaju za poslovne aktivnosti iz sektora proizvodnje, usluga i trgovine, a cilj nam je da stimuliramo razvoj preduzetništva i na taj način doprinesemo stvaranju novih radnih mesta i smanjenju nezaposlenosti.

U 3 Banci kreditna podrška biznis sektoru je potpuna, od osnaživanja malih početničkih ideja za bavljenje sopstvenim biznisom, preko pružanja podrške i unapređenja preduzetničkih poduhvata bez obzira na veličinu projekta ili veličinu firme, do brige o malim i velikim potrebama biznis sektora za prevazilaženje brojnih tekućih ili investicionih problema.

U 2022. godini je realizovano 29% kredita više u odnosu na prethodnu godinu, dok je kreditni portfolio rastao za 35% u odnosu na 2021. godinu, uz zadržavanje visokog kvaliteta portfolija.

Kreditiranje penzionera i zaposlenih

Kao i prethodnih godina, Banka je usmerila pažnju na kreiranje posebnih proizvoda i usluga namenjenih stanovništvu kako bismo podržali još veći broj klijenata sa otežanim pristupom finansijskim uslugama, posebno one u ruralnim krajevima Srbije i sa niskim primanjima kao ciljne grupe na koju je 3 Banka posebno fokusirana.

Kredit za penzionere i zaposlene omogućavaju širokom sloju stanovništva koji ima otežan pristup finansiranju da koriste naše proizvode i na taj način poboljšaju životni standard svojih domaćinstava i članova porodice.

U 2022. godini je isplaćeno 52% kredita više u broju u odnosu na prethodnu godinu uz rast kreditnog portfolija za 15% u odnosu na 2021. godinu.

Depozitno poslovanje

Depozitna strategija Banke za 2022. godinu bila je zasnovana na obezbeđivanju okvira za postizanje i održavanje adekvatnog nivoa stabilnih depozita i na povećanju prosečne kamatne stope u skladu sa kretanjem na tržištu za depozitne proizvode.

Na dan 31.12.2022. godine Banka je ostvarila godišnji rast depozita od 18% i raspolaže sa RSD 15.1 milijarde depozita, od čega su 85% čine depoziti fizičkih lica.

Povećana je prosečna nominalna kamatna stopa na ukupne RSD depozite za 119 b.p. i na ukupne EUR depozite za 50 b.p., dok je stanje ukupnih neopozivih depozita pravnih lica povećano za 4%.

U ročnoj strukturi devizne štednje u evrima dugoročni depoziti zauzimaju 33% od ukupnih depozita i beleže smanjenje učešća za 3 p.p., dok u ročnoj strukturi dinarskih depozita dugoročni depoziti imaju učešće u obimu od 52% ukupnih depozita i beleže povećanje učešća za 3 p.p. U valutnoj strukturi 50% čine depoziti u dinarima.

Bilans stanja

U 000 RSD			
BILANS STANJA	31-Dec-22	31-Dec-21	% promena
Gotovina	3,445,787	2,255,148	52.8%
Kredit i potraživanja	22,453,720	18,501,741	21.4%
Osnovna sredstva	889,352	746,276	19.2%
Ostala aktiva	104,265	200,382	-48.0%
Ukupna aktiva	26,893,124	21,703,547	23.9%
Depoziti i ostale obaveze	20,446,324	15,708,934	30.2%
Subordinirane obaveze	1,186,884	1,185,456	0.1%
Ostala pasiva	595,050	555,845	7.1%
Kapital	4,664,866	4,253,312	9.7%
Ukupna pasiva	26,893,124	21,703,547	23.9%

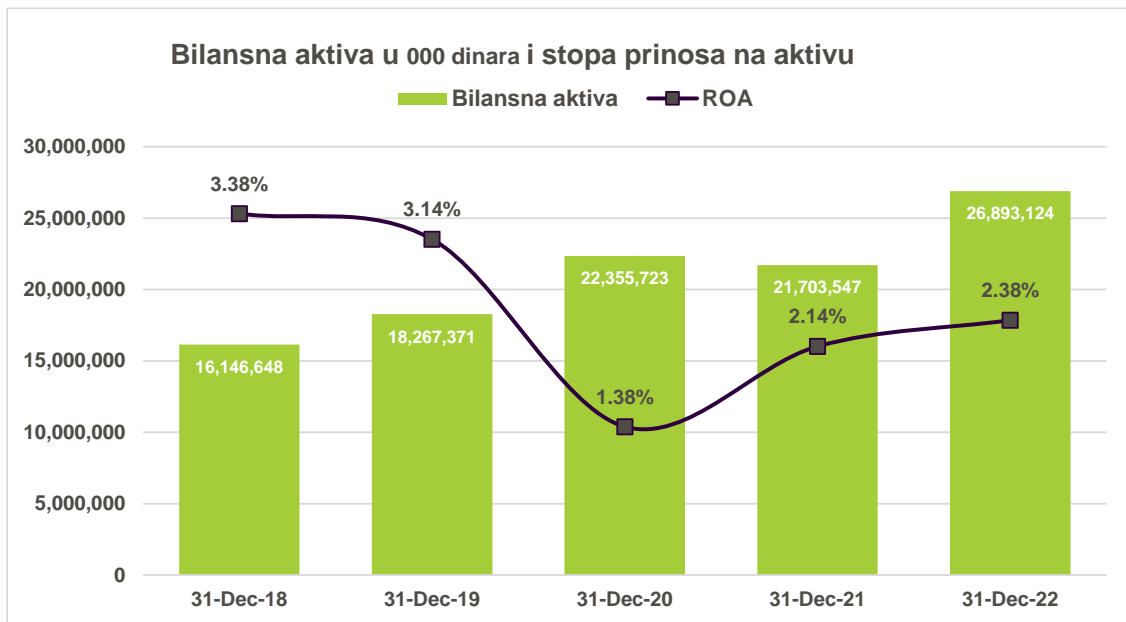
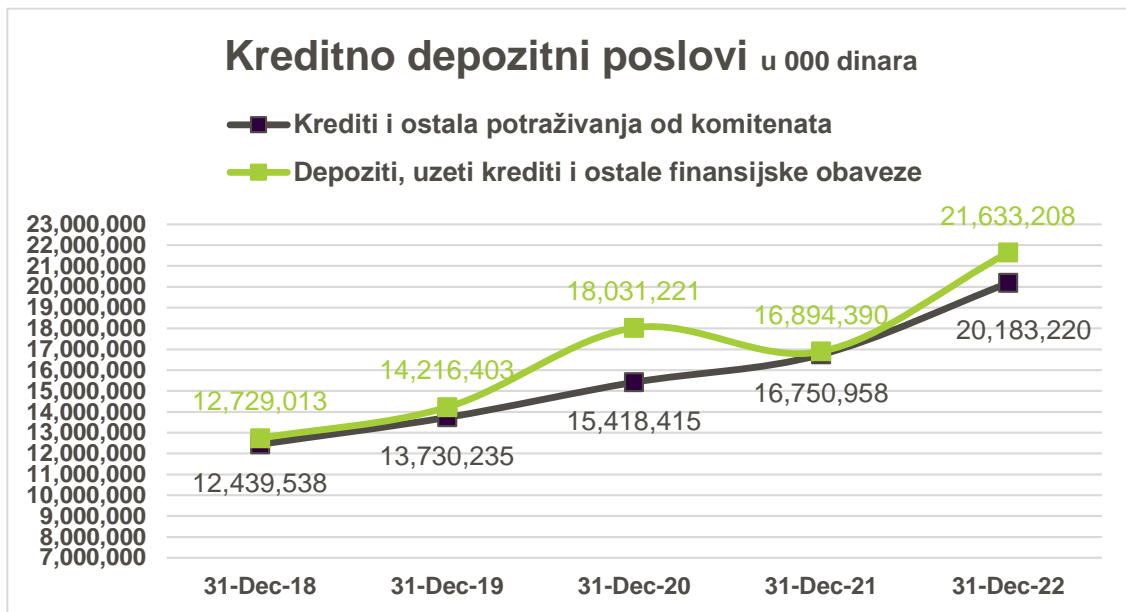
Bilansna aktiva Banke je u 2022. godini veća za RSD 5.19 milijardi ili 23.9% u odnosu na prethodnu godinu.

Kredit i potraživanja od klijenata i banaka su povećani za RSD 4.0 milijarde, odnosno 21%. Na dan 31.12.2022. godine ukupni plasmani iznosili su RSD 22.5 milijarde, što čini 83% ukupne bilansne aktive.

Depoziti klijenata iznose RSD 15.1 milijarde, što čini 56% od ukupne bilansne pasive. U 2022. godini depoziti klijenata su povećani za RSD 2.3 milijarde ili 18%.

Stanje uzetih kredita na kraju godine iznosilo je RSD 5 milijardi i u odnosu na prethodnu godinu više je za 92% odnosno RSD 2.4 milijardi.

Subordinirane obaveze nisu imale promene u odnosu na prošlu godinu, stanje glavnice subordiniranih kredita na kraju 2022. godine iznosi RSD 1.2 milijarde.

Posmatrajući petogodišnji period 2018.-2022. godine, bilansna aktiva beleži rast izuzev u 2021. godini usled smanjenja visokog nivoa likvidne aktive koja je rezultat strateške odluke rukovodstva Banke u cilju optimizacije likvidnosti. Kada je u pitanju kretanje prinosa na aktivu, ROA je u 2019. godini u odnosu na

2018. godinu opala zbog relativno većeg rasta aktive (14%) nego što je rastao profit. Dalji pad ROA u 2020. godini posledica je pada profita usled događaja izazvanih Covid pandemijom. Od 2021. godine porast profita prevazilazi porast prosečne bilansne aktive, pre svega u 2021. godini kad profit raste za 67% u odnosu na porast prosečne bilansne aktive (8%), dok u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu profit raste za 23%, a prosečna aktiva za 10%. Sve navedeno rezultira porastom prinosa na aktivu. Na dinamičan rast profita najviše je uticala rastuća finansijska margina u 2021. i 2022. godini (18% i 20% respektivno) uz opadajući trend rasta operativnih troškova (21% i 13% respektivno).

Bilans uspeha

U 000 RSD			
BILANS USPEHA	31-Dec-22	31-Dec-21	% promena
Prihodi od kamata	3,545,275	3,079,062	15.1%
Rashodi kamata	(627,890)	(609,228)	3.1%
Neto prihod po osnovu kamata	2,917,385	2,469,834	18.1%
Prihodi od naknada i provizija	70,659	50,021	41.3%
Rashodi od naknada i provizija	(36,836)	(45,335)	-18.7%
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	33,823	4,686	621.8%
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti	0	(63)	-100.0%
Neto prihod/rashod od kursnih razlika	60	(1,707)	-103.5%
Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(217,795)	(77,280)	181.8%
Ostali poslovni prihodi	211	596	-64.6%
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1,176,625)	(964,048)	22.1%
Troškovi amortizacije	(118,440)	(105,666)	12.1%
Ostali prihodi	19,888	10,774	84.6%
Ostali rashodi	(880,234)	(866,680)	1.6%
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	578,273	470,446	22.9%
Porez na dobitak	(89,864)	(82,415)	9.0%
Dobitak/gubitak po osnovu odloženih poreza	6,629	12,356	153.7%
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	495,038	400,387	23.6%

Osnovni pokazatelji poslovanja

U 2022. godini prihodi od kamata zabeležili su rast od 15,1% dok su rashodi od kamata viši za 3,1%.

Dobitak nakon oporezivanja iznosio je RSD 495 miliona i veći je za 23,6% u odnosu na prethodnu godinu. Ostvaren je prinos na kapital od 12,95%. Stabilan prinos na kapital, i u okolnostima globalne ekonomske krize, rezultira iz jasne strategije Banke u pogledu tržišne segmentacije, aktivnog pristupa klijentima, negovanja principa dostupnosti, brzine i pune angažovanosti svih zaposlenih.

Kapital

Regulatorni kapital Banke na kraju 2022. godine iznosio je RSD 4.512 miliona. Ukupan rast u odnosu na prethodnu godinu iznosi RSD 228 miliona.

Dominantan uticaj na rast kapitala u iznosu od RSD 299 miliona proizilazi iz oporezovane dobiti iz prethodne godine koja je na osnovu Odluke Skupštine Banke raspoređena u Osnovni akcijski kapital na poziciju rezerve iz dobiti. Na osnovu Odluke Skupštine Banke od 27.04.2022. godine prvi put je akcionarima isplaćena dividenda u iznosu od RSD 136 miliona, a koja je sačinjena od neraspoređene dobiti iz 2020. godine i 25% dobiti nakon oporezivanja iz 2021. godine.

U strukturi odbitnih stavki od osnovnog kapitala, ukupan iznos odbitnih stavki umanjen je za RSD 22 miliona.

Iznos akcijskog kapitala ostao je nepromenjen u odnosu na prethodnu godinu.

Dopunski kapital smanjen je za RSD 142 miliona usled amortizacije subordiniranih obaveza koje se uključuju u kapital.

Promene na kapitalu u periodu od 2021. do 2022. godine:

POZICIJE	u milionima RSD		
	2022	2021	Promena
Osnovni kapital	3,916	3,546	10%
Osnovni akcijski kapital	3,916	3,547	10%
Akcijski kapital	1,865	1,865	0%
Revalorizacione rezerve	168	106	60%
Rezerve iz dobiti	2,147	1,847	16%
Nematerijalna ulaganja neto	(209)	(194)	8%
Odbitne stavke od osnovnog kapitala	(55)	(77)	-29%
Dopunski kapital	596	738	-19%
Subordinirane obaveze	596	738	-19%
REGULATORNI KAPITAL	4,512	4,284	5%

Politike upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima Banke definisan je kao kontinuirani proces identifikacije i procene rizika i nivoa izloženosti rizicima pojedinih poslovnih funkcija Banke, utvrđivanja i preispitivanja limita, monitoringa i kontrole ukupne izloženosti Banke rizicima poslovanja.

Održavanje identifikovanih rizika poslovanja u okviru definisanih limita predstavlja osnovni cilj uspostavljenog sistema upravljanja rizicima.

Osnovni principi politike upravljanja rizicima kao i limiti izloženosti rizicima poslovanja, definisani su u pojedinačnim odlukama poslovne politike i drugim aktima Banke, a na bazi sagledavanja eksternih i internih faktora i ograničenja, odnosno sadašnje pozicije Banke, očekivanih trendova na tržištu, istorijskih podataka, raspoloživih kadrovskih, informacionih i tehnoloških resursa.

Kroz važeću strategiju za upravljanje rizicima obezbeđuje se jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima na dugoročnoj osnovi i određuje odnos banke prema svim rizicima kojima je izložena ili može da bude izložena. Politikom upravljanja rizicima utvrđuju se organizacija, ciljevi i zadaci, te jedinstveni sistem upravljanja i nadzora nad svim trenutnim i potencijalnim rizicima s kojima je Banka suočena u svom poslovanju u cilju njihovog smanjenja na prihvatljiv nivo uz pridržavanje načela stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i rentabilnosti, te usklađenosti sa važećim zakonskim propisima i internim aktima Banke.

Politikama za upravljanje rizicima Banka je regulisala:

- utvrđivanje odgovornosti i ovlašćenja za praćenje, merenje i upravljanje rizicima,
- utvrđivanje jedinstvenih procedura, metodologija i drugih akata za identifikaciju, praćenje i kontrolu svih vrsta rizika,
- definisanje ograničenja izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika

Cilj upravljanja rizicima jeste identifikacija, procena, merenje i kontrola izloženosti likvidnosnim, kreditnim, tržišnim, operativnim i ostalim rizicima radi efikasnog upravljanja pozicijom izloženosti prema istim, a radi ostvarenja budžetiranih finansijskih rezultata i povećanja ekonomske i tržišne vrednosti imovine i kapitala Banke, odnosno ostvarenja njenih strateških ciljeva u skladu sa Poslovnom politikom Banke.

Radi ostvarenja navedenog cilja Banka obezbeđuje ispunjenost sledećih pretpostavki: angažovanost rukovodstva Banke, pažljivo pripremljene politike i procedure, adekvatni ljudski resursi, pouzdane tehnologije, visok stepen integriteta podataka i opšte postojanje svesti i kulture pristupa rizicima od strane svih zaposlenih Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom Banka bazira se na detaljnoj analizi dužnikove kreditne sposobnosti, dužnikove urednosti u izmirivanju prethodnih obaveza prema Banci kao i proceni kvaliteta instrumenata obezbeđenja. Kreditna analiza sastoji se od kvantitativnog i kvalitativnog segmenta i podrazumeva razmatranje dužnikovog karaktera, stručnosti menadžmenta, uloženog kapitala, dužnikove likvidnosti i profitabilnosti, dužnikovih novčanih tokova ostvarenih u proteklom periodu i očekivanih budućih novčanih tokova i opštih uslova poslovanja.

Obračun kreditnih gubitaka sprovodi se u skladu sa standardom MSFI 9. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika i kreditnih gubitaka za svaki portfolio finansijskih instrumenata i uzimajući u obzir analizu istorijskih podataka statistički procenjuje relacije između makro-ekonomskih varijabli i kreditnog rizika i kreditnih gubitaka. Svi finansijski instrumenti za koje se vrši obračun ispravke vrednosti raspoređuju se u jedan od nivoa i to 1, 2 ili 3, u zavisnosti od kvaliteta samog instrumenta.

Nivo kreditnog rizika na svaku izloženost određuje se na osnovu različitih kvalitativnih i kvantitativnih faktora za koje je utvrđeno da predviđaju rizik od neizvršenja obaveza na osnovu iskustvene kreditne procene i na osnovu raspoloživih informacija o klijentu. Izloženosti su predmet kontinuiranog monitoringa u kome se procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika što može rezultirati prelaskom u drugi nivo rizika.

Banka razmatra dokaze o obezvređenju finansijskih sredstava na pojedinačnom i grupnom nivou. Svi individualno značajni krediti, potraživanja i finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrednosti procenjuju se na pojedinačnoj osnovi, kao i individualno značajna potraživanja koja imaju docnju ispod 90 dana ali pokazuju elemente obezvređenja pri čemu se procenjuje uticaj sledećih događaja: blokada računa, značajan pad kapitala i poslovnih prihoda između dva perioda, negativan pokazatelj stepena servisiranja duga, restrukturiranje u poslednje dve godine, brisan iz APR, stečaj/likvidacija, informacije koje ukazuju na smanjenu kreditnu sposobnost kao rezultat monitoringa.

Za plasman kod koga postoji objektivni dokaz obezvređenja kroz pojedinačnu procenu Banka procenjuje moguće realistične izvore naplate. Buduća nadoknadivost potraživanja može biti obezbeđena iz operativnih novčanih tokova, delimično ili u celosti aktiviranjem i realizacijom sredstava obezbeđenja ili nenadoknadivo. Za svrhu grupne procene plasmani se objedinjuju u grupe koje su homogene u pogledu kreditnog rizika u skladu sa internom metodologijom Banke. Formiranje ispravke vrednosti za homogene grupe plasmana se zasniva na raspoloživim istorijskim podacima o gubicima, a uzimaju se u obzir i tokovi koji će izvesno nastati realizacijom sredstava obezbeđenja.

Umanjenje kreditnog rizika postiže se i kroz diverzifikaciju portfolija. Korisnici kredita Banke posluju u širokom spektru sektora i njihova izloženost fluktuacijama na globalnom tržištu je ograničena. Takođe, većina kreditnih izloženosti banke je relativno malog iznosa.

U 2022. godini završen je razvoj statističkog internog rejting modela koji će obezbediti predikciju neizvršavanja kreditnih obaveza klijenata prema Banci. Očekivanje je da će se ovakav model pokazati kao troškovno efikasan alat za odobrenje kreditnih proizvoda i pomoći u implementaciji procesa i sistema upravljanja kreditnim rizikom na nivou ukupnog portfolija. Razvoj adekvatnog rejting modela kreditnog rizika obezbeđuje Banci da sagleda potencijalne gubitke koji mogu proizaći iz kredita komitentima a koje nije moguće ili nije ekonomično sagledati analizom na individualnom nivou i doprineti optimalnom kreditiranju i minimiziranju rizika prema prinosu. Modeli internog rejtinga za sve segmente klijenata su inkorporirani u metodologiju za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9 i PD parametri bazirani na matricama migracija između rejting klasa primenjeni su na 31.12.2022.

Upravljanje rizikom likvidnosti Banka bazira na:

- Obezbeđenju stabilnosti i diverzifikacije izvora finansiranja odnosno usklađivanju ročnosti izvora sa ročnostima plasmana.
- Predupređivanju privremenih ili dugotrajnijih događaja koji mogu da rezultiraju značajnim smanjenjem likvidnosti.
- Izradi i periodičnom testiranju Plana poslovanja u slučaju nastanka krize likvidnosti sa procenom njegove efikasnosti i adekvatnosti.

Banka upravlja imovinom i obavezama sa stanovišta finansijskih tokova, novčanih tokova i sa stanovišta disperzije ročnosti imovine i obaveza u cilju usklađivanja novčanih priliva i odliva Banke uz praćenje promena u ekonomskim, političkim, zakonskim i drugim uslovima poslovanja.

Rizični profil Banke u pogledu rizika likvidnosti je određen nivoom rizičnosti koji je Banka spremna da preuzme u skladu sa definisanim apetitima i principima upravljanja rizikom likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti sprovodi se identifikovanjem uzroka koji mogu da dovedu do nastanka rizika likvidnosti i podrazumeva identifikaciju tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu uvođenja novih proizvoda, odnosno novih poslovnih aktivnosti i podrazumeva analizu stanja i promena bilansne aktive, pasive i vanbilansnih stavki u smislu:

- procene utrživosti pozicija aktive različitih stepena likvidnosti,
- razmatranje strukture i visine izvora neophodnih za finansiranje aktive, analizu ročne strukture izvora sredstava i stabilnosti depozita bez definisanih rokova dospeća,
- utvrđivanje potencijalnih odliva likvidnih sredstava po osnovu aktiviranja vanbilansnih stavki.

Pored regulatornih, Banka ima uspostavljen i sistem internih limita za pojedine pokazatelje likvidnosti.

Banka identifikuje, prati i procenjuje rizik likvidnosti primenom gap analize koja podrazumeva merenje razlike između očekivanih priliva i odliva u određenom periodu vremena i praćenjem definisanih pokazatelja likvidnosti.

Tokom 2022. godine nivo likvidnosti je povećan, dok je struktura izvora ostala diverzifikovana. Svi pokazatelji, kako regulatorni, tako i interni bili su u svakom trenutku iznad postavljenih limita. Sprovedeni stres testovi likvidnosti ukazivali su na dobru sposobnost Banke da prebrodi eventualne poteškoće u pribavljanju izvora što se potvrdilo kroz činjenicu da događaji u vezi sa višedimenzionalnom svetskom krizom koja se prenosi i na Srbiju nisu značajnije uticale na likvidnost.

Upravljanje kamatnim rizikom Banke bazira se na:

- propisima i metodologijama postavljenim od strane Narodne banke Srbije i internim metodologijama
- limitima kamatnog rizika koji se utvrđuju na onom nivou pri kom Banka neće imati značajne gubitke zbog kretanja kamatnih stopa.

Rizični profil Banke u pogledu izloženosti kamatnom riziku je određen nivoom rizičnosti koji je Banka spremna da preuzme u skladu sa definisanim ciljevima i principima upravljanja kamatnim rizikom. Banka je definisala set pokazatelja kamatnog rizika i uspostavila sistem internih limita za pojedine pokazatelje kamatnog rizika i procese praćenja utvrđenih pokazatelja i limita.

Procena kamatnog rizika se sprovodi primenom kvantitativnih i kvalitativnih tehnika i obuhvata merenje i ograničavanje otvorenih kamatno osetljivih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i merenje potencijalne veličine mogućih gubitaka, u slučaju značajnije promene kamatnih stopa primenom gap analize, stres testova i simulacija promena otvorene pozicije i kretanja kamatnih stopa u određenom periodu vremena, kao i praćenjem definisanih pokazatelja kamatnog rizika.

Banka upravlja različitim oblicima kamatnog rizika u bankarskoj knjizi budući da nema pozicija u knjizi trgovanja:

- rizikom vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizikom krive prinosa (yield curve risk), kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- baznim rizikom (basis risk), kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizikom opcija (optionality risk), kome je izložena zbog ugovornih odredaba u vezi s kamatno osetljivim pozicijama (kreditni s mogućnošću prevremene otplate, depoziti s mogućnošću prevremenog razoročenja i dr.)

Banka redovno sprovodi stres testove, odnosno analize osetljivosti i scenario-analize zasnovane na različitim pretpostavkama, uključujući i poslovanje u vanrednim uslovima, kojima se procenjuju efekti promene jednog ili više faktora rizika na kapital i finansijski rezultat Banke u jasno utvrđenim vanrednim (stresnim) okolnostima.

Banka je u toku protekle godine održala ročnu usklađenost pozicija izloženih kamatnom riziku i zadržala izloženost ovom riziku u okviru svojih apetita uprkos faktorima iz okruženja koji su delovali u smeru povećanja kamatnih stopa. Svi pokazatelji kamatnog rizika su u okvirima definisanih internih limita.

Upravljanje deviznim rizikom Banka bazira na:

- upravljanju deviznim rizikom Banke koje je u saglasnosti sa limitima postavljenim od strane Narodne banke Srbije i limitima postavljenim od same Banke, pri čemu se vodi računa da profitabilnost Banke ne bude ugrožena.
- limitima deviznog rizika koji se utvrđuju na onom nivou pri kom Banka neće imati značajne gubitke zbog kretanja kursa stranih valuta u odnosu na dinar.

Banka vrši identifikaciju izloženosti deviznom riziku utvrđivanjem otvorenih deviznih pozicija Banke u pojedinim valutama, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje. Banka definiše set pokazatelja deviznog rizika, te uspostavlja sistem internih limita za pojedine pokazatelje deviznog rizika i procese praćenja utvrđenih pokazatelja i limita.

Procena deviznog rizika se sprovodi primenom kvantitativnih i kvalitativnih tehnika i obuhvata dnevno merenje i ograničavanje otvorenih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i merenje potencijalne veličine mogućih gubitaka, u slučaju značajnije promene kursa. Identifikacija, praćenje i procena deviznog rizika sprovodi se primenom gap analize, stres testova i simulacijom promena otvorene pozicije i kretanja tržišnih kurseva u određenom periodu vremena, kao i praćenjem definisanih pokazatelja deviznog rizika.

Banka redovno sprovodi stres testove, odnosno analize osetljivosti i scenario-analize zasnovane na različitim pretpostavkama, uključujući i poslovanje u vanrednim uslovima, kojima se procenjuju efekti promene jednog ili više faktora rizika na kapital i finansijski rezultat Banke u jasno utvrđenim vanrednim (stresnim) okolnostima.

Tokom 2022. godine izloženost deviznom riziku je bila značajno ispod nivoa koji propisuje regulator, a konstantno je bila i ispod internih, strožih limita. Takođe su u svakom trenutku bili poštovani limiti za otvorenu poziciju i devizni VaR.

Indikatori rizika poslovanja	Limit	31-Dec-22	31-Dec-21	31-Dec-20	31-Dec-19	31-Dec-18
Pokazatelj likvidnosti	Min 0.8	4.82	3.60	5.83	4.61	5.29
Pokazatelj deviznog rizika	Max 20	1.08	0.88	0.08	0.76	0.41
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	Min 9.90	22.91	25.48	26.65	26.60	21.62
Problematicni krediti		3.22	2.42	1.64	2.00	1.94

Klasifikacija: **Interno**

Ocena efikasnosti upravljanja rizicima

Odeljenje unutrašnje revizije sprovodi nezavisno vrednovanje sistema za upravljanje rizicima i vrši redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola Banke.

U skladu sa Godišnjim planom za 2022. godinu, obavljani su redovni revizijski pregledi upravljanja rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, procesa postupanja po prigovoru korisnika finansijskih usluga, objavljivanja podataka i informacija banke. Pored navedenih oblasti izvršene su i redovne revizije ICAAP'a, informacionih tehnologija, SWIFT bezbedonosnih kontrola, kreditnog procesa, šalterskog poslovanja, organizacione jedinice koja je nadležna za upravljanje lošom aktivom, organizacione jedinice koja je nadležna za usklađenost poslovanja kao i reviziju procesa sačinjavanja izveštaja o stanju i strukturi knjigovodstvenih racuna. Odeljenje unutrašnje revizije je u pojedinačnim izveštajima za sve nalaze o utvrđenim slabostima u sistemima unutrašnjih kontrola definisalo preporuke, dok su menadžeri nadležni za oblast koja je bila predmet revizije definisali korektivne planove za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, nosioce korektivnih planova i rokove za uklanjanje nepravilnosti. Unutrašnji revizori su naknadnom proverom procenjivali adekvatnost, efektivnost i pravovremenost aktivnosti koje je rukovodstvo preduzelo u vezi sa nepravilnostima i preporukama Odeljenja unutrašnje revizije.

Procena Odeljenja unutrašnje revizije je da je za navedene rizike uspostavljen delotvoran sistem internih kontrola, jer u velikoj meri omogućava pravovremeno otkrivanje i kontinuirano praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Odbor za praćenje poslovanja banke i Upravni odbor redovno su obaveštavani o rezultatima izvršenih revizija.

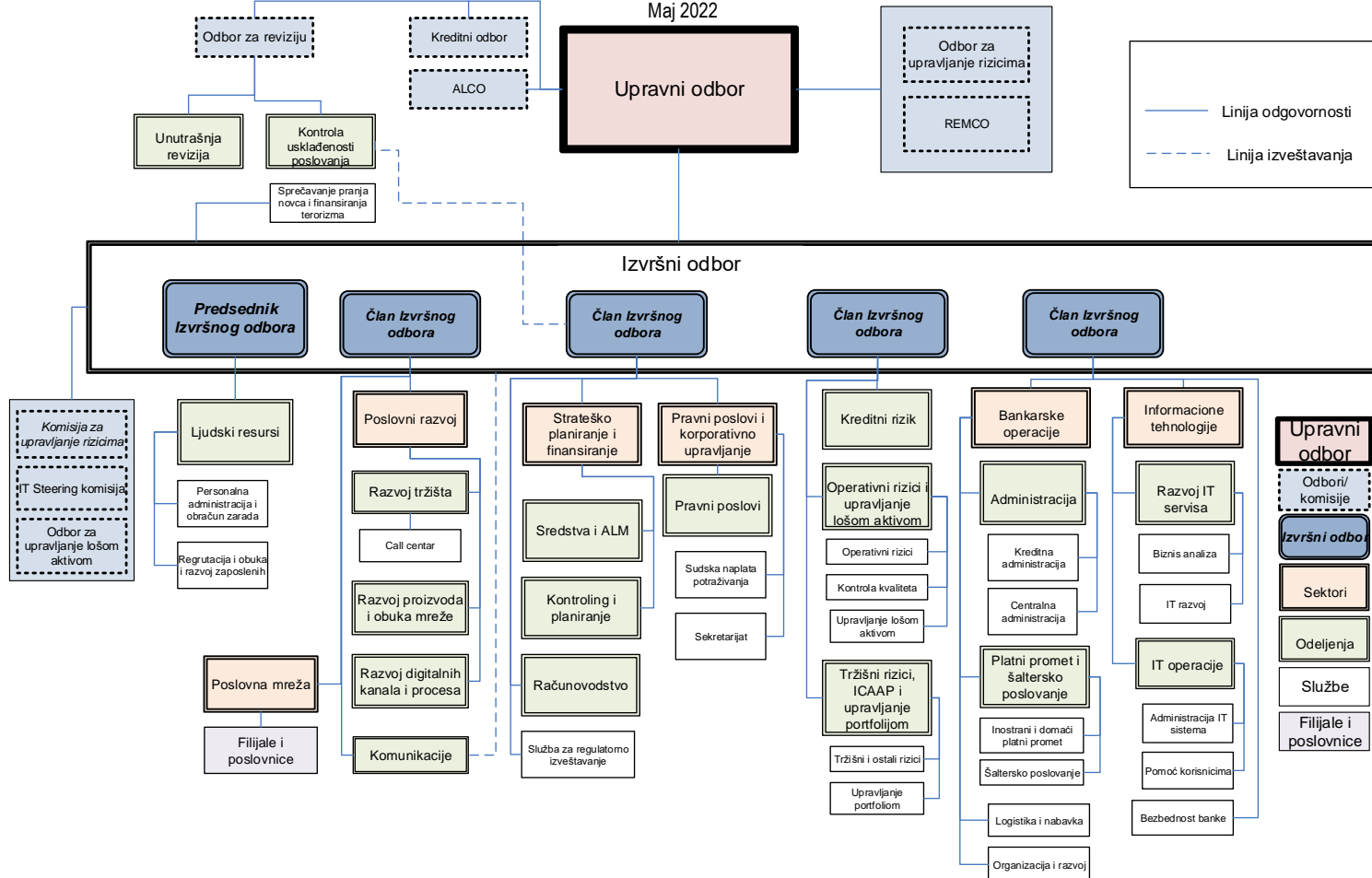
Budući razvoj banke

Akcenat u narednim godinama biće stavljen na:

- Nastavak održivog rasta u poslovima sa privredom, poljoprivredom i stanovništvom uz povećanje tržišnog učešća u jasno određenim segmentima;
- Nastavak digitalizacije poslovnih aktivnosti sa fokusom na digitalne proizvode i usluge usmerene ka klijentima.
- Povećanje operativne efikasnosti, unapređenje procesa i brzine usluge kako bi što efikasnije uspeali da uslužimo veliki broj klijenata koji nemaju lak pristup finansijskim uslugama
- Pojačane aktivnosti na diversifikaciji izvora finansiranja kao pretpostavke za obezbeđivanje dugoročnog stabilnog rasta;
- Razvoj inovativnih štednih proizvoda koji će omogućiti štednju klijentima koji raspolažu manjim novčanim iznosima, kako u dinarima tako i u evrima.

Organizaciona struktura

3 BANKA a.d. Novi Sad

 Organizaciona struktura
 Maj 2022

Adrese filijala i poslovnica

Redni broj	Naziv	Adresa	Zakonski zastupnik
1	Filijala Novi Sad	Bulevar oslobođenja 2a	Nikola Tanasić
2	Filijala Beograd	Jurija Gagarina 30g	Tanja Nedović
3	Filijala Niš	Cara Dušana 86	Milica Savić
4	Filijala Kragujevac	Nikole Pašića 9	Boris Nešovanović
5	Poslovnica Aleksinac	Vojske Jugoslavije 1	Marko Nikolić
6	Poslovnica Bačka Palanka	Žarka Zrenjanina 94	Boris Sakač
7	Poslovnica Čačak	Devet Jugovića 23	Đorđe Gojković
8	Poslovnica Ivanjica	13. Septembra 24	Milan Milivojević
9	Poslovnica Jagodina	Kralja Petra 1 lokal 3	Slađan Radosavljević
10	Poslovnica Kikinda	Svetosavska 110	Tamara Nanić
11	Poslovnica Kraljevo	Kralja Petra 2/7	Jelena Vukićević
12	Poslovnica Kruševac	Trg Kosturnica 2	Goran Jovković
13	Poslovnica Leskovac	Masarikov trg 21, lokal 4	Mladen Veljković
14	Poslovnica Loznica	Patrijarha Pavla 4	Goran Vesović
15	Poslovnica Novi Pazar	Stane Bačanin bb	Emir Veljović
16	Poslovnica Obrenovac	Vuka Karadžića 26	Dragana Kojić
17	Poslovnica Pančevo	Braće Jovanovića 40	Marko Ljubojević
18	Poslovnica Pirot	Ćirila i Metodija 3	Božidar Nikolić
19	Poslovnica Požarevac	Kosovska 14	Kristijan Ilić
20	Poslovnica Prijepolje	Vladimira Perića Valtera bb	Aleksandra Bukvić
21	Poslovnica Prokuplje	9. Oktobra 24	Tijana Jovanović
22	Poslovnica Šabac	Kralja Milutina 22 B	Mirko Jovanović
23	Poslovnica Sombor	Arsenija Čarnojevića 10	Marko Vučković
24	Poslovnica Sremska Mitrovica	Masarikova 9	Aleksandar Jeremić
25	Poslovnica Stara Pazova	Ćirila i Metodija 23	Željko Novaković
26	Poslovnica Subotica	Matije Gubca 9a	Darko Marić
27	Poslovnica Topola	Vožda Karađorđa 76	Marko Ivković
28	Poslovnica Užice	Kneza Lazara 27	Aleksandar Jordović
29	Poslovnica Valjevo	Karađorđeva 153	Katarina Rašević
30	Poslovnica Velika Plana	Svetosavska 11	Ljubomir Božović
31	Poslovnica Vranje	Dunavska 5	Sanja Stamenković
32	Poslovnica Zaječar	Nikole Pašića 71	Smiljana Mihajlović
33	Poslovnica Zrenjanin	Jug Bogdana 4	Nina Alavanja
34	Poslovnica Smederevo	Đure Jakšića 6	Ivana Romanov
35	Poslovnica Vrbas	Maršala Tita 51	Marko Vučković
36	Poslovnica Mladenovac	Kralja Aleksandra Obrenovića 81	Nikola Milić
37	Poslovnica Bajina Bašta	Kneza Milana Obrenovića 25G	Dušan Drndarević

38	Poslovnica Paraćin	Tome Živanovića 20	Marina Jovković
----	--------------------	--------------------	-----------------

Nefinansijski izveštaj

Poslovni model Banke

Banka je specijalizovana za davanje kredita i drugih finansijskih usluga preduzetnicima, mikro i malim preduzećima, ruralnim domaćinstvima i poljoprivrednim gazdinstvima u Republici Srbiji, kao i drugim klijentima koji imaju otežan pristup finansijskim uslugama. Pored toga Banka obezbeđuje pristup finansiranju zaposlenim licima bez obzira na vrstu ugovora o radu a dodatno je omogućila realizaciju kredita tim licima putem digitalne platforme.

Aktivnosti Banke usmerene su na povećanje broja klijenata kroz finansijsku inkluziju, poboljšanje kvaliteta proizvoda i usluga kao i negovanje modela inovativnog poslovanja u cilju obezbeđivanja uspešnog rezultata Banke izraženog finansijskim pokazateljima i kvalitativnim upravljanjem rizicima.

Banka klijentima pruža finansijske proizvode prilagođene njihovim potrebama uz najbolji mogući kvalitet usluge i stalni doprinos razvoju i ekonomskom prosperitetu društvene zajednice, te srazmerno ostvarenim rezultatima rastu životnog standarda zaposlenih Banke.

Banka prikuplja sredstva kroz depozitne proizvode edukativnog karaktera, negujući princip važnosti malih štediša kroz politiku cena.

Adekvatan odnos sa investitorima omogućava da Banka u srednjoročnom periodu obezbeđuje dalje jačanje kapitala (kroz dokapitalizaciju ili uzimanje subordiniranih kredita) i drugih izvora finansiranja, a pre svega od akcionara Banke i međunarodnih finansijskih institucija.

Misija 3 Banke je da obezbedi finansijske usluge svima koji ostvaruju pozitivan uticaj na ekonomiju, društvo i životnu sredinu, a posebno onima kojima je pristup tim uslugama otežan.

Koncept održivog bankarstva zasnovan je na principu ostvarivanja rasta i profita ali uz postizanje socijalnih ciljeva kao i brige o očuvanju životne sredine. Upravo smo te principe uključili u svoje strateške ciljeve. Ne želimo samo da ostvarimo profit, već da ostvarimo i pozitivan uticaj na ljude, zajednicu u kojoj radimo i životnu sredinu. 3 Banka realizuje svoje aktivnosti na način koji sva tri cilja drži u balansu i ostvarenje jednog cilja ne sme ugrožavati druga dva.

3 Banka je član Globalne alijanse banaka s vrednostima (Global Alliance for Banking on Values, GABV <http://www.gabv.org/>). Preko pedeset članica GABV iz celog sveta posluje sa zajedničkim ciljem: postizanje održivog ekonomskog i socijalnog razvoja, sa posebnim naglaskom na očuvanje životne sredine i podršku pojedincima da ostvare svoj potencijal, jačajući na taj način i zajednice u kojima žive i rade.

Uticaj na zajednicu

Tokom 2022. godine banka je nastavila da sprovodi online edukativne aktivnosti za svoje klijente i sve građane Republike Srbije.

Agro EaSI edukacija – Blog namenjen poljoprivrednicima

Tokom 2021. godine, 3 Banka je pokrenula blog na kome se nalaze edukativni sadržaji namenjeni poljoprivrednicima. Sadržaj je u potpunosti besplatan, a omogućava poljoprivrednicima da se upoznaju sa

čitavim spektrom tema koje doprinose uspešnom vođenju njihovih gazdinstava, otkriva zanimljive i unapređenju aktivnosti na njima,

Edukacija o održivom razvoju

Tokom 2021. godine banka je počela putem zvaničnih profila na društvenim medijima i članaka na internet stranici banke da edukuje građane o značaju očuvanja životne sredine i načinima na koje mi kao pojedincima možemo da mu doprinesemo. Edukativnim člancima, fotografijama, infograficima, deljenjem vesti iz ove sfere, trudimo se da temu održivog razvoja učinimo što aktuelnijom za svakog pojedinca i doprinesemo jačanju svesti o ciljevima održivog razvoja.

Upravljanje ciljevima održivog razvoja (SDG)

Ciljevi održivog razvoja predstavljaju univerzalni poziv na delovanje radi iskorenjivanja siromaštva, zaštite životne sredine i obezbeđivanja mira i prosperiteta za sve kao deo novog globalnog plana UN-a za održivi razvoj.

Da bi podržala postizanje ciljeva održivog razvoja, 3 Banka fokusira svoje aktivnosti i uticaj na sledećih pet ciljeva održivog razvoja:

1. Svet bez siromaštva

Prvi UN cilj održivog razvoja je da se stane na kraj siromaštvu u svakom obliku u celom svetu. Kako bi bila u skladu sa ovim ciljem, banka podržava klijente koji žive u ruralnim predelima, klijente kojima je otežan pristup finansijskim sredstvima i low-income klijentima.

CILJ	SDG - KPI's	Unit	Jan-December 2022
	Klijenti koji žive u ruralnim predelima *	%	75%
	Klijenti kojima je otežan pristup finansijskim sredstvima **	%	40%
	Klijenti sa prihodima nižim od prosečnih***	%	35%

U skladu sa uvođenjem novih proizvoda, namenjenim novim segmentima klijenata koji su do sada imali ograničen pristup finansijskim uslugama, 3 Banka je definisala nove KPI-jeve za 2023. godinu. Cilj je da 65% portfolia čine klijenti koji žive u ruralnim krajevima, a 35% klijenti sa otežanim pristupom finansijskim sredstvima.

*Kreditni klijenti 3 Banke kategorišu se kao „ruralni“ ako imaju adresu van gradova (definicija grada usklađena je sa Zakonom o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije).

**Udeo ovih tzv. „*underbanked*“ klijenata u mesečnim isplatama kredita meri se kao procenat kreditnih klijenata koji nemaju prethodnih kredita zabeleženih u izveštaju Kreditnog biroa koji se koristi za procenu kreditne sposobnosti klijenta prilikom odobrenja kredita. Ovaj udeo meri se samo kod klijenata koji uzimaju svoj prvi kredit u 3 Banci.

*** Banka primenjuje internu metodologiju za merenje udela klijenata sa prihodima nižim od prosečnih u Republici Srbiji, koja je u skladu sa Anketama o potrošnji domaćinstava koje kvartalno sprovodi Republički zavod za statistiku.

2. Svet bez gladi

UN cilj Svet bez gladi ima za cilj okončanje gladi u svetu, postizanje sigurnosti namirnica i poboljšanu ishranu i promociju održive poljoprivrede. U skladu sa ovim ciljem, Banka finansira poljoprivredna domaćinstva i poljoprivrednu proizvodnju, pomažući tako diverzifikaciji tržišta hrane i njenu dostupnost. hrane.

CILJ	SDG - KPI's	Unit	Jan-December 2022
	Agro klijenti	%	39%

Dostojanstven rad i ekonomski rast

Ovaj cilj teži ka promociji neprekidnog, inkluzivnog i održivog ekonomskog rasta, sigurnog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve. Banka finansira preduzetnike početnike, mikro i MSP i poljoprivredna domaćinstva, što zajedno sa redovnim kreditima takođe dovodi do rasta klijenata.

CILJ	SDG - KPI's	Unit	Jan-December 2022
	Biznis klijenti	%	38.01
	Krerirana nova radna mesta	%	6161

3. Odgovorna potrošnja i proizvodnja

Cilj odgovorne potrošnje i proizvodnje ima za cilj osiguranje održivih obrazaca potrošnje i proizvodnje. Banka je usvojila principe smanjenja ukupnog unutrašnjeg uticaja na životnu sredinu, smanjenja potrošnje energije (i upotrebe zelene električne energije), papira, otpada i smanjenja CO2 otiska.

CILJ	SDG - KPI's	Unit	Jan-December 2022
	Intenzitet klimatskog uticaja	tCO2/ FTE	2.55

4. Akcija za klimu

Klimatska akcija ima za cilj preduzimanje hitnih mera za borbu protiv klimatskih promena i njihovih uticaja. Banka integriše pitanja zaštite životne sredine sa socijalnim, kulturnim i ekonomskim aspektima. U procesu pozajmljivanja uzimamo u obzir aspekte zaštite životne sredine. Banka koristi spisak izuzeća, meri uticaj porfolija u skladu sa PCAF standardom, kao i GABV rezultate i izveštaje u skladu sa GRI principima. Banka je jedna od potpisnica inicijative GABV 3C Carbon.

Tokom 2022. godine 3 Banka je uradila svoj novi PCAF i GRI izveštaj.

Redovno izveštavanje SDG ciljeva vrši se na mesečnom nivou prema rukovodstvu Banke i na kvartalnom nivou prema Upravnom odboru Banke.

Ulaganja u cilju zaštite životne sredine

Banka kroz svoju Politiku ciljeva održivog razvoja nastoji da osigura da njene poslovne aktivnosti podstiču održivi razvoj, vodeći računa o očuvanju životne sredine. Banka nastoji da osigura da poslovni projekti koje finansira nemaju negativne uticaje na životnu sredinu, odnosno da su projektovani da se odvijaju uz kontrolu njihovog uticaja na životnu sredinu i u saglasnosti sa važećim pravnim okvirom RS. Pri tome se termin «životna sredina» koristi u najširem smislu koji uključuje ne samo ekološke aspekte, već takođe i pitanja zaštite radnika i pitanja vezana za lokalne zajednice, tj. socijalna pitanja.

U cilju zaštite životne sredine, Banka radi na razvoju proizvoda i usluga koji će ispuniti ciljeve u zaštiti životne sredine, kao i one vezane za socijalni uticaj i prosperitet kroz:

- dalje jačanje svesti zaposlenih o zaštiti životne sredine i ekološkom riziku u procesu kreditiranja;
- unapređenju izveštavanja i merenja u vezi sa uticajem klijenata i rada Banke na životnu sredinu;
- sprovođenje pozitivnih mera u pogledu smanjenja emisija CO₂, očuvanju energije, manjoj potrošnji materijala kao što je papir i recikliranja otpada.

Banka je pokrenula projekat koji za cilj ima optimizaciju procesa na način koji doprinosi smanjenje obima štampe. U 2022, obim štampe u 3 Banci smanjen je za 12%. Uz optimizaciju procesa, pokrenuta je edukacija zaposlenih korišćenjem alata interne komunikacije, kako bi se unapredila njihova znanja o mogućnostima elektronskog upravljanja i korišćenja dokumenata, bez nepotrebnog štampanja.

Tokom projekta rebrandiranja sve svetleće reklame zamenjene su novim, led reklamama, koje su značajno manji potrošači električne energije.

Opasni i neopasni otpad predaje se na recikliranje i uništavanje, uz punu primenu Zakona o upravljanju otpadom.

Promotivni materijal koji koristi u akviziciji klijenata (torbe, olovke) Banka je i u 2022. godini nabavljala od dobavljača koji su mogli da obezbede robu od recikliranih materijala.

U okviru sopstvenih aktivnosti i poslovnih procesa Banka konstantno nastoji da smanji negativne uticaje na životnu sredinu akcijama kao što su:

- briga o uticaju na zdravlju i bezbednosti na radu svojih zaposlenih,
- objavljivanje informacija i podataka o uticaju na životnu sredinu na portalu Banke i internom magazinu kako bi se povećala svest zaposlenih o uticaju na životnu sredinu,
- početak izveštavanja o uticaju kreditnog portfolija na životnu sredinu u skladu sa PCAF standardima
- unapređivanju energetske efikasnosti banke tokom uređenja i adaptacije poslovnih prostorija primenom novih materijala i kretanjem ka korišćenju obnovljivih izvora energije,
- omogućavanje razvrstavanja otpada u poslovnim prostorima koje koristi.

Banka je posvećena praćenju uticaja koji banka i korisnici njenih kreditnih proizvoda imaju na životnu sredinu, kao i omogućavanju dijaloga sa zainteresovanim stranama.

Socijalna i kadrovska pitanja

Pojam ljudskih resursa odnosno ljudski potencijal se odnosi na sve zaposlene u Banci i podrazumeva njihova znanja, veštine, kreativne sposobnosti, motivaciju i posvećenost koju ulažu sa ciljem unapređenja poslovanja, kao i lične kompetentnosti, uz poštovanje Misije i Vrednosti kojima se Banka rukovodi.

Zajednička odgovornost

Smisleno, profesionalno, dostojanstveno i inspirativno upravljanje zaposlenima u Banci je zadatak rukovodioca svih nivoa, kao i Odeljenja za ljudske resurse.

Neposredni rukovodioci imaju primarnu odgovornost da obezbede psihološki bezbedno radno okruženje u kom će se zaposleni osećati uvaženo i u kom će imati podršku i ambijent da iskažu svoj puni potencijal i budu posvećeni uspehu Banke.

Misija Odeljenja za ljudske resurse je da rukovodiocima obezbedi partnersku podršku i razvoj, uz profesionalno vođstvo, sa ciljem da se postignu poslovni rezultati kroz optimizaciju učinka i stvaranje dobrih uslova rada.

Vizija Odeljenja za ljudske resurse je da se Banka dobrim HR praksama na tržištu rada diferencira kao poslodavac izbora.

Selekcija i regrutacija

Dugoročni uspeh Banke zavisi od sposobnosti da privuče, zadrži i profesionalno razvija zaposlene i to je primarna odgovornost svih rukovodilaca.

Osnovni kriterijumi za zapošljavanje su znanje, veštine, stav i lične vrednosti, bez obzira na rasu, pol, nacionalnu pripadnost, društveno poreklo, rođenje, veroispovest, političko ili drugo uverenje, imovno stanje, kulturu, jezik, starost i psihički ili fizički invaliditet.

Učenje i razvoj

Zaposleni na svim nivoima se podstiču da kontinuirano unapređuju svoja znanja i veštine. Posvećenost razvoju zaposlenih je jedno od ključnih osobina Banke kao poslodavca.

Kompanijsko učenje u Banci podrazumeva strukturirani niz aktivnosti sa ciljem izgrađivanja potrebnih i anticipiranih kompetencija zaposlenih u skladu sa strateškim potrebama Banke. U oblasti razvoja zaposlenih, Banka promovira tzv. Blended learning approach, odnosno kombinaciju različitih modaliteta učenja prema sledećem principu: okvirno 70% učenja se realizuje kroz rad, 20% putem mentorske podrške kolega i 10% putem formalnog učenja i treninga.

Uloga menadžera je da u dogovoru sa svojim zaposlenima definišu trening potrebe, imajući na umu objektivne potrebe posla, i da zaposlenima obezbede podršku i povoljne prilike za kontinuirani lični i profesionalni rast.

U cilju obezbeđivanja uslova za sticanje novih znanja i veština, Banka takođe promovira rad u međusektorskim timovima, davanju veće odgovornosti zaposlenima i proširenju njihovog delokruga rada kroz rad na različitim internim projektima.

Upravljanje talentima i učinkom zaposlenih

Banka promoviše radno okruženje gde svako razume važnost svog rada u ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Neposredni rukovodioci su osnaženi da kontinuirano tokom cele godine razgovaraju sa zaposlenima o njihovom radnom učinku.

Banka obezbeđuje uslove za sprovođenje formalnog procesa procene učinka. Ovaj proces omogućava menadžerima da procene učinak zaposlenih i da ih adekvatno nagrade. Pored toga, ovaj proces omogućava da se adekvatno i na vreme upravlja i nezadovoljavajućim učinkom. Unapređenje i planiranje naslednika se zasniva na dokazanom učinku (ŠTA/REZULT I KAKO/PONAŠANJE) i procenjenom potencijalu zaposlenog.

Sistem nagrađivanja

U zavisnosti od pozicije, sistem nagrađivanja se sastoji od konkurentne zarade, naknade za radni učinak i beneficija, u skladu sa Zakonom o radu, Pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

Radno okruženje i uslovi rada

Banka je posvećena da svojim zaposlenima obezbedi dobre radne uslove i sigurno i bezbedno radno okruženje. Banka osigurava bezbednost i zaštitu života i zdravlja na radu u skladu sa relevantnim propisima i Pravilnikom o radu Banke.

Radni odnosi

Banka je razvila kulturu poverenja, međusobnog poštovanja i dijaloga i ne toleriše bilo koju vrstu zlostavljanja niti diskriminacije.

Banka snažno promoviše transparentnost u komunikaciji, tako da su zaposleni ohrabreni da ukoliko smatraju da je došlo do povrede bilo kog aspekta radnog odnosa ukažu na datu situaciju.

Kontinuirano praćenje stope zadržavanja zaposlenih i ispitivanje doživljaja radnog okruženja od strane zaposlenih

Sa ciljem praćenja i pravovremenog reagovanja na eventualne problema iz perspektive zaposlenih Banka kontinuirano prati stopu zadržavanja zaposlenih i meri doživljaj zaposlenih po pitanju radnog okruženja.

Poštovanje ljudskih prava

U Banci se poštuju sva ljudska prava zagantovana Ustavom Republike Srbije.

Principi ljudskih resursa

Upravljanje ljudskim resursima predstavlja podeljenu nadležnost menadžmenta i Odeljenja za ljudske resurse koje se u svakodnevnom radu rukovodi sledećim principima:

1. Zaposleni predstavljaju najvažniji resurs odnosno potencijal Banke

2. Svi zaposleni Banke se vode Misijom i Vrednostima Banke
3. Banka osigurava proces nepristrasnog zapošljavanja
4. Banka ne zapošljava lica mlađa od 18 godina starosti, čime obezbeđuje poštovanje Zakona o radu i Pravilnika o radu banke
5. Banka vodi brigu o razvoju karijere zaposlenih
6. Banka pruža odgovarajuću obuku svim zaposlenima
7. Učinak zaposlenih meri se kroz godišnju ocenu performansi zaposlenih, kojom se ocenjuje kako radni učinak zaposlenog, tako i poštovanje Misije i osnovnih Vrednosti banke
8. Svi zaposleni imaju priliku za napredovanje u skladu sa rezultatima i svojim potencijalima
9. Banka stremi ka nivou zarada koje su na medijani u odnosu na peer grupu u bankarskom sektoru Srbije
10. Banka obezbeđuje adekvatne radne uslove zaposlenima u skladu sa zakonom i najboljim praksama
11. Banka prati, istražuje i dokumentuje sve povrede na radu, nastale tokom obavljanja redovnih poslovnih aktivnosti
12. Prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih i Banke kao poslodavca bliže se određuju Pravilnikom o radu.

Principi sistema zarada

Određivanje zarada u Banci se zasniva na 6 osnovnih principa:

Fer odnos – princip koji je pravičan, kako prema pojedincu, tako i prema Banci.

Interna pravda – pravični kriterijumi na osnovu kojih poslodavac formira logiku zarada i koji je u skladu sa doprinosom svakog radnog mesta u organizaciji.

Konkurentnost – specifična je za svako radno mesto i za uslove na tržištu rada kada su u pitanju veštine potrebne za određeno radno mesto. Raspon zarada je u skladu sa ponudama lokalnih i regionalnih poslodavaca za slična radna mesta. Takođe, princip uzima u obzir i kritičnost, ključnost, kao i deficitarnost konkretne pozicije na na tržištu rada.

Povezanost zarade i rezultata – rezultati zaposlenog i organizacije i potrebe Banke se uzimaju u obzir pri utvrđivanju iznosa zarade.

Transparentnost – posvećenost Banke da posluje u otvorenom maniru, što podrazumeva da informiše sve zaposlene o izmenama u sistemu zarada.

Povezanost zarada i osnovnog životnog standarda – Banka se zalaže za dugoročni prosperitet svojih zaposlenih i teži da obezbedi zaradu zaposlenih koja će pokrivati osnovne životne potrebe zaposlenih uzimajući u obzir standard života po gradovima i cenu potrošačke korpe.

Banka se interesuje za godišnje ispitivanje paketa zarada na tržištu, koje daje tržišne podatke iz određene grupe u Srbiji i uključuje poređenje novčanih naknada i nenovčanih davanja.

Borba protiv korupcije i pitanja u vezi podmićivanja

Banka primenjuje politiku nulte tolerancije za sva činjenja koja su protivzakonita, uključujući i činjenja koja su u vezi sa korupcijom i podmićivanjem. Banka ne tolerise nijednu vrstu podmićivanja i korupcije, ne dozvoljava nijednu vrstu ovakve koristi bez obzira da li osoba koja nudi ili traži radi u javnom ili privatnom sektoru.

Internim aktom, Politkom usklađenosti poslovanja utvrđen je način na koji se Banka bori protiv korupcije i podmićivanja. Činjenica da je ova materija regulisana interni dokument nivoa politika i koji je usvojen od strane Izvršnog i Upravnog odbora govori o značaju koji Banka pridaje antikorupciji, odnosno prevenciji ponašanja koje može dovesti do korupcije.

Politika usklađenosti poslovanja utvrđuje standarde usklađenosti poslovanja, a naročito vrednosti i principe Banke, etički kodeks, kodeks profesionalne bankarske prakse i sprečavanje korupcije. Politika definiše pojam mita i principe za sprečavanje podmićivanja. Korupcija je Politikom usklađenosti poslovanja definisana kao zloupotreba ovlašćenja datih nekom licu, a u cilju ostvarenja lične koristi. Podmićivanje je Politikom usklađenosti definisano kao direktno ili indirektno obećanje ili davanje nekome određene prednosti, a sa ciljem izvršenja ili neizvršenja zadataka ili poslova koji spadaju u redovne dužnosti.

Banka je u cilju borbe protiv korupcije i podmićivanja Politikom usklađenosti poslovanja definisala oblike u kojima se potencijalno može pojaviti korupcija ili podmićivanja (davanje i prihvatanje poklona i pozivnica, saradnja sa trećim licima koja rade u ime i za račun Banke, plaćanja, sponzorstva i donacije, sukob interesa) te za iste utvrdila principe po kojima je potrebno postupiti kako bi se Banka zaštitila od korupcije i podmićivanja, u tom smislu:

Poklon predstavlja vrstu koristi, bez obzira na njihovu novčanu vrednost, koja se daje fizičkom ili pravnom licu kao izraz zahvalnosti ili u cilju poboljšanja nečijeg imidža, a bez očekivanja povratne usluge. Zaposleni Banke mogu da daju ili prime poklone i pozivnice od klijenata ili trećih lica isključivo ukoliko poklon ispunjava uslove koji su taksativno propisani Politikom usklađenosti poslovanja.

Saradnja sa trećim licima se odnosi na saradnju sa svim licima koja direktno ili indirektno obavljaju specifične usluge u ime i za račun Banke, kao što su savetnici, posrednici, konsultanti, dobavljač, pružaoci usluga i sl. Da bi se obezbedilo efikasno sprečavanje korupcije i potencijalnog finansijskog gubitka ili gubitka reputacije Banke, pri poslovanju sa takvim licima potrebno je preduzeti posebne mere predostrožnosti zbog mogućnosti davanja tzv. indirektnog mita. Politikom usklađenosti poslovanja su detaljno propisane posebne mere koje se moraju primenjivati u poslovanju sa trećim licima.

Sponzorstvo podrazumeva pružanje podrške pojedincu, grupi ili organizaciji u vidu finansijskih sredstava, doprinosa ili usluga, koje za uzvrat kroz aktivnosti primaoca sponzorstva povećavaju prepoznatljivost sponzora u javnosti i gde se brend ili ime sponzorstva predstavljaju u pozitivnom kontekstu. Za razliku od donacija sponzorstvo je komercijalno orijentisano i donosi poslovnu prednost obema stranama. Donacije se daju za dobrobit pojedinca ili zajednice, često u okviru aktivnosti u vezi sa društvenom odgovornošću kompanije i bez očekivanja neke pozpovratne usluge. Politikom usklađenosti poslovanja su propisani posebni uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi Banka bila sponzora, odnosno da bi izvršila donaciju.

Sukob interesa postoji kada neko lice ima lični interes koji utiče ili može da utiče na donošenje nezavisnog suda u toku izvršavanja poslovnih aktivnosti. Zaposleni treba da izbegavaju situacije u kojima bi odluke koje donese u ime Banke bile pod uticajem ličnih interesa, zbog čega postojeći, potencijalni i identifikovani sukobi interesa zahtevaju pažljivo upravljanje. Politika usklađenosti poslovanja razlikuje dve vrste sukoba interesa u koje mogu ukazivati na potencijalnu korupciju: interni koji se odnose na zaposlene i eksterni koji se odnose na klijente i treća lica.

Politikom usklađenosti poslovanja se dodatno razrađuju oblii u kojima se može pojaviti korupcija ili podmićivanje.

Banka poseduje niz mehanizama kojima podiže svest zaposlenih da je korupcija i podmićivanje strogo zabranjeno i da isto u slučaju da se izvrši može prozvesti niz posledica po zaposlenog kako u skladu sa pozitivno pravnim propisima tako i u skladu sa Pravilnikom o radu. Svaki zaposleni nezavisno od tipa radnog angazovanja prilikom zaposlenja se inicijalno putem odredbe iz ugovorne dokumentacije upozna sa antikorupcijom. Dalje, svaki zaposleni jednom godišnje pohađa obuku iz oblasti usklađenosti poslovanja čiji sastavni deo je tema iz oblasti antikorupcije kojom se zaposleni podučavaju o nultoj toleranciji, rizicima, načinima prepoznavanja, načinima prijave slučajeva povezanih s korupcijom ili podmićivanjem, relevantnim

internim aktima sa kojima su zaposleni u obavezi da se upoznaju i osobama za kontakt u vezi bilo kog pitanja u vezi korupcije i podmićivanja. Pored navedenog, svim zaposlenima je omogućen uvid u Politiku usklađenosti poslovanja.

Aktivnosti u polju istraživanja i razvoja

U 2022. godini, po završetku projekta Rebranding, sprovedeno je istraživanje javnog mnjenja na temu poznatosti novog brenda. Pola godine od lansiranja novog imena i vizuelnog identiteta, kako je pokazalo istraživanje, prepoznatljivost brenda 3 Banka je izmerena na nivouu od 11% kada je u pitanju opšta populacija.

Banka je nastavila sa razvojem proizvoda i usluga rukovodeći se potrebama klijenata kao i realizacijom socijalnih, ekoloških i razvojnih ciljeva. Najveći deo aktivnosti tokom prethodne godine je bio usmeren na:

- **Razvoj proizvoda i usluga prilagođenih potrebama klijenata**
Tokom 2022. Banka je radila na razvoju kreditnih proizvoda namenjenih malim poljoprivrednim proizvođačima i preduzetnicima u cilju obezbeđivanja pristupa finansijskim uslugama u početnim fazama njihovog razvoja (start-up). Pored toga, istraživanja su pokazala da je jedan od ključnih prepreka u daljem razvoju ovog segmenta izostanak dugoročnog finansiranja stoga je Banka prilagodila svoje proizvode i olakšala pristup dugoročnim investicionim kreditima i na taj način pružila podršku njihovom daljem rastu i razvoju.
Značajan deo aktivnosti u 2022. je bio usmeren na istraživanje i razvoj kreditnih proizvoda iz oblasti „zelene agende“ koji treba da podrže nastojanje Banke da, uz snažnu podršku akcionara, aktivno doprinese očuvanju životne sredine i u budućnosti postane jedan od lidera u kreditiranju u ovom segmentu.
- **Širenju poslovne mreže**
U 2022. je nastavljen trend otvaranja novih poslovnica, pre svega u ruralnim sredinama, kako bi proizvode i usluge učinili dostupnim što većem broju klijenata.
- **Razvoju digitalnih kanala i procesa**
Banka je u 2022. nastavila sa ulaganjima u digitalizaciju svojih aktivnosti. Uveden je prvi digitalni proizvod koji omogućava klijentima da brzo i jednostavno realizuju kredit bez dolaska u banku čime se dalje doprinosi olakšanom pristupu finansijskim uslugama posebno segmentima klijenata kojima je ovaj pristup ograničen. Takođe, stvorena je baza za dalji razvoj proizvoda i usluga Banke u digitalnoj sferi. Pored razvoja digitalnih kanala usmerenih ka klijentima, nastavljen je rad na optimizaciji i digitalizaciji internih procesa sa ciljem podizanja efikasnosti sa jedne strane kao i poboljšanje korisničkog iskustva kako klijenata tako i zaposlenih sa druge.

Marketing aktivnosti - rebrandiranje

Nakon uspešnog starta projekta krajem 2021, projekat Rebranding realizovan je u prvoj polovini 2022 godine. Sve filijale i poslovnice dobile su novo ruho, a novi brend primenjen na sve promotivne materijale. U medijskim kampanjama na tradicionalnim i digitalnim medijima Banka je novo ime i vizualni identitet učinila vidljivim velikom broju građana.

S obzirom na to da je u 2022. Banka slavila i punih 20 godina od osnivanja, tokom cele godine je u kampanjama korišćen slogan: Novo ime za 20 godina poverenja.

U maju, Banka je okupila klijente, saradnike, predstavnike relevantnih institucija na događaju u prestoničkom hotelu Hilton, kako bi obeležila dve decenije poslovanja.

Događaji nastali nakon datuma Bilansa stanja

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz finansijske izveštaje Banke za 2022. godinu.

Novi Sad, 18. april 2023. godine

U ime rukovodstva
3 BANKA a.d.. Novi Sad

Vladimir Vukotić
Predsednik Izvršnog odbora

Zorica Sedlar
Član Izvršnog odbora